Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXI., št. 138 | Ljubljana, sobota 15. junija 1940 | Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5 — Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7. — Telefon 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 25 din. Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg štev. 7, telefon št. 2455; Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon štev. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Obračuni in obeti

Z vkorakanjem nemških čet v Pariz je vsaj na zunaj zaključena nova stopnja v orjaški borbi na zapadu. Dosedanji razvoj operacij nudi obema vojnima strankama priliko za bilance glede neposredne preteklosti in za poglede v bodočnost. V te obračune in obete se vpleta kot nov činitelj zlasti italijanski vstop v vojno. Predvsem se o njem lahko reče to, da je prinesel znatno razširjenje vojne.

V zakulisja novega oboroženega spopada sta bili že nekaj mescev vidni dve povsem nasprotni težnji vojnih taborov: medtem ko je kazala taktika enega težnjo po čim hitrejšem koncu vojne, je taktika drugega kazala nasprotno težnjo po njenem zavlačevanju. Ti dve taktiki odgovarjata materialnim predpostavkam obeh vojnih taborov na eni ter njihovi vojni pripravljenosti na drugi strani. Katera izmed teh dveh teženj bo v nadaljnjem razvoju konflikta prevladala, je za sedaj še zelo težko reči. Razširjenje vojne na Italijo predstavlja po nemških predvidevanjih večjo verjetnost skorajšnjega konca kakor pa zavlačevanja sedanje vojne. Ti nemški računi upoštevajo predvsem vojaško plat položaja v zvezi s samim razvojem na zapadnem bojišču, ne meneč se za nadaljnje možnosti razširjenja sedanje vojne, ki bi utegnila preko evropskih dobiti širše, svetovne dimenzije. Zavezniki, za katere predstavlja italijanski vstop v vojno znatno poslabšanje njihovega položaja, pa domnevajo, da bo ta vstop samo pospešil razširjenje vojne na ostale velesile, od česar si oni obetajo prej izboljšanje kakor poslabšanje položaja. Ti računi se zde trenutno zelo nerealni, na daljšo časovno razdaljo pa o njih realnosti iz sedanje časovne perspektive še ni mogoče gledati.

Oba tabora naslanjata svoje optimistične obete na različne osnove: Nemčija predvsem na obračune dosedanjega razvoja operacij, zavezniki pa predvsem na pričakovanja, ki jih vežejo na svoje materialne rezerve ter na premoč v obvladovanju onih svetovnih razdalj, ki segajo preko evropskega kontinenta in na katere se bo po njih mnenju razširil sedanji konflikt prav v primeru njihovega neuspeha v sedanji vojni fazi, katere obračun je zanje negativen.

Zanimivo je, da smatrata oba vojna tabora dosedanji potek vojne v marsičem za presenetljiv, zavezniki seveda v negativnem, Nemci v pozitivnem smislu. Prav te dni smo čitali v znanem nemškem listu »Frankfurter Zeitung« zanimiv obračun dosedanjega poteka vojne iz peresa nemškega podpolkovnika Ericha Welterja. Nemški vojaški strokovnjak je mnenja, da je treba sicer nemške uspehe pripisati predvsem nemškemu orožju, da pa so ti uspehi bili doseženi v največji meri zaradi paničnega delovanja nemškega orožja na nasprotnika. Pisec priznava, da ima motorizacija nemške vojske poleg mnogih dobrih tudi slabe strani, da pa jih nasprotnik ni znal izkoristiti zase, tako da so Nemci lahko stoodstotno izrabili vse prednosti tega orožja. Zato je nemški pisec mnenja, da je nemški načrt uspel iz naslednjih razlogov: predvsem zaradi popolne izrabe modernega orožja, proti kateremu je bil nasprotnik brez moči in tudi ni pokazal večjega odpora, nadalje zaradi nemške taktike popolnega molka, ki je po piščevem mnenju ne le zlato, temveč omogoča tudi manjše prelivanje krvi, končno pa zaradi pripravljenosti na največje žrtve, tako v celotni zamisli operacij, kakor tudi pri vsakem posamezniku, ki je bil angažiran v bojih. Nemški vojaški strokovnjak še enkrat ponavlja nemško tezo, da dosedanjih uspehov ni odločila materialna pripravljenost Nemčije, temveč samo njena stoodstotna duhovna pripravljenost na vse, tudi na najhujše. Zato piše: »V današnji vojni igra sicer orožje, odnosno njegova tehnična izraba veliko vlogo, vendar pa vojne ni mogoče dobiti samo z materialom. Niti same oborožitvene prednosti Nemčije ni mogoče razložiti samo z materialno prednostjo.«

Ta nemški obračun je v toliko zanimiv, ker potrjuje glavne kritike, ki jih je bilo pretekle dneve in tedne slišati na zavezniški strani ob polaganju negativnih zavezniških obračunov. Eno izmed vprašanj, ki si ga že nekaj časa postavljajo ne le v nevtralnih, temveč tudi v zavezniških in celo v nemških krogih, je naslednje: Kako se je moglo zgoditi, da so zavezniki, zlasti Angleži, leta in leta samo opazovali izvajanje ogromnega nemškega oborožitvenega programa, ne da bi bili tudi sami poskrbeli za svojo oborožitev? Nekateri so to razlagali s tem, češ da zavezniki niso želeli voditi tako zvane »preventivne vojne«, to je, da niso hoteli prevzeti pobude proti onemu, ki jim je postajal nevaren zaradi svojega nemotenega oboroževanja. To pa lastne pasivnosti vendarle ne more razložiti. Drugi spet trde, da je bil angleški narod preveč nasproten uvedbi splošne vojaške dolžnosti, zlasti pa prevelikim davščinam zaradi oboroževanja. Toda ta razlaga samo potrjuje, da odgovorni činitelji svojega naroda niso pravočasno pripravili na večje žrtve, ker ga niso opozarjali na nevarnosti. Tretji končno domnevajo, da je povsem odpovedala zavezniška informacijska služba, saj bi jim sicer moralo biti natančno znano, kaj se v nasprotnem taboru pripravlja. Toda statistike o nemškem uvozu bakra, železa, petroleja in drugih surovin so bile vendarle znane, tako, da se zdi le malo verjetno, da bi zavezniki ne vedeli za nemške priprave.

Spričo vseh teh ugibanj prihajajo nekateri nevtralni opazovalci do zaključka, da vse te pomanjkljivosti ne morejo razložiti tolikšne vojaške nepripravljenosti zaveznikov. Po sredi mora torej biti nekaj povsem drugega, neka napačna podmena. Švicarski listi jo vidijo v tem, da so bili zavezniki ves čas prepričani, da je nemško oboroževanje naperjeno proti vzhodu, proti sovjetski Rusiji. Šele po naglih nemških uspehih na vzhodu so začeli razmišljati tudi o možnosti, da bi se Nemčija, zavarovana na vzhodu, utegnila obrniti tudi proti zapadu. Za popolno pripravljenost pa je bilo tedaj že prepozno in tako so bili zavezniki od prvega dne vojne obsojeni samo na to, da »love« Nemčijo v njeni vojaški pripravljenosti. To seveda tudi razlaga, zakaj je za obe vojni stranki čas tako dragocen zaveznik, vendar za vsako v drugačnem smislu. Ta »tekma za čas« je trenutno vsakakor glavna oznaka prizadevanj obeh vojnih taborov, pri enem zato, da bi vojno čimprej končal, pri drugem pa zato, da bi jo čim dalje zavlekel. S tega vidika dobiva tudi sleherno razširjenje vojne svoj poseben pomen, ki ga pa z vidika obetov obeh vojnih taborov trenutno še ni mogoče dodobra oceniti.

Pariz v nemških rokah

Francoska vojska ga je prepustila brez boja in se umika proti jugu — Nemški napad na Maginotovo obrambno črto

Nemški klin zapadno od Verduna — Angleži pošiljajo vsak dan nove čete v Francijo — Klic po ameriški pomoči

Z vkorakanjem nemških čet v francosko prestolnico je Weygandov obrambni sistem, ki se je raztezal od Abbevillea ob rekah Sommi in Aisni do Rethela in od tam do Maginotove linije obvladan in zlomljen. Pod silnim pritiskom nemških divizij so se francoske armade umikale proti Parizu, ki so ga v noči od četrtka na petek evakuirale. Francoske divizije se umikajo proti jugu, kjer bodo verjetno poskusile nov odpor na reki Loiri. V koliko sta ostali odporna moč in morala francoske vojske po vseh strahovitih bojih zadnjih osmih dni še trdni, bodo pokazali že dogodki prihodnjih dni.

Najtežji položaj je vsekakor za generalisima Weyganda na desnem krilu njegove vojske, kjer se je posrečilo Nemcem zabiti širok klin med Verdunom in Chalonom ter s tem nevarno ogroziti francoske obrambne črte v severnem delu Maginotove črte. V primeri z resnostjo položaja na tem odseku je padec Pariza bolj moralnega kakor strategičnega pomena, posebno še, ker je teren nemškega klina za prodiranje z oklopnimi in motoriziranimi edinicami prav prikladen. Francozi bodo sicer poskušali zamašiti luknjo, ki je nastala v tem odseku, vprašanje pa je, ali še razpolagajo s potrebnimi rezervami.

Spričo takega položaja je razumljiv obupni klic predsednika francoske vlade Reynauda po pomoči iz Amerike, ki naj bi omogočila francoski vojski, da se zbere k novemu odporu.

Washington, 14. jun. br. (DNB). Soproga prezidenta Roosevelta je novinarjem izjavila, da Zedinjene države glede na resni razvoj dogodkov v Evropi ne morejo intervenirati, ker jim ni mogoče, da bi v vsej naglici organizirale izdatne kontingente vojske ter jih dobro opremljene in izvežbane poslale v stari svet. Tudi za prevoz vojnih potrebščin, ki jih je ameriška vlada zagotovila zaveznikom, bo treba nekaj tednov časa.

Washington, 14. jun. s. (Ass. Press.) Italijanski veleposlanik princ Colona je danes posetil zunanjega ministra Hulla. Kakor poročajo, je izročil veleposlanik ob tej priliki protest italijanske vlade zaradi širjenja protiitalijanske propagande v Zedinjenih državah.

Protest je menda v zvezi z izrednimi ukrepi, ki jih je izdala newyorška policija proti dozdevni italijanski propagandi v Ameriki. Po uradnih podatkih so namreč dobile ameriške oblasti obvestilo, da bodo italijanski konzularni zastopniki v Zedinjenih državah pričeli z obsežno propagandno akcijo za Italijo. Ameriške oblasti razpolagajo glede te akcije baje z gotovimi pismenimi dokazili.

Poziv ranjene Francije

Paul Reynaud: „Izgubili smo sedanjo bitko, Francija je ranjena in se zadnjič obrača na Roosevelta s prošnjo za pomoč

Pariz, 14. junija. AA. (Reuter) Snoči je imel predsednik francoske vlade Paul Reynaud po radiu govor , v katerem je med drugim dejal:

V nesreči, ki je doletela našo domovino, želim svetu govoriti o junaštvu francoske vojske, o junaštvu vojakov in njihovih poveljnikov. Videl sem jih sredi bitke. Videl sem ljudi, ki pet dni niso počivali in so bili izčrpani zaradi stalnih pohodov in bombardiranja. Ti ljudje, katerim je sovražnik hotel zlomiti moč, ne dvomijo v končni izid vojne, ne dvomijo v usodo domovine. Junaštvo armade pri Dunkerqueu je prekosilo junaštvo v bitki, ki se vodi od morja do Argonov.

Naš narod ne bo dovolil, da bi ga naval sovražnika poteptal. Zemlja, na kateri žive Francozi, je videla v minulosti mnogoštevilne navale ter je vedno odbila napade napadalcev. Treba je to sedaj vse vedeti, navzlic trpljenju in ponosu Francije. **Povsod na svetu morajo svobodni ljudje vedeti, kaj dolgujejo Franciji. Sedaj je prišel trenutek, ko naj plačajo svoj dolg. Francoska vojska predstavlja predhodnico demokracije. Ona se je žrtvovala. Izgubili smo sicer to bitko, prizadeli pa smo hude izgube skupnemu sovražniku. Uničenih je bilo na stotine oklopnih enot, sovražnik je pretrpel ogromne človeške izgube, zažgana so skladišča petroleja in morala nasprotnika je znatno omajana.**

Navzlic uspehom nasprotnika pa francoska duša ni premagana. Potrebno je, da z druge strani Oceana prilete roji letal in uničijo silo, ki zatira Evropo. Naša srca še naprej upajo. Ranjena Francija ima pravico, da se ponovno dvigne. Vemo, kako visoko mesto zavzemajo ideali pri ameriškem narodu. Apeliral sem že enkrat na predsednika Roosevelta, da naj pomaga zaveznikom v okviru zakonov Zedinjenih držav, nocoj pa mu pošiljam drugi in zadnji poziv.

Vsi svobodni ljudje morajo sedaj vedeti, da je prišel trenutek, ko je treba preprečiti, da bi Hitler mogel izvesti svoj načrt. Francoska vojska predstavlja izvidnico svobodnih ljudi vsega sveta. Znano je, kako svet občuduje Francijo, toda Francija ima sedaj pravico, da se obrne na druge demokracije. Ona jim upravičeno kliče: Sedaj ste vi na vrsti. Ni več časa za polovične ukrepe. Danes gre za življenje same Francije. Bitka postaja sicer z vsakim dnem ostrejša, toda navzlic temu gojimo vedno večje upanje v skupno zmago demokracije. Lahko upamo, da je blizu dan, ko bo nasilje zla premagano. V toku velikih preizkušenj bomo pokazali, da smo vredni svojih tradicij in zgodovine. Naš narod pomni mnoge hude čase, toda vedno smo vzdržali. Karkoli naj se dogodi prihodnje dni, Francozi bodo znali prenesti tudi to. Naj bodo vredni svoje zgodovine, naj bodo vredni svoje minulosti, naj bodo polni junaštva, naj bodo bratje med seboj. Domovina je ranjena, toda ponovno bo vstala, je končal Paul Raynaud svoj govor.

„Amerika bo storila vse kar je v njeni moči“

Prezident Roosevelt o pomoči Zedinjenih držav zaveznikom — Ameriška vojska bo odstopila svoj vojni material

Washington, 14. jun. s. (Ass. Press.) Na konferenci tiska je ponovil danes predsednik Roosevelt zagotovilo, da bo ameriška vlada storila vse, kar je v njeni moči, da pomaga zaveznikom. Na vprašanje, ali Zedinjene države lahko nudijo Angliji in Franciji tudi pravočasno zadostno pomoč, da rešijo položaj, je dejal Roosevelt, da bi bili za odgovor na to vprašanje potrebni dve uri. Roosevelt je zanikal, da bi bil prejel od francoskega ministrskega predsednika še drugi poziv za pomoč, poleg onega v ponedeljek. Dejal je, da mu tak poziv ni bil dostavljen, tudi v kolikor je bil res odposlan. Glede prvega Reynaudovega poziva, ki ga je prejel v ponedeljek, pa je dejal, da je mogoč nanj samo en odgovor: Storili bomo vse, kar je v naši moči.

Novinarji so Roosevelta vprašali, ali bodo napravljeni koraki za zaščito veleposlanika Bullitta v Parizu. Roosevelt je dejal, da se ne zaveda, da bi bili taki ukrepi potrebni.

Washington, 14. junija. AA. (Havas). Na Rooseveltovo zahtevo je senat sklenil, da naj vojno ministrstvo naroči nove topove za ameriško vojsko, dosedanje pa pošlje zaveznikom. Smatrajo, da bodo zavezniki dobili na ta način na tisoče ameriških topov. Enaki ukrepi so bili sprejeti tudi glede ostalih vrst orožja.

Washington, 14. jun. z. Senator Paper je glede na Reynaudov apel izjavil, da morajo Zedinjene države takoj z vsemi sredstvi priskočiti zaveznikom na pomoč. Če tega ne store, in če bo Francija premagana, bo to za Ameriko pomenilo, da je izgubila svojo prvo obrambno črto. Tudi vodja izolacionistov, senator Holt, je naglasil, da je treba opustiti sedaj vse pomisleke. Dasiravno mora Amerika misliti predvsem na svojo lastno obrambo, ne sme več oklevati, marveč mora Francijo izdatno podpreti, ker služi s tem svoji lastni obrambi. »New York Times« naglaša, da Amerika ne sme več izgubljati časa in mora takoj poslati Franciji pomoč.

Nemško vojno poročilo

Nemci so včeraj vkorakali v Pariz, zasedli Le Havre in Montmedy ter pričeli tudi frontalni napad na Maginotovo črto

Berlin, 14. jun. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo opoldne naslednje vojno poročilo:

Drugi del silnega pohoda na zapad je zmagovito zaključen. Odporna sila francoske severne fronte je strta. Seina je pod Parizom na široki fronti prekoračena. Le Havre je zavzet. Na vsej fronti, od Pariza do Sedana pri Maginotovi črti, se sovražnik povsod umika. Na več krajih so oddelki naših oklopnih vozov in motorizirane divizije prodrli skozi sovražno vojsko na umiku in jo prehiteli. Sovražnik je tam na begu prepustil naši vojski vse svoje orožje in opremo.

Pehotne divizije so prodrle obrambno črto Pariza. Sovražnih sil je bilo premalo, da bi branile francosko glavno mesto. Naše zmagovite čete so danes dopoldne pričele korakati v Pariz.

Na vzhodni obali reke Marne je bil zavzet Vitry le Francois. Dosežen je bil južni rob Argonskega lesa. Snoči je bil v zaletu zavzet višinski hrbet 304 (Quote Arman). Montmedy, mogoči vogalni steber Maginotove črte, je izvojevan.

Tretji del preganjanja sovražnika do njegovega dokončnega uničenja se je pričel. Davi so naše čete na fronti v Posaarju prešle v frontalni napd tudi proti Maginotovi črti.

Kljub težkočam, ki jih povzroča slabo vreme, so skupine naših bojnih strmoglavskih in razdiralnih letal tudi 13. junija na več mestih fronte posegle v borbe na terenu v obrambo vojske. Uspešno so z bombami in strojnicami napadle zbirališča čet, čete in transporte na pohodu v nasprotnikovem zaledju. Povzročile so veliko razdejanje na letališčih, železniških postajah in železniških progah, posebno na prostoru vzhodno od Marne.

Na obalnem področju okrog Le Havrea so bile potopljene tri transportne ladje, nadaljnje tri, med njimi ena 10.000 tonska, pa so bile poškodovane. Protiletalsko topništvo je potopilo severno od Le Havrea šest transportnih ladij, dve močno poškodovalo, neki angleški rušilec pa prisililo, da se je umaknil.

Izgube sovražnega letalstva v zraku so znašale v teku včerajšnjega dne 19 letal. Izmed njih so bila tri sestreljena v letalskih spopadih, tri od našega protiletalskega topništva, ostal pa so bila uničena na letališčih. Dve nemški letali se pogrešata.

Neka podmornica je včeraj potopila 17.000 tonsko britansko pomožno križarko »Scottstoven«. Neki drugi podmornici je uspelo severno od Hebridov izločiti iz nekega konvoja, ki je bil pod najstrožjim varstvom, eno 12.000 tonsko transportno ladjo in jo potopiti.

Odhod Francozov in prihod Nemcev

Berlin, 14. jun. br. (DNB). O zavzetju Pariza so bile danes popoldne objavljene naslednje podrobnosti:

Nemške čete so se ob 8. zjutraj pojavile v pariškem predmestju Saint Denis in ga brez borbe zavzele. Obramba Pariza bi bila tudi brezupna, ker so med tem nemške čete na vzhodu in zapadu prodrle proti jugu in pritisnile na mesto tudi z obeh bokov. Dejansko so v dopoldanskih urah pričele korakati v Pariz tudi v smeri od Versaillesa in Vincennesa. Že zjutraj je ameriški poslanik Bullitt izjavil novinarjem, da bo podpiral novega vojaškega guvernerja Pariza. Zadnji oddelki francoske vojske so že ponoči zapustili mesto in se umaknili na jug.

Kmalu po polnoči je bilo objavljeno, da se bo Pariz, ki ni zaščiten, predal. Ob zori so se zbrale velike množice ljudstva pred guvernerjevo palačo. Ko pa se je razširila vest, da Nemci že korakajo v mesto, so se množice razšle. Mesto so prvi zavzeli nemški tanki, ki so se takoj razpostavili po vseh strateških točkah. Ob 10. dopoldne so bile glavne palače že zasedene od oddelkov nemške vojske. Na njih so bile takoj izvešene nemške zastave.

V Parizu je vladal mir. Le na Place de la Republique je prišlo do manjših demonstracij desničarjev proti francoski vladi in vrhovnemu poveljstvu francoske vojske.

Hitler o svojih namenih

Berlin, 14. junija. br. (DNB). Kancelar Hitler je dovolil nekemu ameriškemu novinarju intervju, v katerem je podal nekaj važnih izjav o svojih namenih. Nemčija, je poudaril Hitler, nima nikakih političnih ali teritorialnih zahtev nasproti Ameriki. Po Monroejevi doktrini se Američani ne smejo vmešavati v evropske zadeve. V takem primeru se tudi Evropa ne bo vtikala v njihove stvari.

Nemčija nima namena uničiti angleškega imperija. Nemčija noče nikomur vsiliti miru, ki bi bil podoben versajskemu, marveč hoče pravičen in nov pravičnejši red na svetu. Nemčija zahteva svoje kolonialno področje, ne bo pa podirala svetovnega ravnovesja. Le tako bo mogoče zagotoviti mir in novo bodočnost človeštvu.

Zastave in zvonjenje v Nemčiji

Berlin, 15. junija. AA. (DNB). Ko je bila objavljena vest o vkorakanju nemških čet v Pariz je vodja rajha Hitler ukazal, naj se vsa nemška mesta in kraji okrase z zastavami za tri dni. Zvonovi bodo zvonili vsake četrt ure.

München, 14. jun. AA. (Stefani) »Münchner Neueste Nachrichten« se bavijo s sedanjim strateškim položajem in pravijo, da pomeni vkorakanje v Pariz samo del nemškega vojaškega načrta, ki bo počasi dobival čedalje večje obsege.

Veselje v Rimu

Rim, 14. junija. AA. (DNB). Vest o padcu Pariza se je v Rimu z neznansko naglico razširila in je izzvala neverjetno veselje. Posebne izdaje listov so bile takoj razprodane. Italijani so po ulicah objemali svoje nemške prijatelje.

V italijanskih vojaških krogih posebno poudarjajo tisti del današnjega poročila nemškega vrhovnega poveljstva, ki govori o popolnem zlomu vse francoske fronte od Rokavskega preliva pa do Montmedyja. Naglašajo, da je nemška pobuda narekovala sovražniku akcijo. Ta pobuda je pripeljala do uspeha na bojnem in političnem polju.

Francosko vojno poročilo

Francoska vojska se je brez boja umaknila iz Pariza, da prepreči njegovo uničenje — V Champagni prodirajo Nemci proti Romillyju in St. Dizieru — Umik francoskih čet v dobrem redu

Pariz, 14. junija. AA. (Reuter.) Poročilo francoskega vrhovnega poveljstva pravi:

Pritisk sovražnika na obeh straneh Pariza se je še povečal. Naše čete, ki branijo Pariz, so se zato na ukaz vrhovne komande umaknile z obeh strani mesta. S tem, da je opustilo neposredno obrambo prestolnice, ki je sedaj odprto mesto, je vrhovno francosko poveljstvo želelo prihraniti prestolnici opustošenje, ki bi ga povzročila obramba. Vrhovno poveljstvo smatra, da noben koristen strateški razlog ne upravičuje žrtvovanja Pariza.

Na širokem bojišču v Champagni napreduje sovražnik proti jugu. Zdi se, da imajo njegovi prednji oddelki za cilj Romilly in St. Dizier. Naše borbe in premiki potekajo v najlepšem redu.

Bullittovo sporočilo nemški komandi

Washington, 14. junija. AA. (Reuter.) Zunanje ministrstvo sporoča, da je ameriški poslanik Bullitt obvestil na prošnjo francoske vlade Nemce, da je Pariz odprto

Nadaljevanje na 2. strani

mesto in da so bile iz mesta umaknjene vse vojne sile. Besedilo Bullittovega sporočila nemški vladi pravi:

Pariz je proglašen za odprto mesto. Mestni vojaški poveljnik general Erain umika armado, ki je branila Pariz. Storjeno je vse glede zagotovitve varnosti življenja in imovine v mestu. V mestu ostanejo orožniki, policija in gasilci, da bi preprečili eventualne požare. General Deins ostane v Parizu v svojstvu poveljnika pariške pokrajine, toda brez čet in samo z orožništvom in policijo. Bullitt ostane v Parizu z vojnim in pomorskim atašejem poslaništva, s svetnikom poslaništva in štirimi tajniki kot predstavnik diplomatskega zbora. Upa, da bo našel vso potrebno podporo pri svoji nalogi in da se bo predaja uprave mesta izvedla brez človeških žrtev. To sporočilo je bilo objavljeno v celoti na osebno zahtevo poveljnika pariške pokrajine, generala Deinsa.«

Curih, 14. jun. z. Berlinski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da so Nemci zadnja dva dni še oklevali z napadom na Pariz, ker so bila v teku pogajanja, da se Pariz proglasi za odprto mesto. Dejstvo, da je francosko vrhovno poveljstvo opustilo prvotno nameravano obrambo Pariza, smatrajo v berlinskih krogih za silno olajšanje političnega in vojaškega položaja. Napad na Pariz, ki bi imel brez dvoma za posledico strahovito razdejanje, bi napravil po vsem svetu mučen vtis, čemur pa so se hoteli Nemci na vsak način izogniti. Šele potem, ko je ameriški poslanik preko poslanika v Bernu sporočil nemški vladi, da je francosko vrhovno poveljstvo opustilo načrt glede obrambe Pariza, so začele nemške čete za umikajočimi se francoskimi četami korakati proti Parizu.

Curih, 14. jun. z. Po poročilih Švicarjev, ki so danes prispeli iz Pariza, je bil Pariz že včeraj popolnoma izpraznjen. Nikjer se ni moglo več kupiti živila in švicarski begunci so bili zadnjih 24 ur brez vsake hrane.

Popustilo je desno krilo

Basel, 14. junija. AA. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da je desno krilo francoskega bojišča končno popustilo, ker so nemške čete 24. ur po padcu Reimsa zasedle Chalons in prekoračile Marno na več kot 20 krajih. Skozi vse te vrzeli prodirajo nemške čete proti gornji Seini, kakor so že pred 10 dnevi korakale proti spodnji Seini. Smatra se, da bo prihodnja velika bitka pri Chartresu. Nemške čete so začele že včeraj zjutraj napadati tudi v Argonih med Aisno in Meuso. Položaj francoskih čet je resen in je zato francosko poveljstvo v soglasju s francosko vlado sklenilo proglasiti Pariz za odprto mesto.

Seja francoske vlade

Tours, 14. junija. AA. V nekem francoskem mestu je bila seja francoske vlade pod predsedništvom predsednika republike Lebruna. Na seji so razpravljali o splošnem, vojnem in diplomatskem položaju.

Curih, 14. jun. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da so nekateri francoski politiki po sinočnjem Reynaudovem govoru silili, naj bi Francija sklenila separatni mir, vlada pa je vsako tako zahtevo najodločneje odklonila, zlasti še po izjavi generala Weyganda, da francoska armada ni razkrojena, marveč da je v popolnem redu zavzela nove položaje. Zavzetje Pariza je stalo Nemce ogromne žrtve. Dva milijona vojakov so morali poslati v boj, da so izvojevali ta vojaško brezpomembni cilj. Francoska vojska bo nadaljevala borbo za Pariz in v tej borbi bodo Nemci morali žrtvovati še nadaljnja dva milijona svojih vojakov.

Dve tretjini ljudi zapustilo mesto

Tours, 14. jun. s. (Ass. Press.) Nemški vojaški oddelki so pričeli korakati v Pariz iz severozapada danes zgodaj zjutraj. Kmalu so se preko Champs Elyseeja pomikali nemški tanki, oklopni avtomobili, motorizirani protitankovski in protiletalski topovi ter motorizirana pehota.

Red v Parizu vzdržuje medtem francoska policija in civilna garda, ki pa nista več kakor preje oboroženi s puškami. Podzemeljska železnica v mestu še vedno redno vozi.

Po nemških cenitvah sta Pariz zapustili dve tretjini prebivalstva.

Švicarski list o položaju

Basel, 14. jun. z. Pod naslovom »Weygand izgubil bitko za Francijo?« piše Oeri v »Basler Nachrichten«, da zavzetje Pariza po Nemcih še nikakor ne pomeni, da bi bil Weygand izgubil bitko za Francijo. Francija se je tu borila popolnoma sam in angleška pomoč sploh še ni prišla do veljave in do izraza. Kakšen bo uspeh snočnjega Reynaudovega apela na Roosevelta, trenutno še ni znano, toda iz pisanja ameriškega tiska se da sklepati, da Amerika ne bo več oklevala, marveč da bo priskočila zaveznikom na pomoč v izdatni meri. Francija ne bo klonila in bo nadaljevala borbo do kraja. V tem pogledu ima svoj poseben pomen Reynaudova izjava, da se bo Francija borila za Parizom in če bo treba v Afriki, ali pa iz svojih ameriških kolonij. Kar se tiče podpore Amerike, te podpore ne ovirajo več ameriški izolacionisti, marveč silna razdalja.

Sovjetski major o padcu Pariza

Moskva, 14. junija. br. (Tass) V današnjih »Izvestjih« komentira major Gorelkin položaj na zapadu in naglaša, da je postal položaj okrog Pariza nevzdržen v onem trenutku, ko je Italija napovedala vojno. Po zavzetju Reimsa so Nemci koncentrirali svoj napad proti Parizu ter so vrgli v boj vse svoje razpoložljive sile ter vse svoje oklopne edinice. Ko se jim je s tako silnim navalom in brezprimerno tehnično nadmočjo posrečilo prebiti francosko obrambno črto ob Marni in na obeh bokih, je bila glavna francoska armada, ki je ščitila Pariz, prisiljena k umiku. Dejstvo, da je v tem trenutku napovedala vojno Italija, kaže na to, da se je zgodilo to dogovorno z Nemčijo. Vstop Italije v vojno je zaveznikom onemogočil, da bi pritegnili za obrambo Pariza ogromne rezerve, ki so jih imeli na južni francoski meji, v afriških kolonijah in na Bližnjem vzhodu. Če Italija Franciji ne bi napovedala vojne, bi Francija lahko pritegnila veliik del teh rezerv in ni dvoma, da bi v tem primeru bila nemška ofenziva, ki je bila izvedena s skrajnimi napori, zaustavljena. Padec Pariza je torej v največji meri zasluga Italije, sam po sebi pa padec Pariza nima posebnega vojaškega pomena.

Kar se tiče vojne med Italijo in zapadnima velesilama, naglašjo »Izvestija«, da se vrši borba doslej le v zraku. Iz dejstva, da se na obeh straneh stopnjujejo letalski napadi, pa se da sklepati, da bo v kratkem prišlo do spopadov tudi na kopnem in na morju.

Angleško vojno poročilo

Francozi so branili postojanke samo nekaj kilometrov pred Parizom, Pariz pa zapustili brez boja

London, 14. jun. s. (Reuter) Prva uradna zavezniška vest o prepustitvi Pariza Nemcem je prišla z današnjim francoskim vojnim poročilom. V Londonu poudarjajo na merodajnih mestih, da je padec Pariza sicer obžalovanja vreden, vendar ne posebnega strateškega pomena.

Poročila, ki so tekom dneva še dospela iz Pariza, pravijo, da so oddelki nemške vojske davi pričeli korakati v mesto skozi prazne in popolnoma zapuščene ulice. Oni Parižani, ki mesta niso zapustili, so ostali v svojih domovih in trgovinah ter so zastrli okna in izložbe. Mesto je bilo nenavadno mirno in tiho.

Kolikor je znano, so ostali vsi mostovi in vse zgradbe v Parizu nepoškodovani. Francoska vojska je branila postojanke samo nekaj kilometrov pred Parizom, nato pa je opustila nadaljnjo obrambo, da prepreči uničenje mesta. Ponoči je bilo slišati v predmestjih Pariza nekaj detonacij. Francoski oddelki so namreč pognali v predmestjih v zrak več tovarn orožja.

London, 14. junija. AA. (Reuter) Vojaški strokovnjak agencije Reuter piše: Položaj jugovzhodno od Reimsa je mnogo težji kakor vsak drug položaj v okolici Pariza. Na tem odseku se Nemci trudijo, da bi ločili Maginotovo črto od Weygandovih mobilnih sil in sicer z novimi oklopnimi divizijami. Teren predstavlja tukaj ogromno ravnino, ki je zelo ugodna za operacije tankov. Francoska armada se bo znašla pred resno nevarnostjo, v kolikor ne bo razpolagala z efektivnimi sredstvi, ki so potrebna pred oklopnimi enotami.

»Francija in Anglija nepremagljiva celota«

London, 14. junija. AA. (Reuter). Britanska vlada je poslala francoski vladi naslednjo poslanico:

V tem velikem trenutku za britanski in francoski narod, kakor tudi za stvar svobode in demokracije, ki so se ji ti narodi posvetili, želi vlada Velike Britanije izkazati priznanje vladi francoske republike za junaštvo francoske vojske v bitki s številčno premočnim sovražnikom. Delo francoske vojske je vredno najslavnejših tradicij Francije. Prizadela je hude in trajne škode sovražnikovi moči. Velika Britanija bo še naprej dajala največjo pomoč, ki jo more sploh dati. Porabljamo to priliko, da razglašamo nerazdružljivo skupnost naših dveh narodov in naših dveh imperijev. Silna bodo bremena, ki bodo padla na naša naroda v bližnji bodočnosti. Gotovi smo ,da se bosta po ognjenem krstu naša dva naroda povezala v nepremagljivo celoto.

Ponavljamo francoski republiki našo obljubo in odločenost, da bomo nadaljevali z borbo, pa naj bo v Franciji, na tem otoku, na oceanih in v zraku, torej povsod, kjer bi mogla nastati. Ko bomo uporabljali naše vire v skrajnih mejah, bomo skupno nosili breme popravljanja opustošenja, ki ga bo povročila vojna. Dokler se bo Francija držala tako vedra in s polno vero v veličino, ne bomo mi šli nikdar s poti, po kateri hodimo v sedanji borbi vse dotlej, dokler podjarmljeni narodi ne bodo osvobojeni in dokler civilizacija ne bo osvobojena nacionalno socialističnega režima. Bolj kot kdaj prej smo gotovi, da bo prišel ta dan. Znabiti bo prišel prej kakor pa si ga moremo sedaj misliti.

London, 14. jun. s. (Reuter) V angleških vojaških krogih naglašajo, da je umik francoske vojske južno od Pariza in Seine s strateškega stališča zdrava operacija, ki bo zagotovila francoski vojski nadaljnjo svobodo pokretov in bo pripomogla, da bo mogoče držati frontno črto zavezniške vojske nezlomljeno.

Tudi danes, kakor že vse zadnje dni, prihajajo v Francijo neprestano nova angleška ojačenja, ki takoj odhajajo na svoje položaje na fronti.

Nemško-sovjetski pakt bo revidiran?

Carigrad, 14. jun. p. Tukajšnji »Esker« je objavil danes posebno poročilo iz Berlina, v katerem napoveduje revizijo nemško-sovjetskega pakta. Svoje napovedi opira na spremembo sovjetske zunanje politike v Baltiku, ki je vzbudila veliko pozornost nemških diplomatskih krogov. V Berlinu sodijo, pravi list, da si hoče sovjetska vlada v baltiških državah dokončno utrditi svoj vpliv, da bi tako do kraja izpopolnila svojo interesno politiko. Poziv letonskemu ministrskemu predsedniku in litvanskemu zunanjemu ministru, da prideta v Moskvo na razgovore, in okoliščino, da so bili ti razgovori zelo dolgi, smatrajo v Berlinu za dokaz take že izvajajoče se sovjetske politike.

V Berlinu ne potrjujejo, pa tudi ne demantirajo vesti, po katerih sta nemška in sovjetska vlada v tej stvari izmenjali noti. Pravijo, da je nemška vlada zahtevala pojasnila o novi sovjetski politiki. V Berlinu, zaključuje list svoje poročilo, so se razširile tudi vesti, da je Rusija koncentrirala na mejah od Baltika do Črnega morja 140 divizij vojaštva.

SPOPADI NA ITALIJANSKIH FRONTAH

Čeprav so vojna dejanja omejena v glavnem le na letalske akcije, pa je prišlo tudi na kopnem že do prvih manjših spopadov

Rim, 14. junija. br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo davi naslednje tretje vojno poročilo:

Delovanje manjših oddelkov v nekaterih predelih fronte v Alpah. Poskus sovražnika, da bi zavzel grič Galisio, je bil odbit.

V srednjem delu Sredozemskega morja so sovražna letala poskušala napasti našo pomorsko vojno silo v pokretu, a brez uspeha. Dve sovražni podmornici sta bili zadeti, tretja pa močno poškodovana.

V nadaljevanju svoje akcije so naše letalske sile učinkovito napadle letalska oporišča v tuniški coni. Ponovni intenzivni napadi so bili izvedeni na letalsko oporišče Hyeres. Naša letala so v nizkem poletu s strojnicami obstreljevala tamkajšnja letala. Nato so bombardirala letalsko bazo v Fayence v Provenci ter vojaške objekte v Toulonu. Eno letalo se ni vrnilo na svoje oporišče. Iniciativno se je nadaljevala izvidniški akcija nad sovražnikovimi oporišči in ozemljem.

V severni Afriki so letala odbila napad sovražnih čet, ki so ga izvedle s pomočjo oklopnih voz proti postojankam na egiptski meji. Letala, ki so takoj posegla v borbo, so nekaj oklopnih voz uničila, druge pa poškodovala.

V Vzhodni Afriki so sovražne čete iz Kenije ob zori 11. junija po topniški pripravi in s pomočjo svojih bombnikov napadla naše postojanke v pokrajini Mojali. Napad je bil odbit, pri čemer so imele naše čete manjše izgube. Med ujetniki, ki so v naših rokah, so tudi po en angleški oficir in podoficir.

Naše letalstvo je bombardiralo Port Sudan ter pristanišče in letalsko oporišče Aden ter zasilno letališče v Mojali. Dve letali se nista vrnili v oporišče.

Sovražni letalski napad na Eritrejo je povzročil malenkostno materialno škodo. Nekaj sovražnih letal je bilo sestreljenih.

Italija zgubila za 210.000 ton ladij

London, 14. jun. s. (Reuter). Po uradnih podatkih je italijanska trgovinska mornarica v prvih dneh vojne doslej izgubila že 210.000 ton ladij. 80.000 ton italijanskih ladij je bilo zaplenjenih ob izbruhu vojne v angleških lukah, ostale ladje so bile zaplenjene drugod v imperiju, ali pa so jih italijanske posadke same potopile.

Nadaljnjih 37.000 ton trgovinskih ladij je izgubila italijanska mornarica tekom zadnjih mesecev zaradi bombnih napadov nemških letal in zaradi nemških min.

Prvi spopad v Libiji

Kairo, 14. jun. s. (Reuter). Včerajšnji prvi napad na kopnem, ki so ga izvedli Angleži na italijanske postojanke v Libiji, je izvršil izvidniški oddelek lahkih angleških tankov. Ti so brez težave odstranili žične ovire na meji ter napadli posadko italijanske obmejne postojanke. Italijani so bili popolnoma presenečeni in so nudili le malo odpora. Razen 62 italijanskih vojakov, ki so bili ujeti, so se vsi ostali umaknili.

Odhod italijanskega poslanika iz Londona

London, 14. junija. AA. (Reuter) Italijanski veleposlanik Bastianini in njegova družina so med 700 potniki, ki so se vkrcali danes na neko britansko ladjo v Glasgowu. Vsi potujejo v Italijo. Ladja pluje v Lizbono in bo spotoma ponoči razsvetljena, da bi jo sovražnik mogel spoznati.

Italijanski poslanik pri Molotovu

Moskva, 14. junija. AA. (Tass) Predsednik sveta ljudskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov je sprejel italijanskega veleposlanika Rossa in ostal z njim pol ure v razgovoru.

Anglija proučuje protest Švice

London, 14. jun. z. Diplomatski sotrudnik »Timesa« piše, da angleška vlada trdno proučuje protest Švice zaradi bombardiranja Ženeve. Če se bo ugotovilo, da je bombe vrglo res kako angleško vojno letalo, ki je morda zaradi neugodnega vremena izgubilo orientacijo, je Anglija pripravljena izplačati vso zahtevano odškodnino. Toda v angleških krogih zelo dvomijo, da bi bil to bombardiranje zagrešila angleška letala. Vse bolj se utrjuje sum, da so sovražna letala uporabila angleške bombe, ki so jih našla bodisi na Norveškem, ali pa v Belgiji odnosno Franciji.

Obsedno stanje v Aleksandriji

Kairo, 14. junija. AA. (Havas) Predsednik egiptske vlade je izjavil, da bo Egipt takoj objavil vojno Italiji, čim bodo italijanska letala bombardirala kako egiptsko mesto.

Italijanski poslanik v Egiptu je skupaj s poslaniškim osebjem odpotoval čez Palestino, Sirijo, Turčijo in Rumunijo v Italijo. Švica bo zastopala interese Italije v Egiptu, interese Egipta v Italiji pa Zedinjene države.

Kairo, 14. jun. s. (Reuter) V Aleksandriji je bilo proglašeno obsedno stanje. Vojaške oblasti so po mestu nabile lepake, ki javljajo proglasitev obsednega stanja v arabskem, angleškem in francoskem jeziku.

Mobilizacija v Rodeziji

Kairo, 14. jun. s. (Reuter) Guverner Južne Rodezije je odredil mobilizacijo vseh za vojaško službo sposobnih moških, ki so rojeni med leti 1900 in 1914.

Italija in Rusija

Basel, 14. jun. z. »Basler Nachrichten« poročajo, da so se pričela med Italijo in Rusijo gospodarska pogajanja. Italija hoče dobivati iz Rusije predvsem sirovine, ki ji popolnoma manjkajo, kakor bombaž, cink, baker in podobno. Kakor pa se doznava, zahteva Sovjetska Rusija za to ne samo kompenzacije v blagu, marveč tudi politične koncesije. Rusija vodi v tem pogledu slično politiko kakor jo je svoječasno napram Nemčiji, ko je izsilila, da ji je Nemčija prepustila ves vpliv na baltiške države. V Moskvi so prepričani, da bo sedaj tudi Italija pristala na vse zahtevane koncesije.

Vatikansko glasilo še vedno izhaja

Rim, 14. jun. p. (Stefani) V Vatikanu so bile danes demantirane vesti, ki so se pojavile v tujini, da »Osservatore Romano« ne bo več redno izhajal kot dnevnik. List je danes popoldne izšel kakor običajno.

Letalski napadi vedno bolj pogosti

Letalske akcije se razširjajo že na vsa področja v Evropi in Afriki

London, 14. junija. AA. (Reuter.) Francoski radio sporoča: Italijanska letala so preteklo noč priletela nad jugovzhodno Francijo, vendar jih je protiletalsko topništvo hitro prisililo na umik.

La Valetta, 14. junija. AA. (Havas) Zjutraj so italijanska letala ponovno letela nad Malto. Včeraj in predvčerajšnjim so bila zbita štiri italijanska letala nad Malto.

Sovražna letala so letela tudi nad Adenom in vrgla več bomb. Eno letalo je bilo zbito. Ubitih je bilo 5 Arabcev, 6 pa ranjenih.

London, 14. junija. s. (Reuter) Italijanski bombniki so danes napadli mesto Berbera v angleški Somaliji. Pri napadu je bilo povzročeno le malo škode.

Italijanska letala so včeraj trikrat bombardirala Aden. Eno trimotorno italijansko letalo je bilo pri napadih sestreljeno in sta bila oba člana posadke ujeta. Neko drugo italijansko letalo je bilo najbrže tako poškodovano, da se ni moglo vrniti v svoje oporišče.

Italijanska letala so včeraj bombardirala tudi dve manjši mesti v Sudanu. Povzročeno je bilo le malo škode.

Kairo, 14. junija. s. (Reuter) Italijani so na abesinsko-kenijski meji v ponedeljek, nekaj ur pred začetkom vojne, ugrabili s kenijskega ozemlja dva kenijska policijska častnika in enega narednika kenijske vojske.

Kairo, 14. junija. s. (Reuter) Angleška letala so včeraj v teku izvidniških poletov nad italijansko Libijo bombardirala Kufra v bližini egiptske meje. Dve italijanski obmejni utrdbi sta bili uničeni.

Včeraj so angleška letala tudi ponovno napadla Assab v Eritreji. Eno italijansko letalo je bilo pri napadu uničeno, tri pa so bila zažgana. Z bombami so bile zadete vojaške zgradbe in motorna vozila.

Pretoria, 14. junija. s. (Reuter) Današnji južnoafriški vojni komunike javlja, da so južnoafriški bombniki izvedli včeraj več bombnih operacij v ozemlju pri mestu Kismaju v italijanski Somaliji v bližini kenijske meje. Bombe so ponovno direktno zadele vojaška taborišča. Letala so naletela na odpor protiletalske obrambe, vendar je vsem uspelo, da so se vrnila v svoja oporišča.

Nadalje javlja južnoafriško vojno ministrstvo, da oddelek južnoafriškega motoriziranega vojaštva sodeluje z angleško vojsko v vzhodni Afriki.

Turčija mobilizira

Še vedno ni odločitve o nadaljnjem zadržanju Turčije

Carigrad, 14. junija. z. Mobilizacija turške vojske se pospešeno nadaljuje. Izvaja pa se popolnoma na tihem. Pozivi niso bili javno objavljeni, marveč jih dostavljajo po pošti posameznim obveznikom. Na merodajnem mestu pa izjavljajo, da Turčija svojih čet ne bo pošiljala na neturške fronte in tega tudi ne bo storila v primeru, če bi se vojna razširila na Balkan. Turčija bo branila predvsem svoje lastne meje. Vsak poizkus napada na Dardanele pa bo imel za posledico da bi takoj intervenirala tudi sovjetska Rusija.

Ankara, 14. junija. br. (DNB). Turška vlada se je danes znova sestala pod vodstvom ministrskega predsednika. Odločitve o nadaljnjem zadržanju Turčije spričo vstopa Italije v vojno še zmerom ni.

Precejšnjo pozornost je danes zbudila vest, da je bil sklenjen nov trgovinski sporazum z Nemčijo. Po tem sporazumu bo dosegel izvoz iz Turčije v Nemčijo letno vrednost 21 milijonov turških lir.

Italijansko-turška gospodarska pogajanja

Rim, 14. junija. AA. (DNB). Vest o prekinitvi italijansko-turških gospodarskih odnosov označujejo v tukajšnjih merodajnih krogih kot popolno izmišljotino. Pristavljajo, da ni bilo nikoli nobenih pogajanj o tehničnih vprašanjih glede obojestranskih gospodarskih odnosov, kakor tudi o vprašanju kliringa.

Smrt znanega turškega generala

Carigrad, 14. junija. AA. (DNB). Umrl je general Vehib paša, znani vojskovodja iz balkanske in svetovne vojne.

Španci zasedli Tanger

Položaj mednarodne cone ostane nespremenjen

Madrid, 14. junija. s. (Reuter). 1.200 špansko-maroških vojakov je danes zasedlo mednarodno cono v Tangerju. Španska vlada je objavila v zvezi s tem uradno sporočilo, ki pravi, da je špansko vojaštvo zasedlo mednarodno cono v imenu maroškega sultana, z namenom, da brani nevtralnost Tangerja. Vse obstoječe ustanove v Tangerju bodo poslovale normalno dalje.

Po uradnih informacijah je španska vlada o nameravani zasedbi Tangerja že vnaprej obvestila francosko vlado. V španskih uradnih krogih tudi naglašajo, da bo ostal mednarodni značaj mednarodne cone v Tangerju še nadalje neizpremenjen. Zadnja poročila iz Tangerja pravijo, da je položaj v mestu popolnoma miren.

Tanger je bil proglašen za mednarodno cono po pogodbi, ki so jo leta 1923. podpisale Anglija, Francija in Španija. Leta 1928 se je pogodbi pridružila tudi Italija.

Madrid, 14. junija. AA. (Reuter). Uradna nota, ki je izšla v zvezi z zasedbo Tangerja pravi: Zaradi jamčenja nevtralnosti pasu in mesta Tangerja je španska vlada sklenila začasno prevzeti službo zaščitne policije in varnosti v mednarodnem pasu. V ta namen so zjutraj prispele marokanske čete v Tanger. Vse službe normalno funkcionirajo.

Madrid, 14. jun. s. (Ass. Press.) Zasedbo mednarodne cone v Tangeru je izvedel danes oddelek španskega vojaštva, istočasno pa se je pred luko zasidral španski rušilec. Poveljujoči častnik španskega oddelka je takoj po zasedbi posetil angleškega, francoskega in italijanskega zastopnika mednarodne komisije ter jim podal zagotovilo, da bo položaj mednarodne cone ostal nespremenjen.

Španska vlada v Madridu je obvestila veleposlanike Anglije, Francije in Italije o okupaciji s posebnimi notami. Španska vlada utemeljuje potrebo okupacije z dejstvom, da je sedaj Španija edina nevtralna država, ki je zastopana v upravi mednarodne cone v Tangeru.

Napad na oklopnico »Scharnhorst«

London, 14. junija. s. (Reuter). Angleška admiraliteta javlja, da so včeraj letala angleške vojne mornarice napadla pred Trondhjemom nemško oklopnico »Scharnhorst«. Ugotovljeno je, da je ena bomba oklopnico direktno zadela, možno pa je, da jo je pogodil še tudi drugi zadetek.

Dalje javlja admiraliteta, da je neka nemška podmornica s torpedom potopila angleško trgovinsko pomožno križarko »Scoctoon«. Pri tem so bili ubiti dva častnika in štirje mornarji, ostali so bili rešeni in prepeljani v angleško luko.

Zavezniške in nemške izgube na Norveškem

Berlin, 14 junija. AA. (DNB). Glavni stan vodje Nemčije je izdal o priliki konca borb na Norveškem naslednje zaključno poročilo o borbah med nemškimi in zavezniškimi četami na Norveškem:

Angleška in francoska mornarica sta izgubili ob norveški obali eno matično ladjo za letala, eno križarko, 10 rušilcev, enega lovilca podmornic in 19 podmornic s skupno tonažo 65.000 ton, ter po eno prevozno in cisternsko ladjo, s skupno 29.100 tonami. Uničenih je bilo dalje 11 norveških vojnih ladij, 2 oklopni obalski ladji, trije rušilci, sedem ladij za polaganje min, dve ladji za iskanje min, 14 torpednih čolnov in več podmornic. V borbah na Norveškem je bilo nadalje uničenih 87 sovražnih letal, pri čemer niso vračunana letala, ki so bila na potopljeni matični ladji »Glorious«. Angleške in francoske čete so bile razbite, ter je bilo ujetih ali pognanih čez mejo šest norveških divizij.

Kar se tiče nemških izgub v norveški vojni, znašajo v toku operacij 1317 mrtvih častnikov, podčastnikov in vojakov ter 1604 ranjenih, v toku prevoza pa so Nemci izgubili 2375 mož. Nemška vojna mornarica je izgubila 3 križarke, 10 rušilcev, en torpedni čoln, 6 podmornic in okoli 15 manjših pomož. voj. ladij. Letalstvo je izgubilo 90 letal, 27 aparatov pa je bilo poškodovanih o priliki prisilnega spuščanja.

Reden promet med Sušakom in Reko

Sušak, 14. jun. o. Davi se je zopet obnovil včeraj ustavljeni osebni in blagovni promet med Sušakom in okolico ter Reko in okolico. Vseh 10 prehodov meje med sušaškim ter kastavskim srezom in reško pokrajino bo odprtih od 5. zjutraj do 8.30. zvečer. Promet se bo razvijal brez omejitev prav tako kakor doslej.

Iz ministrstev

Beograd, 14. junija. p. Za načelnika ministrstva telesne vzgoje naroda je bil imenovan bivši narodni poslanec Stizić.

Upokojen je bil pomočnik prosvetnega novan bivši narodni poslanec Stijić.

Vremenska napoved

Zemunska: Delno oblačno v vsej državi. Precej oblačno v zapadnih krajih. Dež in nevihte so mogoče. Ohladilo se bo tu pa tam.

Naši kraji in ljudje

Sokolski pozdrav ob gorenjskem zletu

Kranj, 14. junija

S trdno voljo smo se odločili, da tudi v času, ki nas spominja borb našega osvobojenja, dokažemo, da zmoremo kljub pripravljenosti in preusmeritvi sokolskega dela za najtežje čase pokazati javnosti delo v telovadnici. Z župnim zletom in z njim združenimi proslavami 30. letnice župe, 45. letnice Sokolskega društva Kranja in z razvitjem njegovega novega prapora hočemo pokazati plodove svojega prizadevanja. Pri tem se nismo strašili neprilik. Z lastno odgovornostjo hočemo prikazati ob pripravljenosti, da se zavedamo svojih dolžnosti, ki nam jih nalagajo prilike. S tem nastopom hočemo vliti poguma onim, ki so podlegli črnim govoričenjem, in jih dovesti do jasnih misli in neustrašenih pogledov v bodočnost. Vsakdo, ki je voljan darovati za domovino vse, naj se v teh dneh odzove klicu »Bodi Sokol!«, s katerim vabimo v svoje vrste nove in bodrimo stare člane.

V času župnega zleta, ko bodo valovile sokolske množice po mestu, kjer je bila pred 30 leti ustanovljena gorenjska sokolska župa, naj vsakdo pomisli na brate ob ustanovitvi in v naslednjih letih. Tudi pred nami so časi, ki bodo zahtevali celega človeka. Z voljo in s trdim delom si bomo priborili, kar je vsakemu kulturnemu narodu najvišje. Bratje in sestre, v teh časih prihitite vsi na župni zlet! Važne naloge nas čakajo in tesen stik članstva z edinicami je potreben. Ta dan si bomo govorili iz srca v srce, česar si drugače ne moremo povedati. Od tega dne dalje bomo posvetili vse delo pripravljenosti za vsak napad.

Bratje in sestre, ki boste prihiteli na župni zlet v teh dneh v bratski ljubezni, zavedajte se, da niste osamljeni, kajti naše delo spremlja z istim čutom vse sokolstvo širom države in izven njenih meja. V pozdrav si stisnimo desnice, v trdni volji na obrambo si zakličimo sokolski: Zdravo!

Železniški in letalski promet z Italijo

Začasne neprilike se odpravljajo s sporazumom

Po najnovejših določbah, ki jih je prejel italijanski generalni konzulat v Zagrebu, mora vsak potnik v Italijo izpolniti posebne obrazce v petih izvodih in priložiti pet fotografij. Za vsakega potnika posebej mora generalni konzulat prositi dovoljenja glede vizuma. Vizum lahko odobri le italijansko zunanje ministrstvo.

Železniški promet med Jugoslavijo in Italijo se nadalje razvija normalno, kar se tiče brzih in potniških vlakov, in ni prevelikih zamud. Tudi letalski promet med Bukarešto in Milanom preko Beograda, Zagreba in Benetk je v redu. Pač pa je ustavljen skoraj ves italijanski parniški promet. Morda bodo italijanske linije med Italijo in Albanijo te dni vsaj delno spet obnovljene in se bodo italijanski parniki spotoma ustavljali v naših pristaniščih. Italijanske družbe, ki vrše prekooceanski promet z Ameriko in ostalimi kontinenti, so imele prijavljenih kakih 100 jugoslovanskih državljanov, zlasti pa veliko število drugih emigrantov, ki so se želeli z italijanskimi parniki vrniti v Ameriko. Zdaj so italijanske agenture v Zagrebu primorane vrniti potnikom denar, potniki pa morajo ostati v Jugoslaviji, ker ni več potniškega prometa med tem delom Evrope in med Ameriko.

Zaradi min, ki so položene v posameznih predelih Sredozemskega morja in Jadrana, bo hudo trpel ves naš in italijanski promet na dolgih progah. Prav tako je nevarnost, da se ustavi svobodna plovba med Jadranom in Sredozemskim morjem. Parnik »Srbin«, ki je v torek na redni poti iz Grčije in Albanije prispel v Split, bo poslej počival. Parnik »Bled«, ki vozi med Metkovićem in Splitom, je takisto ustavil promet. Zaradi nevarnosti min proučujejo naša pomorska oblastva, ali je sploh še mogoče obratovati na daljših progah po Jadranu in Sredozemskem morju.

Promet Sušaka in Kastva z Reko je obnovljen. V četrtek popoldne je bilo na prefekturi na Reki posvetovanje predstavnikov naših in italijanskih oblastev. Dosežen je bil sporazum in je od včeraj zjutraj spet v redu odprt osebni in vozni promet med Sušakom, Kastvom in Reko. Promet je dnevno odprt od 5.30 do 20.30. Ponoči ni prehoda.

Drzen vlom Pod Gradom

Zasebnici Sonji Nedeljkovi je tat odnesel za 40.000 din denarja in dragotin

Ljubljana, 14. junija.

Ko se je zasebnica Sonja Nedeljkova včeraj opoldne vrnila iz mesta domov, v hišo Pod gradom št. II, je na svoje presenečenje zagledala svojo podstrešno sobico vso v neredu. Razmetano pohištvo, prebrskani predali, s silo odprti kovčegi. Po natančnejšem pregledu je vsa prepadena dognala, da ji je neznan vlomilec v času odsotnosti, od desetih do dvanajstih dopoldne, odnesel lepo vsoto denarja in še kup zlatnine zraven. Tako ji je izginilo iz lesene šatulje 16.000 din gotovine v tisočakih, iz male kartonske šatulje par briljantnih uhanov z dvema briljantnima kamenčkoma, kar predstavlja vrednost 10.000 din, dalje briljantni prstan s tremi zaporednimi kamenčki, vreden 5.000 din, zlata zapestnica z raznimi okraski, zlata ovratna verižica s podolgastimi členi, z briljantnim obeskom in z malimi deli v obliki križa, zlat okrogel medaljonček brez slike, steklene koralde, zlat križec, vreden 2.000 din, srebrna lisičja boa s svileno črno podlogo in z znamko tvrdke Lapajne, vredna 4.000 din, dalje črna usnjata denarnica z zapiračem, v kateri sta bila 2 stotaka, iz omare pa je izginil še en tisočak, tako, da znaša skupna škoda din 40.850.

Vlom so seveda nemudoma javili policiji in došli sražnik je na mestu ugotovil nekatera dejstva. Vlomilec je odprl sobna vrata s ponarejenim ključem in nato s silo odprl dve omari za obleke ter vdrl v velik lesen kovčeg, odprti pa so bili tudi trije manjši iz usnja. Po opravljeni tatvini je spet nemoteno odšel, saj ni bilo v podstrešju takrat prav nikogar, za kar je vlomilec tudi vedel. Kakor se je pozneje dognalo, je vlomilec uprizoril prej spretno, imenitno zamišljeno prevaro, ki naj bi mu omogočila nemoteno delo. Soseda Nedeljkove, Lucija Černičeva, žena železniškega uslužbenca, je namreč dan pred vlomom, to je 12. t. m. prejela po pošti dopisnico, oddano v Ljubljani dne 11. t. m., na kateri jo neka Ana Finc prosi, naj se zanesljivo oglasi 13. t. m. ob 10. na Vodovodni cesti št. 13, češ, da bo pomerila obleko njenim punčkam. V naslovu je namesto Lucija bilo napisano Marija. Černičeva se je v resnici odpravila na Vodovodno cesto in na svoje začudenje spoznala, da na mestu hiše št. 13 leži samo parcela. Takoj je zasumila, da tu nekaj ni v redu, da jo je nekdo potegnil samo, da se je odkriža z doma! V zli slutnji je stekla proti domu in že na pragu izvedela novico o vlomu. Storilec se je poslužil dokaj premetenega trika in so mu torej po vsej priliki bile razmere v hiši dobro poznane.

Policija je danes že prijela nekega sumljivca, ki ga zdaj zaslišujejo, tako da bo stvar najbrž prav kmalu razjasnjena.

Koncert ljubljanskih konservatoristov za slepo deco

V nedeljo 2. t. m. dopoldne so priredili ljubljanski konservatoristi v zavodu za slepe otroke v Kočevju koncert. Spomnili so se bili, da prinaša slepim zlasti glasba velik užitek in jim razveseljuje njihove temne dni. Nastopajoči so poklonili slepim najdražje, kakor je to lepo povedal v svoji zahvali zavodov gojenec Tone Curič, ki je eden glasbeno najbolj nadarjenih slepih gojencev.

Prireditev, katere so se na povabilo uprave zavoda udeležili tudi prijatelji slepe mladine in prijatelji glasbe, je prav lepo uspela. Spored je obsegal osem točk in je bil izvrstno naštudiran. Nudil je poslušalcem res umetniški užitek.

Poleg pevskih točk so bile na sporedu še violinske in klavirske točke ter recitacije. Zavodovi gojenci so bili zelo navdušeni za sopran gdč. Marije Tiranove. Prav tako je bila deležna upravičenega aplavza sopranistka ga. Manja Sibinovićeva. Vse klavirske točke je izvrstno spremljal g. Hubad Samo. Klavir solo sta igrali ga. prof. Manica Mahkotova in gdč. Sonja Palčičeva. Violinist g. Jurij Gregorc, ki uspešno študira violino pri znanem odličnem pedagogu prof. Jan Šlaisu, je zaigral Mozartov violinski koncert v D duru, 2. st., in Tartinijevo sonato v A duru. Omeniti moramo tudi g. Jožeta Tirana, ki je recitiral nekaj Župančevih mladinskih pesmi in Cankarjevega »Gospoda stotnika«. Na željo občinstva, zlasti slepih otrok, je moral dodati še dve recitaciji.

Ves spored je trajal približno eno uro in je vse poslušalce tako navdušil, da so izrazili željo, naj bi se konservatoristi še kdaj oglasili v Kočevju in nam prinesli nekaj razvedrila, predvsem pa pravi umetniški užitek. Vsem sodelujočim, predvsem ge. prof. Mahkotovi in gdč. Letnarjevi, ki sta aranžirali ta obisk, bodi na tem mestu izrečena najiskrenejša zahvala. Omeniti je treba, da je za take prireditve potreben dober klavir in ne bi bilo napak, da bi se v Kočevju zdramilo kako društvo in si omislilo primeren instrument.

40-letni delovni jubilej

Trbovlje, 14. junija

Te dni je poteklo 40 let, ki jih je dovršil g. Ivan Ule kot uslužbenec pri tukajšnjem rudniškem konzumu. Ko se je bil po štiriletni učni dobi izučil v trgovski obrti v znani ljubljanski Lenčkovi trgovini, je bil l. 1900. sprejet v rudniški konzum v Trbovljah. Od tedaj neprenehoma vrši že dolgih 40 let z vso vestnostjo in marljivostjo trgovinsko službo pri enem in istem podjetju, kar najbolje dokazuje, kako ume delodajalec ceniti delovne sposobnosti.

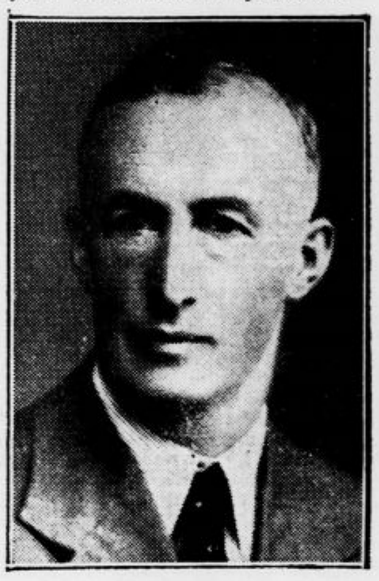

G. Ule je znan že od svojih mladih nog kot značajen in pošten mož, ki ni nikdar klonil v borbi za pravično stvar ter bil med onimi redkimi kulturnimi delavci, ki so v predvojnih časih mnogo prispevali k napredku narodne zavednosti. Kot tak je bil seveda vedno član naprednih in kulturnih društev ter se leta in leta z vnemo udejstvoval pri trboveljskem pevskem društvu »Zvon«, največje veselje pa je imel s tamburaškim zborom, ki ga še danes vodi z največjo vnemo. Skromno in tiho je slavljenec obhajal pomembno službeno obletnico v prijazni Podmeji med sorodniki in prijatelji.

Slavljencu, ki je dolgoleten naročnik našega dnevnika, izrekamo tudi mi iskrene čestitke z željo, da bi čil in zdrav slavil še mnogo jubilejev!

Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa, odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izborno urejuje funkcije črev.

Ogl. reg. S br. 30174/35

Najnujnejša oprema

ki naj jo imajo starši in otroci pripravljeno za primer izselitve

Ker izražajo mnogi starši željo, da bi objavili seznam najnujnejših predmetov, ki naj jih pripravijo matere in otroci za primer evakuacije, navajamo v naslednjem najnujnejšo opremo, ki naj jo imajo starši in otroci pripravljeno za morebitno evakuacijo:

1. **Vsak** naj ima prijravljeno najtoplejšo obleko in čevlje. Poleg tega pa naj pripravi še naslednje:

2. **Za matere, ki bodo šle z otroki:** nahrbtnik, vreča ali kovčeg, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, zimski ali letni plašč, predpasnik, 2 srajci, dvoje spodnjih hlač, 2 para nogavic, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zobe, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, naglavna ruta, globok pločevinast krožnik, žlica, nož, in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, sukanec, šivanka, škarje, gumbi, družinska knjižica, hrana za dva dni (vse našteto naj bo zloženo v zgoraj navedenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu).

3. **Za predšolske otroke:** nahrbtnik, vreča ali kovčeg, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, plašč, čepica, 2 srajci, dvoje spodnjih hlač, predpasnik, 2 para nogavic, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zobe, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, globok pločevinast krožnik, žlica, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, rojstni list, hrana za dva dni (vse našteto naj bo zloženo v zgoraj navedenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu);

4. **za šolske in pošolske otroke:**

a) **za dečke:** nahrbtnik, vreča ali kovčeg, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, zimski ali letni plašč, čepica, 2 srajci, dvoje spodnjih hlač, 2 para nogavic, spalna srajca, žepni robci, 2 brisači, milo, glavnik, ščetka za zobe, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, rojstni list, prepis zadnjega šolskega spričevala, hrana za dva dni (vse našteto naj bo zloženo v zgoraj omenjenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu);

b) **za deklice:** nahrbtnik, vreča ali kovčeg, 2 rjuhi, odeja, prazna slamnjača, letni ali zimski plašč, volnena jopica, predpasnik, naglavna ruta, 2 srajci dvoje spodnjih hlač, spalna srajca, 2 para nogavic, žepni robci, milo, glavnik, 2 brisači, ščetka za zobe, ščetka za obleko, ščetka za čevlje, copate, šivanka, sukanec, gumbi, škarje, globok pločevinast krožnik, žlica, nož in vilice, emajliran lonček ali skodelica za pol litra, prepis zadnjega šolskega spričevala, hrana za dva dni (vse našteto naj bo zloženo v zgoraj omenjenem nahrbtniku, vreči ali kovčegu).

5. **Za noseče matere** velja isto kakor za ostale matere, le zase naj izpolnijo osebno perilo, ki ga potrebujejo, za porod pa naj pripravijo sterilni trak, lizol in vato.

6. **Za dojenčke** vsaj 12 plenic, povoji za popek, 3 do 6 srajčk, 3 jopice, steklenica, cucelj, čepica, nepremočljivo platno, vazelin.

7. **Za bolne otroke** velja isto kakor za zdrave. Poleg tega pa naj pripravijo še takšne stvari, ki jih najbolj nujno potrebujejo pri zdravljenju in recepte.

Vse, kar je tu navedeno, tehta povprečno 5 do 8 kg in se da lepo zložiti v primerno velik nahrbtnik, vrečo ali kovčeg.

Zgoraj navedene stvari so **najnujnejše.** Lahko pa pripravite še druge reči, ki se vam zde potrebne, toda ne preobremenjujte se!

Predpise šolskih spričeval dobite brezplačno pri pristojnem šolskem upraviteljstvu.

Za vsa pojasnila se obračajte na krajevne odbore Jugoslovenske unije za zaščito otrok ali pa na občino.

Vsak nahrbtnik, vreča ali kovčeg naj bo na zunanji strani opremljen s točnim naslovom lastnika, razen tega pa naj si vsakdo napravi še seznam predmetov in opreme, ki jo ima v nahrbtniku, vreči ali kovčegu.

Jugoslovenska unija za zaščito otrok.

Priroda vabi vašo deco!

Dajmo otrokom zdravja in oddiha, dokler je še čas

Jugoslovanska gozdovniška liga se je odločila prirediti za vaše otroke svojo prvo mladinsko kolonijo na svojih stalnih tabornih prostorih v Martuljku pri Kranjski gori.

Za razliko od ostalih kolonij, kjer je skoro ves čas posvečen le prehrani, sončenju in zabavi, bo v gozdovniški mladinski koloniji dece tudi duhovno pridobila, predvsem v onih panogah, ki jih mestna in šolska vzgoja zanemarja ali opušča. — Mladino je treba spet zbližati s prirodo, naučiti jo spoznavati zdravilne in škodljive zeli, živali in prirodne pojave. Seznaniti hočemo vaše otroke s spretnostmi in znanji, ki so v kočljivih trenutkih življenja tolikokrat potrebni in brez katerih je človek izročen na milost in nemilost trenutnim okoliščinam. Vzgojiti hočemo vaše otroke v ljudi, ki si bodo znali sami pomagati, pa naj jih doleti karkoli. Prav poseben poudarek bomo dali v koloniji na spoznavanje narodnih običajev, pesmi in plesnih kol. Tudi v lepem vedenju v mestu, na deželi in v prirodi bomo vzgajali mlade koloniste, pri čemer bomo skušali navajati zaupano nam deco tudi k lepemu in pravilnemu slovenskemu izražanju ter opuščanju vseh prostaških izrazov, psovk, kletvic, spačenk in tujk.

Seveda, poleg teh stvari ne bomo pozabili na razvedrilo, na kopanje in igre, na primeren sport in zmerno turistiko ter še na obilo prijetnosti, ki jih more nuditi le taborno življenje. Krajši in daljši izleti bodo razširjali duhovno obzorje mladine ter ji utrjevali domovinski čut in ponos. Prav poseben čar bodo nudili mladim srcem večeri ob tabornem ognju, ki dajejo življenju ono mikavnost, katero pogrešajo vse ostale kolonije. Otroci si žele romantike; dajmo jim jo — četudi pod skrbnim nadzorom odraslih, da se ne izrodi. Dečki bodo imeli priliko sodelovati pri nočnih stražah, kar jim bo ne le v ponos, temveč jim bo tudi utrjevalo značaj in pogum. Večtedensko bivanje pod soncem in zvezdami, sredi gozdov in v osrčju gora bo dalo vašim otrokom tudi globokih notranjih doživetij in spoznanj.

Življenje v gozdovniški koloniji bo tako lepo, da bo ostalo vašim otrokom v trajnem spominu. Domov se bodo vrnili zdravi, zagoreli in navdušeni za vse lepo in plemenito, kajti v taboru bo vladal duh dvanajsterih gozdovniških zakonov, ki velevajo:

1. Bodi odločen! 2. Bodi skromen! 3. Bodi poslušen! 4. Bodi čist! 5. Čuvaj svoje telo! 6. Živi prirodno! 7. Govori resnico! 8. Bodi pošten! 9. Bodi moder! 10. Bodi prijazen! 11. Bodi požrtvovalen! 12. Bodi radosten!

Otroci bodo bivali v vzorno postavljenih šotorih z dvignjenimi ležišči in lesenimi podstavki, kar bo dajalo letovanju vaših otrok ne le poseben mik, temveč bo tudi najboljše jamstvo, da bo mladina res ves čas, podnevi in ponoči, na svežem planinskem zraku. Nadzorstvo nad deco bo imelo osem prefektov, ki so sicer vsi po poklicu aktivni učitelji ozir. učiteljice. Torej bo mladina tudi v tem pogledu v varnih rokah pedagoško izobraženih vzgojiteljev. — Zdravstveno nadzorstvo bo izvajal zdravnik. Prehrana bo enostavna, krepka in izdatna. Poleg glavnih obrokov bodo dobivali otroci tudi tečne malice.

Prepričani smo, da ne boste obžalovali, če nam zaupate svojo deco za dobo štirih tednov. Kolonija bo trajala od 10. julija do 7. avgusta. Sprejemali bomo dečke in deklice v starosti od 10. do 18. leta. Oskrbnina za ves čas taborenja znaša 420 din in je vplačljiva obenem s prijavo. Po tej poti se obračamo tudi na vse dobrotnike, prijatelje mladine, na vse podjetnike, ki socialno čutijo, na vse organizacije humanitarne smeri in na vse oblasti, da pošljejo na svoje stroške nekaj revnih, a okrepitve in razvedrila potrebnih otrok v našo kolonijo. Najlepše, kar morete dati otroku za dobro izpričevalo ali za lepo vedenje, so počitnice v gozdovniškem taboru.

Prijave in vse potrebne informacije daje Jugoslovanska gozdovniška liga v Mariboru, Jezdarska ulica 20. Vabimo vas, da pohitite s prijavami, ker je število strogo omejeno in se ne bo na noben način prekoračilo.

Vsak iskren rodoljub postani član narodno-obrambne kreditne zadruge v Celju!

Kulturni pregled

Razstava slik Hinka Smrekarja

Tri sočasne umetnostne razstave, od teh dve v Ljubljani, tretja v Kranju, nam zgovorno pričajo o živahnem delu slovenskih likovnih umetnikov. V galeriji Obersnel razstavlja od nedelje sem svoje slike in risbe Hinko Smrekar, v Kranju pa je ob isti uri otvoril svojo kolektivno razstavo Tine Gorjup. Oba odlična člana umetniškega kluba »Lada« sta se potrudila podati v svojih zbirkah dokaj popolno sliko svojega znanja in hotenja.

Predvsem Smrekar. Pomenilo bi sove nositi v Atene, če bi hoteli opisovati njegov način risanja. Saj ga smemo poleg Gasparija smatrati za najpopularnejšega slovenskega likovnega umetnika, ki ga vsakdo, strokovnjak in laik, takoj spozna po risbi tudi tedaj, ko se ne podpiše. Ogromno je Smrekarjevo slikarsko delo, s katerim bogati slovensko umetnost že več ko 35 let!

Kar nam je sedaj pokazal, je sicer le majhen izrezek iz njegovega življenjskega dela, a že ta zadostuje, da se zamislimo v snovanje tega od narave bogato obdarjenega umetnika.

Smrekar spada med one redke ustvarjajoče talente, ki jim je dana sposobnost risanja brez neposredne uporabe modela. Človeka, žival in mrtvo prirodo zna podajati v vseh mogočih variantah. Še več: vdihniti jim zna oni izraz v kretnji in fiziognomiji, ki mu je trenutno potreben. Vse to mu je pa le izrazno sredstvo za vodomet njegove neizčrpne fantazije pri podajanju satiričnih, grotesknih, pravljičnih, komičnih, sentimentalnih, romantičnih, a tudi sila resnih snovi.

Z »literaturo« zmerjajo take vrste slikarsko in risarsko delo površni ocenjevalci likovne umetnosti, pri tem pa pozabljajo, da se slikarska umetnost ne more in ne sme utesnjevati v toge dogme in da je pač nekaterim izmed slikarjev dano, da s svojimi sredstvi izražajo tudi misli in se ne omejujejo zgolj na optične (navadno pravijo: čisto slikarske) ali dekorativne učinke. Če pa slikar izraža misli, ki so otipljive in razumljive, jih vendar izraža samo s slikarskimi sredstvi. Izraz »literatura« je zato zgrešen in krivičen. Čudim se pa, da ga n. pr. ne uporabljajo oni, ki jim je višek tako zvana socialna umetnost.

Prav zaradi te svoje »literarnosti« je Smrekar postal uvaževan ilustrator. Če njegove snovi niso vsakomur simpatične, je to zadeva, ki ocenjevalca njegove risarske potence ne more zanimati. Važno je to, da se mu ni treba izogibati nobenih težav. Ko se domisli novega sižeja, ima risbo v vseh njenih podrobnostih v glavi že izvršeno ter samo sede k papirju in začne z izvrševanjem tako rekoč z levega vogala od zgoraj do desnega doli — kakor bi napisal pismo. In pri tem drži vsaka poteza, ki se ji pozna, da jo je umetnik z nezmotljivo roko narisal na pravem mestu. Zato klobuk doli pred takim znanjem!

Smrekar pomeni za Slovence to, kar je pomenil za Čehe Aleš ali za Francoze Daumier. Razlika je le ta, da so Francozi in Čehi svoja umetnika cenili, Smrekar pa je moral zaradi svojega osebnega gledanja na umetnost, ki je daleč od posnemanja tujih smeri in modnih posebnosti, pogoltniti marsikatero grenko. Poleg tega je moral spoznati, da se pri nas ne ceni ne risarska umetnost ne čista grafika. Ne rečem, rastoče zanimanje za likovno umetnost bi gotovo pokazala krivulja v statistiki nakupov. A ljudje kupujejo samo olja in tu pa tam kak akvarel. Ali smatrajo risbo za nevredno, da si krasila stene stanovanja? Drugje je vse polno ljubiteljev grafike, zbirateljev risb, radirank, lesorezov, ekslibrisov itd. — pri nas pa je te vrste umetnost še pastorka. Razlagam si to z neverjetno močnim vplivom impresionistov, ki so bili vsi samo — slikarji. Njim je bila posvečena vsa pozornost kritike ki je pozabila, da se likovni umetnik lahko izživlja tudi v riski, ne le v barvi.

Poleg mnogoštevilnih kratkih perorisb je Smrekar razstavil tudi serijo oljnih slik. Pri teh občutiš, da ga zanimajo vse podrobnosti, ki jih kot risar tako dobro pozna. Zato se te slike tako močno razlikujejo od onih, ki podajo samo optično impresijo narave.

Za oceno posameznosti mi primanjkuje prostora. Opozarjam samo na to, da najde obiskovalec te prezanimive razstave med črnobelimi risbami in koloriranimi celo serijo zgodovinskih, pravljičnih, živalskih, a tudi satiričnih in humorističnih snovi iz sodobnega življenja. Na stotine duhovitih domislic ti pripravi urico imenitnega užitka. Celo pokrajine niso pri Smrekarju zgolj posnetki izrezka iz narave, temveč najdeš pri vsaki še kaj več, če drugo ne, vidiš tičke v medsebojnem pomenku v njih ospredju.

Na razstavi bodo našli poleg umetnostnih gurmanov svoje ugodje tudi lovci, politikanti, zaljubljenci in — škodoželjneži (ko bodo gledali karikature drugih . . .) Sicer pa je karikatura tudi lahko poklon, kakor ga je bil po vsej pravici deležen gospod Obersnel.

—e—

Slovenska književnost v češkem listu

Praški dnevnik »České slovo«, ki v njem urejuje kulturno rubriko znameniti češki pesnik Josef Hora, posveča že dolga leta posebno pozornost slovenski književnosti. V ta namen je povabil k sodelovanju našega rojaka in književnika dr. Otona Berkopca, ki se tu redno oglaša s svojimi informativnimi poročili. V številki z dne 23. maja je objavil članek o knjigi Juša Kozaka »Maske« in iz njega posnemamo naslednje vrstice:

V sodobni slovenski prozi, ki se še vedno močno oklepa podeželja, kjer odkriva vedno nove vrelce narodnega življenja, pomeni knjiga tudi pri nas znanega pisatelja Juša Kozaka »Maske« dogodek posebnega pomena. Ta knjiga je vprav prenapolnjena s sodobnostjo. Zares je čudno, da nahajamo v slovenski literaturi tako malo pojavov, ki bi prav s te strani segali k narodnemu jedru. Včasi se zdi, kakor da bi se pisatelji namenoma izogibali žgoče resničnosti. Kozak ji je možato pogledal v obraz. Vrgel je z nje masko, izpregovoril je pogumno in brezkompromisno. Prvič po Cankarju je stopila slovenska resničnost pred nas brez vsakega nakita površne sentimentalnosti. »Maske« so zbirka na prvi pogled kaj raznoličnih proz, vendar pa tvorijo na znotraj trdno celoto. Zbirki daje enotni značaj prav pisateljevo prizadevanje, da bi prodrl k osnovnim potezam značaja stvari, s katerimi se stika; zato jih odlikuje odkritosrčnost, ki v slovenski literaturi nima primere, razen pri Cankarju. Očetu in okolici rojstne hiše, pisateljevim deškim letom, Ljubljani, slovenskemu človeku, bodisi preprostemu ali izobraženemu, pisatelju, umetniku, celo tudi živalim in stvarem — vsemu se pisatelj približuje z enakim namenom: pokaži se, kakršen si, povejmo si to tako, kakor je v resnici! Tudi spomin na Prago »Zimska fatamorgana« se dobro prilega temu okvirju. Kajti tudi tu je pisatelj izpovedal svoje vtise z obiska v Pragi na moč iskreno in je hotel pokazati Slovencem tako Prago, kakršno je videl tesno pred velikimi dogodki nedavne dobe. V tej knjigi spoznamo prej pisca »Špiridiona« nego »Belega mecesna«. Večji del teh proz tvori po marsikateri strani uvod v to britko pravljico, katere spodnji ton bo danes že mnogim razumljivešji, kakor je bil pred dvema letoma, ko je »Špiridion« izšel. Tudi časovno so proze v »Maskah« nastale večjidel že preje. Docela dobro bi mogel pisec uvrstiti med nje tudi »Špiridiona« in sicer na konec knjige. Slovenski čitatelj bi moral prebirati to knjigo vedno znova. Proze, kakor so n. pr. »Razgovor s kritikom — etikom« ali »Georgesova«, »Gledališka garderoba«, »Plinska maska« in »Rodno mesto« zahtevajo razmišljanja, saj segajo k samim življenjskim koreninam in k sami usodi ljudi okrog ljubljanskega gradu.

V istem listu z dne 1. junija je izšel dr. Berkopčev članek o jubileju revije »Ljubljanski Zvon«. Pisec prikazuje v zgoščenih potezah zgodovino tega vodilnega kulturnega obzornika in se zaustavlja pri nekaterih pomembnejših točkah njegovega šestdesetletnega razvoja. Nato pravi: »Resna kriza leta 1932., ko je izstopila iz njegovega kroga skupina

Mlada nezakonska mati — nedolžno obsojena zaradi detomorilstva!

Delo znamenitega češkega režiserja M. Cikána. z znamenitimi češkimi umetniki **Hano Vitovo in L. Bohačem.**

Osemnajstletna

Krasen češki film — plod slovanske filmske umetnosti! Ta film predočuje na najrealnejši način na eni strani nesrečo mladega, neizkušenega dekleta in vse posledice ene same lahkomiselne ljubavne noči, na drugi strani pa vso zlobo in pokvarjenost človeške družbe.

KINO UNION, tel. 22-21

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Kot dodatek: Prihod in bivanje sovjetske delegacije v Beogradu ob priliki podpisa trgovinske pogodbe s S.S.S.R.

Domače vesti

* **Pevska tekma.** Ker se je priglasilo doslej že okrog petdeset tekmovalcev in ni mogoče odgovarjati vsakemu posebej, sporoča uprava Narodnega gledališča v Ljubljani: 1) Pevska tekma bo dne 23. t. m. ob 20. uri v operi. 2) Udeleži se je lahko vsak, ki ima lep glas in se želi posvetiti gledališkemu poklicu. 3) K pevski tekmi bo pripuščen vsak, ki bo prestal pevsko preizkušnjo. Slednja bo dne 23. t. m. ob 11. in ob 17. uri v operi. 4) Ker žele nekateri tekmovalci, ki so se priglasili, da bi jim poslalo gledališče notni material, jim sporočamo, da to ni mogoče, ter da si ga morajo preskrbeti sami in ga prinesti k pevski preizkušnji in tekmi. 5) Na vprašanje glede spremljave pri petju javljamo tekmovalcem, da lahko privedejo, če hočejo, svoje spremljevalce s seboj, sicer pa jih bo spremljal na klavirju gledališki dirigent. Kdor želi kako drugo spremljavo, kitaro, lutnjo itd., mora poskrbeti sam zanjo in to javiti pravočasno. 6) Vse, ki imajo namen se še priglasiti, opozarjamo, da morajo navesti točen naslov, letnico rojstva, lego glasu in dve pevski točki, bodisi operne arije, narodne ali umetne pesmi. 7) Nastopajoči lahko pojejo svoje pevske točke v kateremkoli slovanskem jeziku, **že jih nimajo naštudiranih v slovenščini.** 8) K pevski tekmi naj se priglasijo le mlajši pevci in pevke. Prijave sprejema uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. — Drama.

30 KOLONJSKIH VOD — odlično parfumiranih — toči PARFUMERIJA »VENUS«, Tyrševa c. 9

* **Diplomirana** je bila na filozofski fakulteti ljubljanske univerze gdč. Breda Kodermanova, hčerka pokojnega g. dr. Karla Kodermana, odvetnika v Mariboru. Čestitamo!

* **Novi grobovi.** V 78. letu starosti je umrla v Ljubljani gospa Katarina Arko. Ugledna pokojnica bo nastopila zadnjo pot danes ob 15. iz Kersnikove ulice 5, kjer bodo krsto blagoslovili, nato pa prepeljali na pokopališče v Dolnjem Logatcu. Tam bo pogreb ob 16. — V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Blaž Štimec, sprevodnik državne železnice v pokoju. K Sv. Križu ga bodo spremili danes ob 17. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Pedisal
KOPALNA SOL ZA NOGE
PROTI POTENJU, UTRUJENOSTI IN BOLEČEMU VNETJU NOG, TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM IN OZEBLINAM. DIN 3·-, 6·- IN 12·-
DROGERIJA KANC LJUBLJANA MARIBOR

* **Uvedba sezonskih brzovlakov med Ljubljano in Beogradom.** Danes se uvedeta na progi Ljubljana—Beograd sezonska brzovlaka, ki sta bila zlasti poslovnemu svetu dobro znana že v prejšnjih letih. Iz Ljubljane odhaja brzovlak ob 22.10 ter prihaja v Beograd ob 8.10. Iz Beograda odhaja ob 20.58 ter je v Ljubljani ob 7.40. Vlak iz Ljubljane ima direktni vagon za Subotico, na povratku se mu priključi tudi poseben subotiški vagon. V primeru dobrega obiska obeh vlakov je možnost, da se bosta podaljšala do Jesenic, ter je sedaj le naloga naše javnosti, da z uporabo teh vlakov pokaže, kako potrebna sta oba vlaka.

* **Uvedba sobotnega ubrzanega vlaka na Gorenjsko.** Od danes naprej bo vozil vsako soboto in dan pred praznikom ubrzani vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 14.36, se ustavi v Škofji Loki, Kranju, na Otočah, v Lescah in na Jesenicah, kamor pride ob 16.10. Tam ima direktno zvezo v Rateče-Planico, kamor pride ob 17.18 in v Bohinjsko Bistrico s prihodom ob 17.01.

* **Črna Prst nad Bohinjem** je ena najlepših razglednih točk, od koder je proti severu pogled na vse Julijske Alpe s ponosnim Triglavom in proti jugu daleč tja do sinjega Jadranskega morja. Orožnova koča pod Črno Prstjo je oskrbovana **od 15. junija dalje.** Dostop iz Bohinjske Bistrice do koče traja dve in pol ure, do vrha Črne Prsti je še ena ura. Vrh pokriva mehka zelena trata, polna najplemenitejših gorskih cvetic. Dostop na to obmejno goro je dovoljen kakor sicer v teh ostalih krajih, ako se planinec izkaže z legitimacijo. Na Črni Prsti je bujna flora junija, ki si jo naj ogleda vsak planinec.

* **Razprava o umoru dr. Šuflaja,** o kateri smo včeraj obširneje poročali, se je v sredo popoldne nadaljevala in je bila tudi zaključena. Končani so bili zagovori braniteljev, nakar so obtoženci še izrekli svoje pripombe. Tako je Branko Zwerger obširno govoril o svojem delovanju pri policiji. Belošević je rekel, da prepušča odločitev o svoji usodi sodišču. Večerinac je obširno govoril o sebi in ga je predsednik prekinil z opombo, naj ne ponavlja že znanih stvari. Ob pol 19. uri je predsednik zaključil razpravo in sporočil, da bo sodba objavljena prihodnji petek 21. t. m. opoldne. Državni tožilec terja za vse tri obtožence smrtno kazen.

* **Lov za kovanci.** Med obmejnim prebivalstvom se je te dni razširila govorica o posebni vrednosti neke vrste kovancev po 10 din, češ da je vrednost teh poskočila že od 15 na 18 din. To naj bi bili baje kovanci, ki imajo na hrbtni strani pri obrobnem napisu pred številko 10 in pa po besedi »dinara« neko posebno razo, ki baje predstavlja večjo vrednost kovanca. Ker je ta govorica absolutno brez podlage in so kovanci pri nas brez razlike vredni samo po 10 din, se ljudje opozarjajo, naj ne nasedajo. Poleg tega pa je trgovanje z denarjem sploh kaznivo in je dolžnost vsakogar, da razširjevalce takih neresničnih vesti takoj prijavi pri najbližji orožniški postaji.

* **Subotiški fotografi so znižali cene.** Kakor poroča »Vreme«, so fotografi v Subotici v četrtek obiskali policijskega šefa, kateremu je poverjeno pobijanje draginje, in so izjavili, da so pripravljeni znižati cene fotografijam. Subotiška policija je namreč nedavno prej prijavila nekatere fotografe, ker so za 3 majhne legitimacijske fotografije zahtevali 15 din. Fotografi bodo poslej izdelovali take slike za 12 din. Obenem so prosili policijo, naj strogo ukrepa proti onim amaterjem, ki za denar izdelujejo legitimacijske slike in škodujejo fotografski obrti kakor tudi državi in mestu, ker ne plačujejo nikakih davščin.

* **Usoden skok v smrt sredi Beograda.** Iz četrtega nadstropja velike palače »Albanije« sredi Beograda je skočil na ulico mladi ključavničarski pomočnik Marko Svrzo in obležal mrtev. Bil je nesrečno zaljubljen v neko kavarniško pevko, kateri je tudi namenil svoje poslovilno pismo. Marko, ki mu je bilo 23 let, je pred mesci izgubil svojo drago sestrico Anko. Odtlej je taval po kavarnah in se zaljubil v pevačico Nado. Poslovilno pismo je nosil dva mesca s seboj.

* **Otroško trupelce iz rimske dobe v loncu.** Iz Splita poročajo, da je kipar Ivan Meštrović nedavno kupil posestvo Capogrosso in so te dni začeli izkopavati temelje. Pri tem so našli trupelce otroka v starosti 3 do 6 let. Trupelce je bilo v loncu iz rimske dobe.

FOTOKOPIJE, POVEČAVE
HITRO, ČISTO, POCENI V DROGERIJI:
EMONA IV. KANC ŽALOGA FOTOMANUFAKTURE LJUBLJANA NEBOTIČNIK

* **Dve smrtni nesreči z elektriko v rudnikih.** V rudniku Kakanju se je ponesrečil elektromonter Josip Vikić. V torek zvečer se je z dvema tovarišema podal v rov. Stopal je po spolzki ilovici in se nevede oprijel elektrovoda visoke napetosti. Vikić je na mestu padel mrtev in se je v nekaj trenutkih izpremenil v oglje. Zapustil je ženo in troje otrok. Truplo precej časa niso mogli spraviti stran od elektrovoda. Bila je nevarnost, da zadene nesreča tudi ostale delavce, ki so skušali zoglenelo truplo odstraniti. Šele ko so izključili strujo, je bilo mogoče truplo prenesti na plan. Podobna smrtna nesreča, ki se je prav tako zgodila v rudniku in jo je zakrivila elektrika, se je zgodila v Devetakih pri Bosanskem Novem. V torek proti večeru sta 18letni Branko Mikić in 28letni Dušan Latinović v rovu rinila voziček, napolnjen s premogom. Voziček pa se je dotaknil elektrovoda, ki je bil sicer izoliran, vendar je prav na tistem mestu bila guma odgrnjena. Električna struja je prešinila železni vagonček in na mestu ubila Mitića, Latinović pa se je onesvestil. Njegovo stanje je še vedno smrtnonevarno.

* **Smrt samotarskega čudaka.** V Pučišču na otoku Braču je umrl v 70. letu starosti čudak Vicko Orlandini Spada in so ga pokopali ob velikem številu pogrebcev. Pokojnik je bil kamenar in se je v svojem 27. letu preselil v Južno Ameriko, od koder se je po 15 letih vrnil z lepimi prihranki. Uredil je na Braču moderen kamnolom, ki je zaslovel kot eden najboljših v stari monarhiji. Orlandini je bil vnet narodnjak. Leta 1915 je namesto v vojsko odrinil v svoja skrivališča na Braču. Živel je odtlej kot puščavnik in samotar in je venomer prebiral znamenita dela svetovne literature. Na pamet je znal sv. pismo in Dantejevo »Divino Comedio«. Svoje doživljaje in svoj duhovni preporod v samoti je opisal v posebnem delu v stihih. Delo bo zdaj dala denar za tiskanje.

Za majave zobe in zoper lahko krvavenje iz dlesen uporabljajte samo zdravilno PARADENTIN pasto za čiščenje zob in masiranje dlesen. PARADENTIN pasta je zares najučinkovitejše sredstvo za higijeno ust in zob. Dobiva se v lekarnah po din 16.— in v drogeriji Gregorič, Ljubljana.

* **Najmanjši dve sestri** v Jugoslaviji živita v cirkusu, ki te dni gostuje v Petrinji. Obe Liliputanki, ki sta po rodu v Kruševca, sta visoki le 80 cm in sicer tehta starejša 17, mlajša pa 14 kg. Starejša šteje 50, mlajša pa 45 let. Njuni starši so bili normalne velikosti, prav tako ostale sestre.

* **Zagoneten zločin** raziskujejo v Varaždinu. Drava je v bližini vasi naplavila truplo neznanega moškega, starega okrog 30 let, oblečenega v kmečko praznično obleko. Truplo je bilo verjetno tri ali štiri dni v vodi, zdravnik pa je ugotovil, da je bil mladi mož ustreljen z več streli iz samokresa. Orožniki na vse strani iščejo morilca.

* **Zaradi dekleta je ubil najboljšega tovariša.** Anton Puha in August Kozina iz Vidovca nedaleč od Varaždina sta bila dobra tovariša. Po nesreči pa sta se oba zaljubila v vaško lepotico in se poslej nista mogla več trpeti. Nekega dne sta se pri srečanju sprla in Anton Puha je potegnil nož ter na mestu usmrtil Avgusta Kozino. V sredo je moral Anton pred sodišče, kjer so mu naložili 4 in pol leta težke ječe za pokoro.

Iz Ljubljane

u— **Oglasni oddelek »Jutra« v knjigarni Tiskovne zadruge v Šelenburgovi ulici** bo od ponedeljka 17. t. m. dalje, ko bodo knjigarne uvedle poletni čas odpiranja svojih lokalov, odprt za stranke od 8. do 12. in od 15. do 18.30, na kar opozarjamo naše cenjene naročnike oglasov in ljubljanske naročnike »Jutra«, ki v tem lokalu plačujejo naročnino.

u— **Jutri v Belo Krajino.** Jutri bodo Metličani na Pungertu izvajali svoje narodne običaje in vabijo k svoji prireditvi tudi širšo javnost. Da olajša obisk metliškega praznika, priredi Tujskoprometna zveza skupen izlet. Odhod iz Ljubljane bo jutri z vlakom ob 5.25, prihod v Metliko ob 8.56. S kolodvora pojdejo udeleženci na kratek ogled Metlike, pa tudi za kopanje v topli Kolpi bo še dovolj časa. Ob 11. bo predvajanje narodnih plesov v na Pungertu, nato pa skupen obed. V programu je še izlet v nekaj kilometrov oddaljene Drašiče, ki so eden najlepših vinorodnih krajev Bele Krajine. Povratek bo z vlakom, ki odhaja iz Metlike ob 18.31 in prihaja v Ljubljano ob 22.30. Cena tega izleta je skrajno nizka — 80 din za vožnjo, kosilo, prevoz z vozovi in udeležbo na prireditve. Prijave sprejema Putnik še do danes popoldne.

P. n.

organom finančne kontrole

nudimo najceneje

kamgarn za uniforme, letne bluze, kape in pribor.

A. KASSIG — LJUBLJANA,
Miklošičeva cesta 17.

u— **Mešetarji navijalci cen.** Pišejo nam: Med človeško družbo je nastala kasta pohajkujočih ljudi, ki na svojstven način posegajo v gospodarski ustroj vsakega naroda. Ne plačujejo nikakega davka in ne nosijo nikake odgovornosti, a imajo od sile namazane jezike, da z lahkoto preslepe poštenega človeka. Najlepšo sliko o tem si lahko ustvariš na trgu z drvmi od Grudnovega nabrežja vzdolž šentjakobskega mosta. Vsako dopoldne čepi na leseni ograji ob Ljubljanici pisana gruča. Ti ljudje premotre vsakogar, ki bi rad kupil kurivo, in mu narekujejo dnevne cene za drva. Ker trg ni dovolj založen, obetajo reflektantom za naslednje dni dobavo kuriva. In kako to delajo! Njih kolovodja odredi, kdo izmed njih bo pohitel druge dni zarana z motorjem ali s kolesom tako po ižanski kakor tudi po dolenjski cesti naproti kmetom, ki so z drvmi na potu v Ljubljano. Ko zajamejo svojo žrtev, najprej kmeta sprašujejo, po čim so drva. Ker prave cene ne ve, zahteva za kubični meter še staro ceno po 110 do 120 dinarjev. Mešetar pa kmeta pretenta, da bo plačal meter po 130 dinarjev. Potrdita in udarita. Najkar pelje ž njim, ne na trg. Ker kupec, ki je zaupal mešetarju nujno potrebo kuriva, potrebuje tudi do deset in več metrov drv, si lahko mislimo, da bo cena še za kovača ali dva višja. Tako se kar umetno navija cena drvam, za katera napovedujejo, da jih bomo v jeseni plačevali že po 160 din meter. Odločujoči činitelji, ki imajo v rokah kontrolo cen, naj pri tej zelo važni življenjski potrebščini takoj napravijo red.

u— **Nesreča v stari cukrarni.** Na notico, ki smo jo včeraj objavili pod tem naslovom, nam z magistrata poročajo, da nezgoda triletnega Antona Korošca ni tako huda, kakor se je zdelo našemu informatorju. Mali Anton Korošec je sinček delavke v opekarni na Viču, ki jo je mož zapustil in ki je bila s šestimi otročiči, samimi sinovi, deložirana iz svojega stanovanja na Brdu. Na njeno prošnjo je vseh šest otrok, med katerimi je najstarejši 7-letni Stane, najmlajši pa 6 mescev stari Dušan, vzel v oskrbo prehodni otroški dom. Dušan je moral zaradi hudega prehlajenja in oslabelosti v bolnišnico, a ko je okreval, ga je mati vzela domov. V ponedeljek se je 3-letni Tonček na poti iz spalnice v dnevno sobo spotaknil na pragu, ki ima dve stopnici in padel, da se je opraskal na čelu in mu je zrasla buška. Z mrzlimi obkladki so mu buško naglo pregnali, a ko se je pri igri na dvorišču opraskal, mu je začela spet otekati. Sestre so takoj poklicale mestnega zdravnika dr. Misa, ki je ugotovil infekcijo in poslal otroka v bolnišnico. Tam so ugotovili, da je oteklina brez pomena, pač pa mora mali pacient ostati v bolnišnici zaradi oslovskega kašlja.

u— **Vodstvo na razstavi** G. A. Kosovih monumentalnih slik bo imel v nedeljo ,dne 16. t. m. ob 11. dopoldne g. Jože Gregorič, bibliotekar umetnostnega seminarja ljubljanske univerze.

u— **Sprejemni izpiti za I. gimnazijski razred.** Še enkrat opozarjamo na posebne učne tečaje za učence, ki nameravajo obiskovati I. gimnazijski razred. V tem tečaju pripravljajo dnevno profesorji učence za sprejemni izpit. Prijave sprejema g. Bombač, šolski uslužbenec na drž. realni gimnaziji na Poljanski cesti.

u— **Na I. državni dekliški meščanski šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani** bo v nedeljo 16. t. m. od 9. do 12. in od 15. do 18. razstava ženskih ročnih del, risarskih izdelkov, peciva in konserviranih živil. Upraviteljstvo vljudno vabi na obisk razstave starše in prijatelje šole.

u— **Dve nesreči.** Včeraj so pripeljali na kirurški oddelek 12-letno Angelo Petrovčičevo, hčerko zidarskega pomočnika iz Drašič pri Borovnici. Bila je na šolskem izletu v Županovi jami, pa je tako nesrečno padla, da si je zlomila desno roko. Iz Št. Vida nad Ljubljano pa so mestni reševalci pripeljali 33-letnega premikača Hilarja Faganela, stanujočega na Suhi pri Škofji Loki. Pri karambolu z avtomobilom je dobil nerodne poškodbe.

u— **Izgubila sem** zlato nalivno pero znamke Penkala-Osmia. Pošten najditelj naj ga odda v upravi »Jutra«. (—)

u— **Druga sklepna produkcija Glasbene akademije** bo v ponedeljek 17. junija ob 18. v veliki Filharmonični dvorani. Nastopijo gojenci klavirskega, solopevskega in instrumentalnega oddelka. Programi po 3 din se dobe v knjigarni Glasbene Matice, pred pričetkom produkcije pa pri blagajni kina Matice. (—)

Pravi fotoamater
KUPUJE
v specijalni fototrgovini
Janko Pogačnik
Ljubljana — Tyrševa cesta 20.

u— **Češki film »Osemnajstletna« v kinu Unionu.** Čehi so veliki mojstri v svojih filmih, kar so že opetovano dokazali s svojimi umetninami. Prav nič se ne čudimo, da so zategadelj češki filmi imeli velik uspeh po vsem svetu in tudi pri nas v Ljubljani so si ravno češki filmi pridobili velik sloves. Danes so seveda ti filmi pri nas že zelo redki iz razlogov, ki jih ni težko uganiti. Zato pa bo zanimanje za vsako češko filmsko delo med publiko tem večje. Danes in prihodnje dni ima kino Union na sporedu film »Osemnajstletna«, delo slovitega režiserja M. Cikana s Hano Vitovo in Ladislavom Bohačem. Film predstavlja problem nezakonske matere, tragedijo mladega dekleta, katero je prepovedana ljubezen spravila v veliko nesrečo. Nedolžno je bila obsojena zaradi detomora kot žrtev zlobne pokvarjenosti njene svakinje. Greh je končno kaznovan in mlada Albina najde po dolgem trljenju svojo srečo v novem življenju. Film je krasno delo slovanske umetnosti, na najrealističnejši način predočen problem, ki je sicer precej pogost in vsakdanji, vendar ravno tako aktualen in zanimiv. Brez dvoma bo zanimanje publike za »Osemnajstletno« zelo veliko med vsemi sloji kinoobčinstva zlasti onimi, ki ljubijo res dobre filmske umetnine. (—)

u— **V nedeljo s Putnikom v Metliko!**

u— **Prvo društvo hišnih posestnikov** si bo danes popoldne ob 17. na posebno povabilo župana ogledalo protiletalsko zaščitno razstavo na velesejmu. Razni strokovnjaki bodo vso razstavo pojasnjevali tako, da bodo hišni posestniki poučeni prav o vsem, kar potrebujejo. Predvajana bo tudi umetna zameglitev in učinek sredstva za impregniranje lesa »Antiogin«, ki ga je izumil g. Parkelj iz Stožic.

KOPALNE OBLEKE — ČISTA VOLNA STARE NIZKE CENE.
Alojzij Potrato — prej
JOS. KUNC & Co.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— **Zveza gospodinj** priredi v četrtek, 20. t. m. avtobusni izlet na Rakitno. Odhod bo ob 14. iz Tavčarjeve ulice. Prijaviti se je treba do ponedeljka v društvenih prostorih.

u— **Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravljal danes od 20. do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ulica 29. oktobra št. 7, telefon št. 41-52.

Ing. PREZLJEV
MORTOMOLJ
prašek in tekočina zanesljivo pokončuje molje v vseh razvojnih oblikah. — Dobi se v drogerijah in specerijah. — Navodila in pojasnila daje fitopatolog poobl. agronom **inž. Prezelj, Wolfova 3, tel. 34-73, Ljubljana**

Kinematografi

Sevnica. Zvočni kino bo predvajal danes in jutri film »Streljaj kabalero!«

Dolenji Logatec. Zvočni kino Sokol bo predvajal drevi ob pol 21. in jutri ob 17. in pol 21. zvečer, sijajni film »Noč pripada mladosti» zlati tenor Ramona Novara in srebrni sopran Evelyne Laye v obilju divnih melodij.

Jesenice. Zvočni kino »Radio« bo predvajal danes in jutri ob pol 21. uri (v nedeljo tudi ob 15. uri) velefilm »Donavske melodije«. V gl. vlogah Maria Andergast in Georg Alexander. Med dodatki domač tednik in zvočni žurnal. Sledi »Kapetan carjeve garde«.

Film najnapetejših prizorov, senzacij in pustolovščin!

Buck Jones najpopularnejši kowboj divjega zapada

bič božji, ki dela red na zemlji, ki preganja ropanje banditov, kaznuje razbojništvo in teror zločinskih pustolovcev!

KINO SLOGA — TEL. 27-30

DANES PREMIERA! Ob 16., 19., 21.

Jezdec fantom

I. DEL.

KNEGINJA ČARDAŠA

po nesmrtni opereti E. KALMANA.

Nova edicija.

MARTA EGGERT

Hans Söhnker, Paul Hörbiger, Paul Kemp

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri.

KINO MATICA, tel. 21-24

sodelavcev in ustanovila revijo »Sodobnost«, bi bila kmalu povzročila konec »Ljubljanskega Zvona«. Pod vodstvom odličnega pisatelja Juša Kozaka si je zopet pridobil nekdanji pomen in osredotočuje danes okrog sebe poleg vodilnih pesnikov in pisateljev starejše generacije (Oton Župančič, Igo Gruden, Vladimir Levstik, Anton Novačan in drugi) tudi najznačilnejše predstavitelje mlajše in mlade generacije, ki stremijo po svobodnem umetniškem izrazu. (Juš Kozak, Miran Jarc, B. Borko, Bratko Kreft, Ivo Brnčič, Anton Ingolič, Vladimir Pavšič, in mnogi drugi).« Nato omenja pisec stike med »Ljubljanskim Zvonom« in češkim kulturnim življenjem, ki segajo že daleč nazaj, tja k samim začetkom »Ljubljanskega Zvona«. Navaja tudi imena čeških pisateljev, ki so sodelovali zlasti po svetovni vojni v »Ljubljanskem Zvonu« in se spominja dvojne številke, ki jo je ta slovenska revija pred dvema letoma posvetila češki kulturi. Svoj članek končuje dr. Berkopec z besedami: »Zato pozdravljamo šestdeseto obletnico »Ljubljanskega Zvona« in želimo, da bi najstarejša slovenska revija ohranila tudi v bodoče naklonjenost češki literaturi in umetnosti«.

M. Logarja opera »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. »Vreme« je priobčilo 14. t. m. razgovor s skladateljem Mihovilom Logarjem, avtorjem nove opere »Pohujšanja v dolini šentflorjanski«, ki je dobila pred tremi leti prvo nagrado »Cvijete Zuzorić«. Operno noviteto g. Logarja bi imelo vprizoriti beograjsko gledališče, ki jo je že uvrstilo v repertoar, vendar je izvedbo do zadnjega odlagalo. Sedaj je sporočilo avtorju, da bi bilo bolje, če bi njegovo opero vprizorilo ljubljansko gledališče. Ta čudni sklep je skladatelja tem bolj presenetil, ker živi že izza šolskih let v Beogradu in se čuti tesno povezanega s srbskim kulturnim krogom. Radovedni smo, kako bo uprava beograjskega gledališča po tej izjavi g. Logarja v »Vremenu« pojasnila svoje stališče. G. upravniku Prediću, ki gre — kakor se zdi — v svoji averziji do Slovencev celo tako daleč, da v nekem konkretnem primeru ni hotel sprejeti urednika slovenskega lista ob priliki njegove kulturne ankete v Beogradu, je najbrž v napotje še to, da je g. Logar priredil libreto svoje opere po znanem Cankarjevem dramatskem delu. Še manj je seveda verjetno, da bi ta gospod obdaril s svojo milostjo kakšnega slovenskega dramatskega avtorja in dopustil vprizoriti iz slovenske dramatike vsaj eno kvalitetno delo. Njegov gledališki program, kakor vse kaže, izključuje Slovence iz jugoslovenske skupnosti.

Junijska številka »Ženskega sveta« naznanja v uvodnem članku, da se bo z novim polletjem list reorganiziral in postavil na novo, bolj smotrno osnovo. V tej številki je izšla med drugim pripovedna proza Zmaga Švajgerja »Bič zemlje«, dalje članek E. S. »Navje v spomladi«, nadaljevanje članka dr. A. Trstenjaka »Materina osebnost — najmočnejši vzgojni činitelj«, informativno prav zanimivi prispevek dr. Otona Berkopca »Najnovejša dela čeških pisateljic«. Zaključuje se številka z raznimi pregledi in poročili Kakor vsak mesečni zvezek, — ima tudi ta običajne gospodinjske priloge.

Nov zvezek »Vidikov«. Pravkar izišla junijska številka beograjske revije »Vidici«, ki izhaja v redakciji znanega publicista Milana Marjanovića, prinaša med drugim naslednje zanimive prispevke: V uvodniku z naslovom »Misao na sutra« se bavi Fidus s problemom današnje vojne, ki je z nezaslišno izrabo vseh sodobnih tehničnih možnosti prešla v docela novi tip vojne in ki bo s svojimi posledicami povzročila, kakršenkoli bo že njen vojaški izid, ogromne spremembe na svetu. Pisec razglablja zlasti psihološki problem današnjega tro- ali celo četverodimenzionalnega vojevanja in pravi, da moramo že danes razmišljati o posledicah novih daljnosežnih izkušenj, ki jih prinaša sedanja vojna. Uvodnik je po svojih idejah in pogledih v bodočnost vreden razmišljanja. Pisatelj in diplomat Branko Lazarević je zastopan s člankom »Gradjani«, ki takisto sega v problematiko današnjega sveta. Milan Marjanović nadaljuje svoja razglabljanja o hrvatstvu in srbstvu ter prihaja k zanimivim sklepom, ki se naslanjajo tudi na bogato življenjsko izkustvo tega razgledanega in duhovitega publicista. Sava Koholj se bavi z nacionalizmom in socializmom predvojnega gibanja »Mlade Bosne«. Grga Brigljević obravnava v članku »Neizmirena gledišta o školi« spore za ideološko podlago velikih šolskih reform, ki jih namerava izvesti sedanja banovina Hrvatska. Ernest Kozmer se v članku »Dali je Evropa u agoniji?« bavi z rezultati velike ankete, ki jo je izvršil Bogdan Radica med vodilnimi pisatelji nekaterih evropskih narodov in zbral v knjigi »Agonija Evrope«. Luka Smodlaka nas seznanja z malo znanimi ideološkimi strujami na Norveškem. Zanimiv in aktualen je tudi članek »P. G. Wellsa tri alternative današnjeg čoveka«. Številko zaključujejo poročila o novih knjigah ter zanimivi, delno tudi polemični komentarji k aktualnim dogodkom in značilnim pojavom.

»Sovjetski Savez« je naslov knjižici, ki jo je spisal in izdal Ivan Brodarec v Zagrebu. Spis nudi informativni pregled vseh panog javnega življenja v sovjetski državi.

NOVA GOSTILNA V DRAVLJAH

Cenj. občinstvu vljudno naznanjava, da sva v Draviljah na Vodnikovi cesti **odprla**

novo gostilno „pri Gusteljnu“

ki se nahaja v popolnoma prenovljeni lastni hiši. Za goste imamo udobne prostore in lep, ograjen, senčnat vrt. Gostilna leži na prijaznem mestu, je blizu tramvajske postaje, iz Ljubljane pa je do nje tudi krajši in lep izlet za pešce.

Preskrbljeno je za najboljšo domačo hrano. Točimo samo pristna vina in druge pijače. — Za obisk se priporočata

AVGUST in FRANČIŠKA OSREDKAR

Iz Maribora

a— **Združenje gostinskih podjetij v Mariboru** je darovalo Protituberkulozni ligi v Mariboru namesto venca na grob svojemu članu nadzorstva pok. kavarnarju Josipu Mastnaku 300 din, rodbina Kunstek namesto venca na grob pokojnemu inž. Zlatku Najžerju 100 din, uradništvo Mestnih podjetij 180 din.

a— **S Pobrežja.** Jutršnjo nedeljo ob 20. bo v Sokolskem domu pester večer. Odlično sestavljen spored jamči za prijeten in užitka poln večer.

Velika sokolska

tombola

v Mariboru

20.000 DIN V GOTOVINI

18 TOMBOL

V NEDELJO 16. JUNIJA OB POL 15.

LJUDSKI VRT.

a— **Šahovske novice.** Ob priliki predsnočnjega II. kola prvenstvenega šahovskega turnirja ŠK Vidmarja so bili doseženi sledeči rezultati: Peče-Nosan 1:0, Lukeš sen.-Senekovič 1:0, Marvin-Hvalič 1:0, Gerželj-Rainsberger 1:0. Ostale šahovske partije so bile preložene. Tretje kolo bo v torek 18. t. m.

a— **Dobro srce Tezna.** Drugo leto že deluje na Teznem Rdeči križ. Pozimi je skupno s šolskim odborom priredil božičnico šolski deci. Po skromnih močeh je podpiral tudi domače reveže. Zdaj pripravlja tombolo, da si bo lahko nabavil potrebni material. V nedeljo je priredil z lepim uspehom na prostem igro »Rodoljub iz Amerike«. Predstavo, ki je dobro uspela, bodo ponovili jutršnjo nedeljo na Pobrežju. Vabljeni Pobrežani, Tezenčani, Mariborčani in drugi dobrotniki Rdečega križa.

a— **Marenberg-Vuhred!** Narodno gledališče iz Maribora bo gostovalo v Marenbergu jutri ob 1/2 16. v Sokolskem domu. Uprizorilo bo nad vse zabavno in učinkovito veseloigro »Konto X« v režiji M. Košiča. Nastopi 10 članov Narodnega gledališča, v glavnih vlogah pa Gorinšek, Starčeva in Nakrst. Kdor se hoče nasmejati do solz, naj ne zamudi te predstave in naj si oskrbi vstopnice v predprodaji.

a— **Moški podružnici CMD v Mariboru** je darovala rodbina Vertnik-Skaza v počastitev spomina blagopokojne ge. Josipine Jakljeve 200 din za revno obmejno deco.

a— **Skok s I. nadstropja v smrt.** Skozi okno I. nadstropja v bolnišnici je skočil 23letni Marko Crnjak. Obležal je z zlomljenima nogama. Kmalu nato je umrl.

a— **Vlomilci v Kmetijski družbi.** V noči na petek so se vtihotapili tatinski zlikovci v pisarno Kmetijske družbe na Meljski cesti. Pretaknili so vse predale, našli so pa le 200 din gotovine. Policijski daktiloskop je posnel prstne odtise.

Iz Celja

e— *Komorno simfonični koncertni večer v Celju.* Glasbena Matica v Celju je priredila v četrtek ob 20-letnici delovanja glasbene šole komorno simfoničen koncertni večer v Mestnem gledališču. Ta večer, ki je bil izredno dobro obiskan, je pokazal višek ustvarjanja ter odlično glasbeno vzgojno in umetnostno kvaliteto celjske Glasbene Matice in njenega učiteljstva. Nastopili so gojenci višje stopnje violinskih šol gg. ravn. Karla Sancina in Dušana Sancina, klavirskih šol ge. Mirce Sancinove in Ljudmile Božičeve, solospevske šole ge. Helene Lapajnetove ter godalni in simfonični orkester, pomnožen z godbeniki 39. pešpolka. Pianistka A. Uršičeva je zaigrala Sukovo »Pomlad« točno in z občutjem. Baritonist D. Poženel je zapel Devovo »Ciganko Marijo« in Lajovčevo »Bujni vetri v polju«. Njegov glasovni material je skromen, pozna se mu pa skrbna in smotrna šola. Z odlično tehniko je zaigrala pianistka N. Vizjakova Chopinov Valček v e-molu in Rahmaninova »Mazurko«, pianistka S. Dolničarjeva pa Kaanovo »Tarantelo«. Altistka gdč. K. Müllerjeva je zapela Škerjančevo »Vizijo« in arijo Pavline iz Čajkovskega opere »Pikova dama«. Gdč. Müllerjeva razpolaga z obsežnim, zelo prijetnim in prodornim ter dobro šolanim glasom. Vse kaže, da bomo o tej odlični pevki še mnogo čuli. Violinist V. Jegrišnik je izvajal Beethovnovo Romanco v f-duru in Fiorillovo Etudo št. 28 z neoporečno tehniko, preciznostjo in plemenitim tonom. Jegrišnik je postal že violinist velikih kvalitet. Baritonist g. J. Polc je zapel Pavčičevo »Pred durmi« in Germontovo arijo iz opere »Traviata«. Od lani je zelo napredoval. Njegov glas že dobro zveni ter ima lep obseg in očituje smotrno šolo. Pianistka Breda Rajhova je izvajala dve zanimivi, motivično fino in svojstveno izvedeni ter tehnično komplicirani skladbi ge. Mirce Sancinove: »Kmečki ples« v moderniziranem narodnem tonu in bravurozni »Kolo fantastique«. Breda Rajhova je že pianistka velikega formata. Tehnično plat obvladuje brezhibno in igra vseskozi eksaktno in z občutjem. Pianist M. Sancin, ki je izvajal Chopinovo Balado v g-molu, je rešil svojo nalogo tako v pogledu tehnike kakor tudi stila odlično. Violinist D. Brodar je izvajal Vivaldijev violinski koncert v g-molu ob spremljevanju godalnega orkestra precizno in s fino tehniko. Sledil je Tartinijev violinski koncert v d-molu s spremljevanjem godalnega orkestra. Violinski solo je izvajal V. Jegrišnik. Težki part je obvladal vprav bravurozno ter s polnim, čistim tonom. Večer je zaključil Beethovnov klavirski koncert op. 15, ki ga je igrala Breda Rajhova ob spremljevanju simfoničnega orkestra (28 godbenikov, med njimi polovica godbenikov 39. pešpolka) v krasnem stilu in umetniško eksaktnostjo. Godalni in simfonični orkester, ki sta rešila svojo nalogo zares odlično, je dirigiral g. ravn. Karlo Sancin, ki je oba violinska koncerta in klavirski koncert nadvse skrbno in učinkovito naštudiral. Koncert je nudil velik umetniški užitek in je doživel izredno močan uspeh. — *R. P.*

e— *Koncert opernega tenorista Angela Jarca.* Znani operni tenorist g. Angel Jarc, član Narodnega gledališča v Mariboru in bivši član bratislavske opere, ki je nastopal že v številnih kulturnih gledališčih Evrope in je koncertiral pred dnevi z velikim uspehom v Mariboru, priredi v četrtek 20. t. m. ob 20.30 pod okriljem Glasbene Matice v Celju v mali dvorani Celjskega doma koncert slovenske umetne pesmi. Angel Jarc je Celjanom zlasti znan kot Vašek iz »Prodane neveste«. Koncert bo nudil lep umetniški užitek, zato opozarjamo nanj vso našo javnost.

e— *Razprava proti tvrdki A. Westen d. d.*, ki jo toži 40 njenih bivših delavcev za odškodnino, je trajala včeraj na okrožnem sodišču v Celju ves dopoldan, nato pa je bila spet preložena in se bo nadaljevala v ponedeljek 17. t. m.

e— *Celjski mestni svet* bo imel redno sejo predvidoma v sredo 26. t. m. ob 18.30.

e— *Umrl je* v četrtek zvečer v celjski bolnišnici v starosti 50 let g. Martin Kozar, kaplan v Št. Juriju ob juž. žel. Pokojnega so prepeljali iz Celja v Št. Juriju ob juž. žel., kjer bo danes ob 11. maša zadušnica, nato pa pogreb na domače pokopališče. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin!

e— *Razstava ženskih ročnih del in risarskih izdelkov* bo v nedeljo 16. t. m. od 8. do 12. na drž. dekliški meščanski šoli v Celju. Vabimo starše učenk in tudi ostalo občinstvo, da si ogleda razstavo.

e— *Enotne mezde za krojaške pomočnike.* Na pobudo Združenja krojačev v Ljubljani bo v ponedeljek 17. t. m. ob 10. dopoldne v Celju sestanek delegatov vseh krojaških združenj v Sloveniji. Delegati bodo poročali o položaju krojaških pomočnikov glede na draginjo in o ureditvi enotnih mezd, obveznih za vsa krojaška združenja.

e— *Gori!* V sredo opolnoči sta se v Višnji vasi pri Vojniku vneli uta in gospodarsko poslopje posestnika Goričarja. Gasilcem je uspelo ogenj omejiti. Škodo cenijo na 20.000 din.

e— *Napad.* V Št. Janžu pri Štorah je v sredo zvečer neki moški v prepiru sunil 33-letno delavčevo ženo Nežo Obrezovo iz iste vasi. Obrezova je padla in si natrla desno roko v zapestju. Zdravi se v celjski bolnišnici.

e— *Zdravniško dežurno službo za člane OUZD* bo jutri zdravnik dr. Franc Premšak na Cankarjevi cesti.

Gospodarstvo

Gospodarske posledice razširjenja vojne na Sredozemsko morje

Z vstopom Italije v vojno so v pogledu prometa med našo državo in inozemstvom nastopile velike ovire. Pojavila se je vrsta vprašanj, ki jih bo treba čim prej rešiti. Gre predvsem za železniške, pomorske in kopne zveze Jugoslavije z državami ob Sredozemskem morju in za zvezo z zapadnimi evropskimi in ameriškimi državami. Sredozemsko morje je postalo vojno območje. S tem so nastopile za našo plovbo znane težkoče, ki jih občutijo tudi druge nevtralne države.

Pomorske in železniške zveze

Jasno je, da naše ladje ne bodo mogle več voziti tovorov v Anglijo in Francijo. Vzhodni del Sredozemskega morja je ostal nevtralen in teoretično ni ovir, da bi naše ladje vozile v turške, grške ali črnomorske luke. V zapadnem delu Sredozemskega morja pa obstoja le možnost prometa s Španijo. Velike težkoče so nastopile tudi glede zavarovanja ladij in ladijskih tovorov, ki se je doslej vršilo preko Londona.

Kakor poroča »Jugoslovenski Lloyd« v včerajšnji številki, vzdržuje **Jadranska plovidba** nadalje svojo tedensko potniško zvezo z ladjama »Beograd« in »Srbija« na progi Sušak—Pirej. Ta proga bo šla, kakor prej preko Trsta in albanskih luk. **Zetska plovidba** vzdržuje vsak peti teden takozvano interbalkansko progo. Dispozicije za vožnjo po tej progi doslej niso spremenjene. Pričakovati je, da bo ustavljena tovorna paroplovna zveza z zapadnim Srezemskim morjem, ki je šla do Anglije in jo je doslej vzdrževala **Oceania. Jugoslovenski Lloyd** je že v aprilu, pred vstopom Italije v vojno, ustavil svojo redno mesečno tovorno zvezo iz naših luk v Buenos Aires odnosno v Južno Ameriko, ki jo je vzdrževal 12 let. Družba je nameravala od časa do časa poslati eno svojih ladij v Južno Ameriko. Ali bo mogoče izvesti ta načrt, se bo pokazalo v bližnji bodočnosti.

Obalne paroplovne zveze, ki jih vzdržujeta Jadranska plovidba in Dubrovačka plovidba, bodo ostale v glavnem nespremenjene. Docela pa zaenkrat odpadejo vse turistične in brze potniške zveze iz Benetk. Prav tako še ni razčiščeno vprašanje, ali bo italijanska družba Adriatica nadalje vzdrževala tedensko zvezo iz Benetk odnosno Trsta do Splita in Gruža, odnosno do Metkovića in Šibenika.

Po vesteh iz Splita je računati, da bodo znašale **premije za zavarovanje ladij in tovorov proti vojnemu riziku** pri prevozu v Sredozemskem morju okrog 25%, kar pomeni, da bo promet po večini onemogočen.

Kar se tiče železniškega potniškega prometa je ta mogoč s Francijo in Anglijo samo še preko Švice. **Železniški blagovni promet** s Francijo in Anglijo je praktično onemogočen. Najbolj komplicirano pa je **vprašanje prevoza pošte in paketov** v Francijo, Anglijo in ameriške države. Zaenkrat ni jasno, kako bo to vprašanje rešeno. Pošto in pakete sprejemajo naši poštni uradi neovirano, toda ni še rešeno vprašanje transporta. Za manjše pošiljke se proučuje možnost prevoza preko Sovjetske Rusije odnosno preko Bližnjega vzhoda. Brzojavna služba z zapadnimi državami se vzdržuje sedaj preko Igala pri Hercegnovem v Boki Kotorski, odkoder je speljan kabel v Francijo.

Težkoče pri uvozu surovin

Že v četrtkovi številki smo opozorili na velike težkoče, ki so nastopile v mednarodni blagovni izmenjavi zlasti glede uvoza prekomorskih surovin in smo v tej zvezi obravnavali predvsem vprašanje oskrbe naše tekstilne industrije z bombažem. O tem razpravlja tudi včerajšnja beograjska »Politika«, ki pravi med drugim naslednje:

Sredozemsko morje predstavlja važno pot za našo mednarodno trgovino, saj je šla preko Sredozemskega morja naša blagovna izmenjava ne samo z ameriškimi državami, temveč tudi z zapadnoevropskimi in sredozemskimi državami. Danes še ni mogoče presoditi, na katerem področju naše zunanje trgovine bodo težje posledice zaradi zatvoritve Sredozemskega morja, ki pomeni v marsikaterem pogledu izoliranje naše države nasproti državam, ki ležijo zapadno od Italije in Nemčije. Te težkoče veljajo tako za izvoz naših proizvodov, kakor tudi za uvoz prekomorskih surovin. Pretežni del prometa, ki je doslej šel preko Sredozemskega morja, razen prometa z Italijo in morda z državami v vzhodnem delu Sredozemskega morja, bo v bodoče odpadel. V države od katerih smo sedaj odrezani, je lani šlo našega blaga za približno 1 milijardo dinarjev, vrednost surovin, ki smo jih po tej poti uvozili, pa je znašala okrog 850 milijonov din. Težkoče se bodo pojavile predvsem v industriji, ki predeluje inozemske surovine. Tu pride v poštev v prvi vrsti tekstilna industrija, zlasti bombažna, pa tudi industrija volne, čeprav krijemo del potrošnje z domačo volno. Potrebno bo čimprej organizirati uvoz bombaža iz Rusije in Turčije ter preko Turčije iz Egipta, sicer bo naša bombažna industrija prisiljena ustaviti obratovanje.

Preusmeritev naše trgovine in drugi ukrepi

Z ustavitvijo izvoza v najvažnejše neklirinške države se bo občutno zmanjšal tudi dotok deviz, ki jih bomo potrebovali, če bomo hoteli po eni ali drugi posredni poti dobiti nujno potrebne surovine iz prekomorskih držav. Tudi naša trgovinska mornarica bo več ali manj obsojena na mirovanje in ne bo prinašala deviz, kakor doslej. Naša zunanja trgovina bo v bodoče v glavnem omejena na Nemčijo in Italijo (kamor je že doslej šlo okrog 60% našega izvoza in od koder smo uvozili okrog 65% vsega našega uvoza) nadalje na balkanske države in Rusijo, od koder lahko dobimo mnoge surovine. Glede na ta razvoj je pričakovati, da se bo pospešilo izvajanje naše trgovinske pogodbe s sovjetsko Rusijo. Rusko trgovinsko predstavništvo bo najbrž še ta teden prispelo v Beograd.

Pospešena bodo tudi pogajanja z državami balkaskega sporazuma. Komisija za zaključek pogajanj, ki so se pričela v Beogradu v okviru gospodarskega sveta Balkanske zveze o izmenjavi surovin, bi se morala sestati 15. julija v Carigradu. Ta sestanek pa bo najbrž že v juniju ali pa bo vprašanje rešeno po diplomatski poti.

Spričo spremenjene situacije glede oskrbe naše države s surovinami bodo v prihodnjih dneh izdani izredni ukrepi za organizacijo našega gospodarstva. Pričakovati je, da **bodo izdane nove gospodarske uredbe in da bo v nekaterih potrošnih predmetih uvedeno racioniranje.**

Naše zaloge sladkorja in sladkorne cene

Finančno ministrstvo objavlja, da so 1. junija t. l. **sladkorne zaloge v državi znašale 3100 vagonov,** kar predstavlja zadostno količino za preskrbo potrošnikov v vsej državi. Lani je znašala povprečna mesečna potrošnja nekaj manj kakor 750 vagonov, medtem ko zadošča označena zaloga, če jo razdelimo na mesece, ki še ostanejo do nove kampanje, za mesečno potrošnjo 885 vagonov. Pri posameznih potrošnikih in trgovcih pa se je v zadnjem času pojavila tendenca, da bi si ustvarili zaloge sladkorja. Zaradi tega ima prodajna centrala za sladkor nalogo objavljati mesečno stanje zalog.

Poročilo finančnega ministrstva nadalje navaja, da je bila cena sladkorju zadnjikrat spremenjena 1. septembra 1939, in sicer v korist potrošnikov s tem, da je bila državna trošarina znižana za pol din pri kilogramu, s tem v zvezi pa je bila znižana tudi cena. **Od tedaj se cena sladkorja ni spreminjala,** niti se ni povečala, ker so bili prevozni stroški izenačeni za vso državo 28. novembra 1939. Povprečni znesek prevoznih stroškov v višini 0.45 din za kg se prišteje ceni sladkorja v vseh relacijah brez ozira na oddaljenost. S tem je bila izravnana cena sladkorja na debelo v vseh krajih države. Zaradi povišanja železniške tarife, ki stopi v veljavo 15. t. m., se poviša ta povprečni prevozni strošek za 10 par te znaša sedaj 0.55 din za kilogram, kajti večina blaga se prevaža po železnici.

Do začetka letošnjega leta je šel sladkor v trgovini skozi tri roke (grosist, srednji trgovec in detajlist). Sedaj prihaja sladkor od izdelovalca do potrošnika samo skozi dve roki. Pogost je pojav, da se detajlisti sami zedinijo in kupijo neposredno vagon sladkorja iz tvornice. V tem primeru znaša skupni trgovski zaslužek več kakor 1 din pri kilogramu. Poročilo nadalje poudarja, da je trgovski zaslužek zadosten in da je zaradi tega prepovedana podražitev sladkorja v nadrobni prodaji. Nato opozarja finančno ministrstvo potrošnike in jih ob enem poziva, naj primere podražitve sladkorja prijavijo finančni kontroli ali pa Prodajni centrali za sladkor v Beogradu. Cena sladkorja v nadrobni prodaji je pod nadzorstvom pristojnih državnih organov. V vsakem primeru, če se bo ugotovila podražitev cene, bo Prodajna centrala za sladkor takoj ustavila kršitelju nadaljno prodajo sladkorja in poleg tega bo kaznovan še po zakonskih predpisih.

Zboljšanje zaposlenosti v aprilu

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani objavlja podatke o gibanju števila zavarovancev v mescu aprilu, iz katerih je razvidno, da je bilo v tem mescu sezonsko povečanje števila zavarovanih delavcev in nameščencev prav znatno. Od marca do aprila je število zavarovancev **naraslo od 97.160 na 105.635,** t. j. 8479, medtem ko je lani v istem mescu znašal sezonski dvig le 3063. Od februarja, ko je bilo relativno stanje zaposlenosti najslabše, se je število zavarovancev povečalo za 14.374, medtem ko je lani od februarja do aprila naraslo le za 6477. **Skupno število zavarovancev je bilo letos v aprilu za 6864 večje nego lani,** medtem ko je skupno število v marcu presegalo lansko število le za 1448, v februarju pa smo imeli za 1033 manj zavarovancev manj nego lani.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, se je od marca do aprila ponovno povečala za 0.74 din. Medtem ko je znašala v februarju 25.51 din (za 0.58 več nego lani) se je v marcu dvignila na 26.15 din (za 0.93 din več), v aprilu pa na **26.89 din,** to je za 1.22 din več nego v lanskem aprilu. Skupna dnevna zavarovalna mezda pa je narasla na 2,840.000 din in je bila pri tem za 305.000 din večja nego lani.

Gospodarske vesti

= **Izvozna carina na konopljo in zdravilna zelišča.** Ministrski svet je na predlog finančnega ministra sklenil, da se v izvozni tarifi predloga zakona o splošni carinski tarifi izvedejo nekatere spremembe in dopolnitve. Po teh izpremembah in dopolnitvah se bo za konopljena vlakna plačevala izvozna carina 3 zlatih din za 100 kg (doslej 1 zl. din), za odpadke od konoplje pa 0.50 zl. din. Na rastlinske sadove in ostale rastlinske dele za industrijo in zdravilstvo, izvzemši buhač in kadulju, bo treba plačati 7 zlatih din za 100 kg (doslej 1 zl. din), za vrbovo, brezovo, lipovo in topolovo listje 0.25 zl. din, za ostalo listje pa 0.60 zl. din na 100 kg.

= **Obvezne legitimacije za sejmarje.** Kr. banska uprava dravske banovine je izdala okrožnico vsem sreskim načelstvom in mestnim poglavarstvom, ki se glasi: Zbornica za TOI v Ljubljani je opozorila, da dobiva še vedno pritožbe, da poseča sejme več oseb z enim obrtnim pooblastilom, odnosno da posečajo sejme osebe, ki nimajo pooblastil in tuja pooblastila na ta način zlorabljajo. Ker so se z odobritvijo kr. banske uprave od 31. oktobra preteklega leta uvedle za sejmarje, trgovce in obrtnike sejmske legitimacije, ki jih izdajajo prisilna združenja na obrazcih, predpisanih od zbornice, se sreska načelstva in mestna poglavarstva na to opozarjajo s pristavkom, da je treba vse sejmske upravičence (koncesionarje) pozvati, naj ne dopuščajo pristopa na sejmišče onim trgovcem in obrtnikom, ki se ne bi mogli izkazati z izvirnim obrtnim pooblastilom in sejmsko legitimacijo združenja. Zaradi izvršitve tega naloga naj se izvaja občasno, toda strogo nadzorstvo.

= **Opozorilo izdelovalcem in prodajalcem naprav za uporabo domačega pogonskega goriva.** Skoraj dnevno se obrača veliko število interesentov na odbor za propagando domačih pogonskih goriv pri ministrstvu za gozdove in rudnike s prošnjo za pojasnila, katere tvornice se bavijo z izdelavo, prodajo in montiranjem plinskih generatorjev za stabilne instalacije in za motorna vozila, kakor tudi naprav za uporabo zemeljskega plina metana. Da bi imel odbor točen seznam vseh izdelovalcev in prodajalcev, ki bi mu služil za dajanje informacij, je potrebno, da izdelovalci in prodajalci v svojem lastnem interesu čimpreje dostavijo odboru naslednje podatke: 1) naziv in sedež podjetja; 2) katerim svrham služijo generatorske naprave: za stabilne motorne instalacije, za motorna vozila ali traktorje; 3) po katerem sistemu izdeluje (prodaja) naprave. Za inozemske konstrukcije naj se navede sistem, a za lastno konstrukcijo priložiti prepis patentnega lista; 4) za katero vrsto goriva je generator izdelan (les, oglje, lignit, črni premog itd); 5) dali izvršuje preureditve za uporabo plina metana; 6) cene plinskih generatorjev kakor tudi preureditev za uporabo plina metana. **Navedeni podatki naj se dostavijo Odboru za propagando domačih pogonskih goriv pri kr. banski upravi dravske banovine, Ljubljana, Kongresni trg 1/I (Avtoklub).**

= **Licitacije.** Dne 15. junija se bo sklepala pri zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu pismena pogodba za dobavo belih gumbov za perilo, medeninastih vijakov, žebljev za čevlje, aluminijastih rinčic, jermenčkov in dr. Dne 17. junija bo v pisarni referenta inženjerije štaba dravske devizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo hangarja na aerodromu v Mariboru. 27. junija za dograditev konjušnice v Mariboru in 1. julija za generalno popravilo objekta vojne bolnišnice v Mariboru. Dne 17. junija se bo sklepala v intendaturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena pogodba za dobavo petroleja. Dne 19. junija bo pri Zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu pismena licitacija za dobavo platna iz konoplje in 20. junija za dobavo 13.000 torb za rezervne oficirje.

= **Dobave.** Strojni oddelek direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 17. junija ponudbe za dobavo elektromateriala. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 17. junija ponudbe za dobavo trolitaksa za električno izolacijo; 24. julija za dobavo kromnikel-jekla, koles za jamske vozičke ter elektromateriala, 8. julija pa za dobavo Mannesmanovih cevi in jeklenih rešet. Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 26. junija ponudbe za dobavo kalcijevega karbida. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 28. junija ponudbe za dobavo naprave za sušenje zraka ter jeklene vrvice, do 10. julija pa za dobavo pisarniških potrebščin.

Borze

14. junija

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Grški boni so nadalje zelo čvrsti in so se v Zagrebu in Beogradu trgovali po 37, bolgarski klirinški čeki pa v Beogradu po 92. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravnajo po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda pri mirni tendenci trgovala po 390 (v Beogradu po 390 — 391). V ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov. Pač pa je bil promet v delnicah Trboveljske po 255.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 163.45 — 166.65, Pariz 95.96 — 98.26, New York 4425 — 4485, Curih 993.81 — 1003.81: **Tečaji na svobodnem trgu:** London 202.17 —205.37, Pariz 118.75—121.05, New York 5480 — 5520, Curih 1228.10 — 1238.10.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.35, London 16.50, New York 446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.25, Stockholm 106.25 Sofija 400, Varšava 90, Budimpešta 79, Atene 3.00, Carigrad 3.00, Bukarešta 2.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 389 — 390 (390), 4% agrarne 50 bl., 4% severne agrarne 49 bl., 6% šumske 55 bl., 6% begluške 62.50 bl., 6% dalm. agrarne 55.50 bl., 7% invest. 91 den., 7% Blair 85 bl., 8% Blair 95 bl.; delnice: PAB 173 bl., Trboveljska 250 — 259 (255), Gutmann 55 den., Šečerana Osijek 220

Beograd. Vojna škoda 390 — 391 (390 — 391), 4% severne agrarne 48 den., 6% begluške 61 — 62 (61.50), 7% invest. 91 den., 7% Blair 84 den., 8% Blair 94 den., Narodna banka 7200 — 7925, PAB 168 den.

Važno je, da zobe temeljito očistimo ne samo zjutraj, ampak tudi vsak večer, predno gremo spat.

Chlorodont
zobna pasta

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 14. junija. Začetni tečaji: **pšenica:** za julij 77.50, za sept. 78, za dec. 78.50; **koruza:** za julij 59.

+ **Novosadska blagovna borza** (14. t. m.) Tendenca čvrsta. **Pšenica:** baška okolica Novi Sad 253 — 255; sremska 253 — 255; slav. 253 — 255; gor. baška 256 — 258; baška ladja Tisa 257 — 259. **Rž:** baška 208 — 210. **Oves:** sremski 208 — 210; slavonski 208 — 210. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 207.50 — 210. **Koruza:** baška 210 — 212; par. Indjija 213 — 215. **Moka:** baška in ban. »0g« in »0gg« 370 — 380; »2« 345 — 355; »5« 325 — 335; »6« 305 — 315; »7« 275 — 285«; »8« 175 — 180. **Otrobi:** baški in sremski 162.50 — 165; banatski 160 — 162.50. **Fižol:** sremski beli brez vreč 435 — 440.

Zamenjava desetdinarskih kovancev

Beograd, 14. junija. AA. V zvezi z umikom starih srebrnih kovancev po 10 din, ki se je začel 31 maja, in zaradi razširjenih vesti da plačuje Narodna banka za tiste kovance po 10 din, ki so izdelani v Franciji in imajo na robu obeh strani ob besedilu »10 dinara« dve nepravilni črtici kot označbo kovnice, po višji ceni zaradi večje vsebine srebra, se sporoča, da so vse te vesti neresnične in neutemeljene. Obenem se sporoča, da bodo stare srebrne kovance po 10 din zamenjavale podružnice Narodne banke in drugih finančnih ustanov al pari do poteka določenega roka z novim nikljastim kovancem in sicer v enaki meri v Franciji izdelani srebrni denar, kakor kovance, ki so bili izdelani v Angliji, kajti med temi kovanci dejansko ni nobene razlike glede vsebine srebra.

Odgoden kongres zvaničnikov

Beograd, 14. junija. p. Kongres zvaničnikov in dnevničarjev ptt. ki je bil napovedan za 16. t. m. v Beogradu, je bil odgoden za nedoločen čas.

Neprijetnosti potovanja z vlaki po Dolenjskem

Novo mesto, 11. junija

Z uvedbo letnih železniških zvez je železniška uprava ugodila mnogim ljudskim potrebam, vendar so še nedostatki, ki se po železniškem voznem redu ne dado predvideti, a na potnike kaj mučno vplivajo. Dali bi se z malo dobre volje tudi odpraviti. Vozni red namreč ne določa železniških zamud, ki so v današnjih časih in današnjih razmerah večkrat skoraj nujne. Tako ima vlak iz Sevnice v popoldanskih urah po voznem redu lepo zvezo z Novim mestom in Karlovcem. Dejansko pa se večkrat zgodi, da ima vlak iz Sevnice nekaj zamude, tako da pride v Trebnje pozneje kakor po voznem redu, kjer bi ga moral karlovski vlak že čakati. Smola pa je v tem, da tu karlovčan ne čaka. Ko pride vlak iz Sevnice z zamudo v Trebnje, karlovčan že odide in tako so potniki neprijetno prisiljeni v Trebnjem čakati do prihodnjega vlaka, ki vozi iz Trebnjega šele ob 18.45. Pri večini vlakov je pač tako urejeno, da zvezni vlak čaka nekaj časa na zamujeni vlak, zakaj ne bi bilo tudi pri tem tako urejeno? Saj se vozijo z njim potniki, ki imajo nujne posle in bi jim zamuda do pol ure ne delala preglavic, da so pa prisiljeni čakati kar po več ur, jim gotovo ne gre v račun. Železniška uprava bi pač lahko upoštevala v takih primerih potnikove neprijetnosti in bi odredila, da vlaki, ki imajo zvezo s stranskimi progami, vsaj nekaj časa čakali na drugi vlak. S tem bi bila marsikatera neprijetnost lahko odstranjena, potniki pa bi od vožnje imeli koristi, kakršnim je vožnja z vlakom tako namenjena.

Iz Zagorja

z— **Že več dni zapored** sta bila Zagorje in okolica okrog 15. ure deležna nalivov z bliskanjem in grmenjem. Oblaki izlivajo dež kar v curkih na razgrete travnike in nakade, da dan za dnem napravlja mnogo škode. Tudi sadno drevje, ki letos ni kazalo posebno dobro, je izgubilo še tisto, kar je bilo. Ko je v nedeljo popoldne po malem deževalo, pač nihče ni slutil, da bo zvečer spet huda ura. Okrog 21. se je od Kumljanskih hribov začulo hudo grmenje. Kmalu za tem se je za Gašiškim hribom pokazal rdeči odsev požara. Strela je udarila v nekao gospodarsko poslopje v polšniški občini. Požar se je tako naglo razširil, da kmet ni mogel rešiti niti petih glav živine, ki mu je zgorela v hlevu.

z— **Brez miru.** V teh časih naši ljudje mnogo razpravljajo o tem, kako e bodo iztekle reči, ki se napletajo v širokem svetu in kaj utegne narodom prinesti mir, če bo zmagal ta ali ta. Naši delavci so ene misli, da bi moral mir prinesti pač več kruha, več svobode pa vsaj malo enakopravnosti, ki je imajo nekateri mnogo na jeziku, a je v praksi tako neradi izvajajo.

Silhueta Pariza

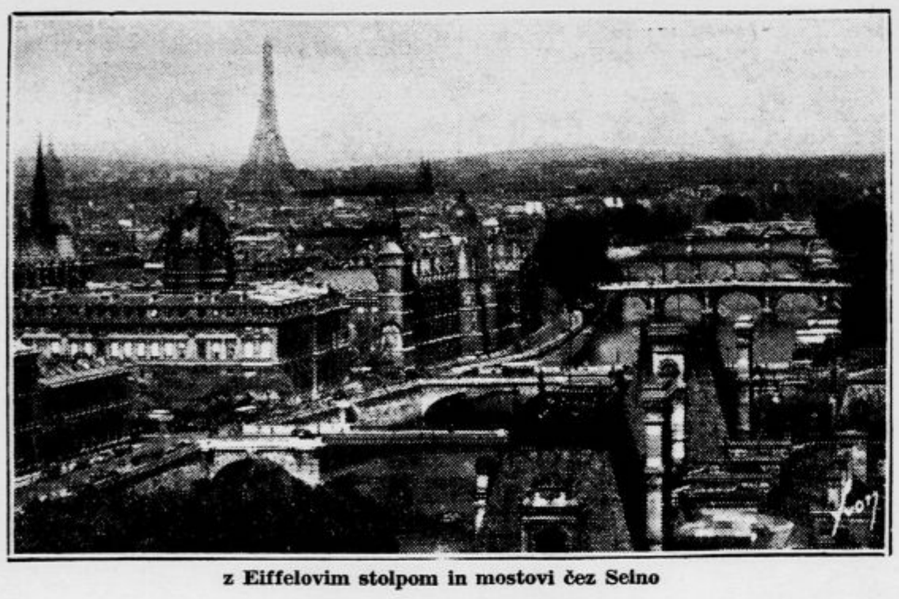

z Eiffelovim stolpom in mostovi čez Selno

Iz zgodovine Pariza

Od časov Julija Cezarja do sedanje zasedbe

Pariz je zelo staro mesto. Že v časih Julija Cezarja je bil glavno mesto keltskih Parizijev. Rimljani so ga imenovali »Lutetia Parisiorum«. L. 53. pr. Kr. ga je Labienus razdejal, toda Cezar ga je zopet pozidal in utrdil. Kmalu nato je postal Pariz tributarno mesto s posebno trgovinsko mornarico.

Merovingovec Klodvik je zavzel Pariz l. 486 in ga je proglasil za metropolo l. 508. Pod Karlom Velikim je dobil Pariz značaj grofije. Mnogo je trpel v devetem stoletju zaradi normanskih navalov. Za vlade Filipa II. Avgusta so ga nanovo utrdili. Prvotno je imel Pariz samo tri okraje: Cité, La Ville in Quartier Latin. Visokim šolam je bil dan okoli l. 1200 značaj univerze, ki je imela kmalu 20.000 slušateljev. Tedaj je dobil Pariz prevladujoč pomen v Evropi kot duhovno središče.

Dočim pa je bil Pariz prvotno torišče kraljev proti plemstvu, je postal izza 13. stoletja hrbtenica meščanstva. Karel V. je zgradil Bastiljo za zaščito proti Angležem in proti uporom Parižanov. Maillotini so se l. 1382 uprli zaradi previsokih davkov. Tako so prišli cehi do vpliva. L. 1420 so v Parizu zavladali Angleži. V verskih bojih je imel Pariz veliko besedo. Bil je dolgo na strani staровercev in se je vdal šele l. 1593. Medtem je dobil Louvre, Hotel de la Ville (magistrat), Pont Neuf in Tuilerije. Marija de Medici je položila temelje za Luksemburško palačo. Veliko pridobitev za Pariz je pomenila Sorbonna, Richelieu pa je ustanovil Akademijo. Ob uporih so bila pariška predmestja vedno na strani upornikov. Iz starih zakopov so nastali pariški bulvari, nato je dobil Pariz še opero, gledališča, Hotel del Invalides, l. 1722 tudi Palais Bourbon.

V 18. stoletju je bil Pariz često predmet kritike državnega ustroja, zato je igral v revoluciji s svojimi tedanjimi 600.000 prebivalci veliko vlogo. Ljudske množice so prišle na pomoč narodni skupščini, ki je dne 14. julija 1789 izsilila predajo Bastilije. Nova ustava je dala vso moč nad Parizom mestnemu svetu. Nastal pa je nov državni udar komune v avgustu 1792. Nato je sledil Napoleon.

Vojna l. 1870 ni prizanesla Parizu. Nemci so oblegali mesto, ki se je moralo 28. januarja 1871 vdati sovražniku. Parižani so morali odšteti 200 milijonov zlatih frankov odškodnine.

V svetovni vojni je bil Pariz takisto cilj nemške vojske, ki ga pa ni dosegla. Bitka na Marni je odvrnila od Pariza nemško zasedbo, v sedanji vojni pa se je Francozi niso mogli ubraniti.

Kako se širijo civilizacijski proizvodi

Portugalski mornarji so bili v zvezi z Ameriko že pred Kolumbovim odkritjem

Pred nekaj časa so raziskovalci v Južni Ameriki neoporečno dokazali, da so v Ameriko že pred Kolumbom dospeli neki steklenі biseri, ki so jih tedaj izdelovali v Genovi. Medtem so portugalski zgodovinarji ugotovili, da so že pred Kolumbom obstajale zveze z Južno Ameriko, in sicer preko portugalskih mornarjev in morda tudi arabskih trgovcev. Po tej poti so stekleni biseri prišli iz Genove v Novi svet, ne da bi v Genovi o tem svetu kaj slutili.

Tudi svila je opravljala velikanske poti in premagovala silovite razdalje, ne da bi ljudje natančno vedeli, odkod prav za prav izvira. Rimski cesarji so pošiljali odprave, ki naj bi poskrbele za zveze z deželami, kjer se je izdelovala svila. Toda ti poskusi so se končavali že v Orientu. Šele dosti pozneje je uspelo poslati iz Carigrada nekoliko menihov na Kitajsko. Ti menihi so se vrnili s poročilom o tem, kako gojijo na Kitajskem svilode in kako izdelujejo svilo. A šele po izdajstvu neke kitajske princese in po spretnih manevrih nekega evropskega agenta je uspelo spraviti kokone svileprejk v Evropo. Tako je bilo mogoče začeti z gojitvijo svileprejk tudi na naši celini.

Z evropskega severa je potoval jantar do skrajnih točk tedaj znanega sveta. Jantar so znatno višje cenili nego zlato. Odkod prihaja ta snov, je bila tajnost. A tudi zlato je romalo v starih časih po pogostoma zelo skrivnostnih poteh okoli sveta. V Mali Aziji so izkopali zlate novce iz Irske, in sicer iz dobe kakšnih 1500 let pred našim štetjem. Ta denar je tedaj davno pred starimi Grki in Rimljani prepotoval Evropo ali pa opravil dolgo pomorsko pot, da je prispel do daljnih maloazijskih ljudstev.

Spomnimo se tudi zgodovine papirja. Papir so izdelovali po vsej priliki najprvo stari Egipčani v obliki papirov. A tudi Kitajci so poznali neko vrsto papirja. Iz Egipta je papir prispel na Grško in pozneje v Rim šele tedaj, ko je Aleksander Veliki zaključil svoj pohod v Egipt.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

300 parov čevljev iz slonove kože

Slon »O-Hana-San« je bil v živalskem vrtu v Ujenu na Japonskem ljubljenec vseh obiskovalcev. Ko je žival poginila, so vsepovsod izražali željo, da bi jo dostojno pokopali. Tako bi se tudi bilo zgodilo, da se neki tovarnar za čevlje ni izmislil, da bi bilo mogoče iz slonje kože izdelovati usnje za podplate. Tako so slona odrli, preden so ga pokopali. Kožo je kupil tovarnar za tisoč jenov. Iz nje je izdelal 300 parov čevljev.

Umetno dozorevajoči sadeži

Ogljikov vodan, in sicer etil, bodo odslej uporabljali, da bodo neke sadeže spravili umetno do dozoritve, sadeže, ki jih morajo trgati zavoljo dolgega prevoza po morju, še preden na drevesih dozore. To velja n. pr. za oranže in banane. Pod vplivom etila dozori sadje pol hitreje nego v normalnih okoliščinah in se ne pokvari niti kar se tiče okusa, niti kar se tiče zunanjosti.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da so v Italiji na podlagi odredbe rimske vlade zaprli vse plesne lokale in prepovedali plese;

da so te dni pripeljali v Benetke in v Padovo 520 italijanskih otrok iz Libije;

da so začeli Italijani izvajati kontrolo ladij v Sredozemskem morju, kjer skušajo blokirati zavezniške ladje;

da je v Tunisu proglašeno obsedno stanje in gradijo v vseh večjih naselbinah na ulicah barikade;

da so v Madrasu, Indija, Angleži prijeli in internirali znano italijansko pedagoginjo in zdravnico dr. Marijo Montessori;

da je prispela v Varšavo te dni pošiljka 48 vagonov živil, ki jih je poslala Amerika za Poljake;

da je madžarska vlada znatno zvišala davek na samce, ker je statistika pokazala, da živi tam 482.000 samskih moških med 20. in 30. letom, dočim znaša število neomoženih žensk v tej starosti 310.000;

da je imenoval nemški strateg Clausewitz prostor med Brusljem in Parizom »srčni prekat« Francije;

da bo Italija v šestih mesecih podvojila svojo sedanjo produkcijo letal;

da razpolaga italijanska vojska z dvema tipoma novih lahkih tankov. Prvi tehtajo 6 ton, drugi 13 ton.

Zapuščeno bojišče

Kanalsko nabrežje pri mestu La Panne, kjer ležijo na robu ceste razdejani tanki, topovi, strojnice in strelivo

Osebnost Stafforda Crippsa

Sin uglednega plemenitaša, ki v začetku ni bil določen za diplomatsko kariero

Sir Stafford Cripps, ki ga je ministrski predsednik Winston Churchill poslal najprej kot zaupnika, nato pa kot poslanika v Moskvo, je ena najzanimivejših osebnosti v angleškem parlamentu. Mož, ki šteje danes 51 let, spočetka ni bil videti določen za vlogo, ki jo je igral v zadnjih letih. Celo na Angleškem smatrajo njegovo kariero za izredno.

Je sin uglednega plemenitaša, lorda Parmoora. Po njem je podedoval ogromno imetje, ki ga je s svojim zaslužkom kot odvetnik, zaslužkom, ki znaša letno 30.000 funtov šterlingov, še znatno povečal. Smatrajo ga za prvorazredno moč in zato ni čudno, da so ga v resni uri poslali tja, kjer je za obstoj britskega imperija ena najbolj odločilnih točk.

V pogajanjih z Rusi se ne bo opiral samo na svojo preteklost kot revolucionarni teoretik, temveč tudi na svojo nedvomno diplomatsko nadarjenost in na svoje izkušnje kot odvetnik in parlamentarec. Do kakšne mere ima njegova pot v Moskvo političen značaj, se trenutno seveda ne da reči. Vsekakor so ga tja poslali možje, ki so bili v zadnjih letih vneti poborniki za skupno nastopanje Anglije in Rusije.

Učeni pismonoša

V Reichenhallu je umrl v starosti 78 let upokojeni višji poštni sprevodnik Ksaver Drexler, znan astronom. Večina obiskovalcev tega zdraviliškega kraja ga je poznala samo kot lastnika velikega daljnogleda, skozi katerega so uživali razgled. Toda mož je bil, čeprav je začel kot pismonoša, pomemben strokovnjak v področju znanosti o zvezdah. Tako mu je uspelo napraviti račun o Neptunovih mesecih, za kar ga je vseučilišče v Lipskem odlikovalo. Še v svojih zadnjih letih je bil v vnetih pismenih zvezah z astronomi in zvezdarnami.

Compiegne, Reims, Rouen

Tri važna mesta iz francoske zgodovine

Nemška vojska je v svojem prodiranju proti Parizu osvojila med drugim tudi mesta Compiègne, Reims in Rouen. Prvo med temi mesti, Compiègne, je imelo že v teku svetovne vojne veliko vlogo. Tam je bilo dne 11. novembra 1918 podpisano premirje med zavezniki in odposlanci Viljemove Nemčije. Compiègne je metropola okrožja Oise ter šteje samo 17.000 prebivalcev.

V tem mestu se nahaja napol porušen stolp ob reki Oise. Ta stolp imenujejo »stolp device Orleanske«. Izvira iz 12. stoletja. Ime Compiègnea je tesno povezano z imenom junaške Jeanne d'Arc, ki je bila tamkaj ujeta l. 1430. V mestu se nahaja tudi dvorec, v katerem so slavili svatbo Ludovika XVI. in Marije Antoinette. Napoleon je priredil tam svatbeno gostijo o priliki svoje poroke z avstrijsko princeso Marijo Luizo. V svetovni vojni je bil Compiègne nekaj časa sedež glavnega stana francoske armade.

Reims je glavno mesto okrožja Marne. Leži 156 km daleč od Pariza ter ima 113 tisoč prebivalcev. Tu je središče francoske platnene industrije in važno trgovsko središče z vinom, zlasti šampanjcem.

Tudi Reims ima za seboj burno zgodovino. Ko so Rimljani potisnili Galce, je postal Reims važno mesto. Imenovali so ga tedaj Durocortorum. Sredi 4. stoletja je bilo mesto pokristjaneno, potem so pridrli Vandali in Huni. V Reimsu so dolgo časa kronali francoske kralje. V začetku 15. stoletja so mestu zavladali burgundski vojvode s pomočjo Angležev. Reims ima tudi univerzo. V Napoleonskih vojnah je imel važno vlogo, zlasti 1814. ko je bil eden izmed centrov vojaških operacij. Že v svetovni vojni je bil Reims nekaj časa v oblasti Nemcev. Po bitki na Marni pa so Francozi ponovno vkorakali vanj, kljub temu pa je bilo mesto tako izpostavljeno obstreljevanju, da ni imel nihče koristi od njega. Svetovno znana je katedrala v Reimsu, ki je bila v svetovni vojni močno poškodovana, a so jo z velikimi žrtvami obnovili. Sploh je mesto v svetovni vojni tako trpelo, da so ga morali iznova pozidati.

Rouen je glavno mesto departementa Spodnja Seina ter leži 136 km od Pariza. Šteje 122.000 prebivalcev ter je znano vojaško in kulturno središče Francije. Rouen je mesto francoskega klasika Pierrea Corneillea. Tam so živeli tudi znani književniki Gustave Flaubert, Armand Carrel, Jacques Blondel in drugi. Svojčas je bil Rouen eno izmed vladarskih središč angleških kraljev na kontinentu. Ladje iz Rouena odhajajo ne samo v Španijo in Anglijo, marveč tudi v Afriko in Brazilijo. V teku svoje zgodovine je bil Rouen dvakrat zaseden od Prusov, in sicer l. 1814 in 1870. Sedanja okupacija z nemške strani je torej tretja.

Ker je na Danskem po zasedbi zmanjkalo bencina, prevažajo avtobuse s konjsko vprego

Vnuk cesarja Viljema na Angleškem

Kakor poročajo iz Londona, niso angleške oblasti doslej še ničesar podvzele proti pruskemu princu Friederichu, vnuku bivšega cesarja Viljema II. Nemški princ se je mudil ob času, ko je izbruhnila vojna, pri nekem svojem prijatelju na Škotskem. Dasi je bilo mnogo Nemcev interniranih zaradi nastopivšega vojnega stanja, so Angleži s pruskim princem ravnali kakor z izjemo. Pravijo, da so ga zato pustili na svobodi, ker nimajo vzroka, sumiti v njegovo lojalnost.

ANEKDOTA

Pri neki skušnji za »Valkiro« v Bayreuthu, je sedel Richard Wagner na odru ob majhni mizici in režiral. Prizor je predstavljal Hundingovo kočo. Vrata so se odprla, pevec Albert Niemann je pogledal vanj in začel z mogočnim glasom peti o zimskih viharjih. Komaj je zapel nekoliko tonov, pa je začel kašljati ter se je ustavil. Z ognjišča v ospredju se je preveč kadilo in dim je silil pevcu v grlo. Niemann je stopil k Wagnerju in mu razložil, da pod temi pogoji ne more peti. Pri tem petju bi moral stati na vsak dan bolj na strani. Wagner se je temu energično uprl. Tedaj se je Niemann razjezil in dejal: »Potem napravite tako, da bo ognjišče pelo, jaz pa bom med tem kadil!«

VSAK DAN ENA

»Ta vaša dvojčka pa sta si čisto podobna! Kako ji vendar razlikujete?

»Čisto preprosto: Pepček ume šteti do sto, Jurček pa samo do trideset!.«

(»Allers family Journal«)

MICHEL ZEVACO: 13)

Don Juan

ROMAN.

Naglo je pogledal okrog sebe. Dnevna svetloba je bila zmagala, pregnala je bila mrak in zalila kapelico. Zunaj so vreščali vrabci.

Vzlic neizmerni trudnosti, ki ga je težila, je obšla dona Juana velika radost.

»Na mojo vero,« je mrmral sam pri sebi, »za hipec se mi je zdelo, da dviga kip glavo in prikimava vabilu. Kakšna neumnost! A bogme, dana beseda velja: res pridem semkaj večerjat, namestniku pred nosom in na očeh!«

Jakomin Corentin se je prav tedaj zdramil in jel s težavo pobirati svoje kosti.

»Ste videli?« je rekel.

»Kaj?...«

»Da je kip sprejel vabilo?... Da je dvignil glavo!. ..«

»Eh! Kaj vreščiš kakor kanja! Kip je najbrže hotel videti, kateri nesramnež mu moti večni mir in pokoj... Nu, potolaži se, budalo; kar si imel za resnico, je bila samo igra svetlobe, ki je padala skozi okna in podrhtevala na kipu.«

»O, gospod, varujte se! Nihče se nekaznovan ne norčuje iz smrti!«

»Bodi tako dober in ohrani svoje prismojene nauke zase! Molči, prizanesi mi s temi neslanostmi!... Tako, in zdaj pojdi z menoj...«

HENTANO, ŠMENTANO, TRIKRAT PRETETO!

Naglo je krenil iz kapelice. Ob vhodu v dvorec je zagledal Jakoba Aubriota, obdanega od slug in služkinj. Vsa negibna, a dokaj glasna skupina je grozeče strmela v vrata kapelice. Ko so zagledali dona Juana, so mahoma obmolknili; dotlejšnja negibnost se je izpremenila v nagel, nereden umik.

»Kaj, vraga, si storil tem ljudem?« je vrašal don Juan. »Zakaj se te bojijo?«

»Bogme ne vem, gospod,« je rekel Corentin. »V tej hiši je strah očitno doma. Kdo ve? Morda so videli isto, kar sva videla midva.«

Juan Tenorio je skomignil z rameni.

Ko je stopil skozi ograjo parka, se je ozrl po ulici tja, kjer je bil Loraydan najprej razpostavil svoje ljudi. Zadovoljno se je nasmehnil: kočija je še vedno stala na prvotnem mestu. Pomignil je tistemu, ki jo je stražil. Kočija je krenila bliže. Don Juan je vrgel oči v notranjščino in takoj z zadovoljstvom opazil, da velika mošnja ni bila izginila.

»Jakomin,« je rekel, »vzemi to mošnjo. Ti, prijatelj, pa lahko greš,« je velel možu, ki je pazil na kočijo.

Nato je čilo odkorakal po cesti, tako bister in zdrav, kakor da bi bil vso noč sladko prespal in kakor da ne bi bil izgubil Leonore.

Prišel je mimo Bele hiše...

Za stekli edinega okna, ki ni bilo zaprto z oknicami, je stala žena z obrazom razjedenim od neozdravljivega gorja...

Ko je dona Silvia videla, da gre don Juan mimo, je vztrepetala. In ko je izginil, je zamrmrala iz dna svoje trdne vere in neuničljive ljubezni:

»Gospod! Bog usmiljenja! Kdaj me pokličeš k sebi? Daj, o Gospod, stori, da umrem danes... če si pa sklenil, da moram še živeti, daj mi moč, da rešim njegovo dušo...«

Počasi je stopila h klečalniku in se zatopila v globoko molitev, z divjo gorečnostjo iščoč tolažbe, ki se je venomer odmikala in odmikala...

Don Juan je židane volje prišel k »Vedeževalki« in se vzpel v svojo sobo.

»Postavi mošnjo semkajle,« je velel Corentinu.

»Težka je, gospod.«

»Štiri tisoč pištol je v nji.«

Jakominu se je obraz zmračil. Nočni spopad je dobil v njegovi domišljiji mahoma čudno lice, in črne slutnje so mu napolnile duha.

»Kaj?« je pomislil. »Pa ne, da bi bil sin dona Luisa tako propadel in bi ponoči z orožjem vdiral v tuje hiše, da se obogati?«

»Corentin,« je rekel don Juan, »vzemi tisoč od teh pištol in jih zaveži v manjšo mošnjo. Nato daj ostalih tri tisoč v to skrinjo, ki jo skrbno zakleni. Z onimi tisoč pištolami, ki jih potrebujem, da plačam neki dolg, pridi za menoj v veliko izbo, kjer bom večerjal; saj praviš, da si lačen kakor volk.«

»To se pravi, gospod, da sem jaz lačen, vi pa... viš ga, odšel je, ne da bi me poslušal. Mene bo od gladu in žeje konec, a tisti, ki sedi za mizo, je don Juan...«

Priskrbel si je v gostilni manjšo mošnjo in se otožno lotil opravila, ki mu ga je bil gospodar naložil.

»Tako, bo, tako,« je premišljeval, ko je odšteval rumene zlatnike. »Časih se vendar zgodi, da uide temu prekanjenemu lažnivcu resnica... Najbrže ga je kak upnik od sile hudo pestil, pa je zasnoval snočnji napad, ker ni vedel, odkod naj vzame zahtevanih tisoč pištol. In ko se je bil že lotil stvari, se mu je zazdelo deset tisoč liber malo, pa jih je pobasal štirideset. Oh, ko bi se upal... ves ta denar bi vrgel skozi okno... Kdo mi more braniti?... A ne, za ta posel je don Juan večji mojster od mene.«

Tako zabavljaje je Jakomin vestno prešteval zlatnike... Bel-Argent na njegovem mestu bi jih bil spravil vsaj kakih dvajset v svoj lastni žep.

Ko je končal to delo, je krenil Corentin z mošnjo v roki v veliko izbo. Tam je našel dona Juana, ki se je mastil z velikim režnjem divjačine; pri oknu blizu njegove mize je zala perilarica Žavota vneto krpala mizne prte. Imela je lepe, nežne, malce preproste oči, bujne zlate lase, rožnato polt in drobne ročice, ki jim ni manjkalo mikavnosti, čeprav so bili prstki opikani od šivanke.

Zvonko se je smejala donu Juanu, ki ji je tiho prigovarjal.

Okrog te dvojice se je nemirno sukal velik, zastaven fant; očitno je bil do ušes zaljubljen v brhko mladenko.

Ime mu je bilo Lubin.

Potek fronte je na zemljevidu označen po poročilih, ki so nam bila na razpolago do včeraj popoldne. Črtkano je označena fronta ob pričetku velike nemške ofenzive dne 5. t. m.

Časopisni odmevi vstopa Italije v vojno

Stališče Švice — Komentar poluradnega madžarskega lista — Rusija in vzhodno Sredozemlje — Rumunske sodbe

Švicarski zvezni svetnik dr. Oeri objavlja v listu »Basler Nachrichten« uvodnik pod naslovom: »K italijanski vojni napovedi«. V njem opozarja najprej na značilnost kratkega besedila vojne izjave, nakar pripominja k Mussolinijevemu govoru: »Mussolinijev govor kaže tolikšen obseg italijanskih vojnih ciljev, da je bila njih omejitev, ki bi bila predpogoj mirovnega ultimata, komaj mogoča.« Pisec opozarja nadalje na pomen Mussolinijeve navedbe pet držav, ki jih Italija, ako to same nočejo, ne želi zaplesti v vojno. Glede balkanskih držav pripominja dr. Oeri:

»Tudi one tri balkanske države, Jugoslavija, Grčija in Turčija, ki jih je omenil Mussolini, si gotovo ne žele razširjenja vojne na jugovzhod. Njih skupno politiko je v zadnjih mesecih vedno bolj vodila skupna nevtralna volja. Ako bi bila seveda ta volja samo balkanska in bi je ne delile tudi velesile, bi se najbrž ne mogla uveljaviti. Toda zapleteno prepletanje italijanskih, nemških in sovjetskih interesov na Balkanu jo trenutno celo podpira, medtem ko sta zapadni velesili daleč. Z Egiptom, ki ga je Mussolini prav tako omenil, je drugače. Njegove odločitve pričakuje svet z največjo napetostjo. Ako se Egipt odloči za udeležbo v vojni na tej ali oni strani, vojna leta 1940. ne bo več samo evropska, temveč »vojna starega sveta«. Še bolj važno kot to vprašanje vojnega razširjenja v sredozemskem pasu pa je vprašanje, kaj bo storil novi svet.«

★

Švicarski francoski list »Journal de Genève« objavlja pod naslovom »Stališče Švice« uvodnik, v katerem piše med drugim:

»Vest o vstopu Italije v vojno je napravila na švicarsko ljudstvo zelo globok vtis. Navzlic vsem znakom, ki so govorili o oboroženi intervenciji, je bilo upanje, da bo naš južni sosed ohranil svoje stališče »nevojskovanja« To upanje se ni izpolnilo. Mi Švicarji, ki smo združeni v državi, ki predstavlja podobo Evrope v malem, z žalostjo gledamo, kako se vojna razširja. Dva naroda, s katerima živimo v najboljših odnošajih in ki sta rednika naše civilizacije, sta potegnjena v vojno. Švica je sedaj popolnoma obdana od vojne. Potrebno je, da vsakdo spozna resnost tega položaja in dolžnosti, ki nam jih nalaga. Težki časi se začenjajo za našo državo, medtem ko so še premnogi prezrli, da nas čakajo izkušnje in da bomo vsaj na gospodarskem področju čutili posledice konflikta, ki se je sedaj razširil. Mi moramo secaj bolj ko kdajkoli misliti na bodočnost svoje države ter nuditi zgled miru, previdnosti, discipline in požrtvovalnega poguma.

Mussolini je glede nas ponovil zagotovilo, ki ga je že večkrat dal, ko je izjavil, da ne misli opustiti trezne politike, ki jo je vedno vodil napram naši državi in ki se je tudi med vojno kazala v gospodarski podpori naši državi, podpori, ki nam je bila dragocena. Razume se samo po sebi, da bo Švica, ki je bila omenjena na prvem mestu v ducejevem naštevanju, trdno vztrajala pri svojem mednarodnem statutu ter nadaljevala svojo politiko nevtralnosti.«

★

Budimpeštanski vladni organ »Pester Lloyd« objavlja komentar k italijanskemu vstopu v vojno. V njem piše glede Madžarske:

»Razume se samo po sebi, da nova vojna prav nič ne spreminja smeri naše zunanje politike. Ona bo še nadalje določena po prijateljstvu, ki nas veže z državama osi Rim - Berlin. Kakor doslej, želimo tudi v bodoče, da bi bila velika vojna prihranjena področju evropskega jugovzhoda. Mi sami bomo v tem pogledu storili vse — v interesu prizadevanja, da bi bila vojna daleč od tega področja. Smemo upati, da ne bo naša mirovna volja od zunanjih dražljajev uničena. Italijansko zagotovilo in svarilo, ako ga bodo prav razumeli, naj bi imelo za posledico in naj bi zajamčilo ta rezultat. Lahko si je zamisliti začetek takšne nove komplikacije, toda nemogoče si je predstavljati položaj, v katerem bi se mogla znajti država ali mogle znajti države, odnosno ves jugovzhod, ako bi bil storjen ta prvi nevarni korak.«

List izraža nato željo, da bi se sedanja vojna v interesu vojujočih se strank in onih izven vojne čim prej končala, seveda v znamenju poprave vseh krivic mirovnih dogovorov. List piše dobesedno: »Umetno ustvarjeni in na konicah bajonetov sloneči sistem se je zrušil. Doslej prezirane prasile narave zahtevajo nove razvojne možnosti za mlade, krepke narode. Zastavo velesil osi bo vsmerjal novi duh časa. Pravičnost mora končno zmagati.«

★

Sofijska »Zora« objavlja uvodnik svojega direktorja Krapčeva o vstopu Italije v vojno. V uvodniku čitamo med drugim:

»V Sredozemlju, kjer se je že večkrat odločila usoda sveta, se bodo sedaj vršile velike pomorske in letalske bitke in zavezniške trgovske ladje ne bodo več mogle pluti po njem... Spričo tega razvoja postaja vloga Rusije, ki je nevtralna, od dne do dne važnejša. Danes je Sovjetska unija skoraj popoln gospodar Črnega morja. Pa ne samo Črnega morja, ki je rusko že stoletja, temveč celo gospodar izven Črnega morja, v kolikor so seveda njeni odnošaji z Nemčijo in Italijo normalni. Brez pretiravanja lahko rečemo, da sta zaradi italijanskega vstopa v vojno vrženi Anglija in Francija iz vzhodnega Sredozemlja, razen seveda, ako bi njuni mornarici uničili italijansko brodovje in paralizirali delovanje letalstva obeh zavezniških avtoritarnih držav. V vsakem primeru pa bo vloga Rusije na Bližnjem vzhodu od sedaj dalje vedno bolj pridobivala na važnosti.«

★

Poluradni rumunski list »Romania« piše k italijanskemu vstopu v vojno med drugim:

»Naš narodni ohranitveni nagon nam daje možnost, da branimo mir. Četudi Mussolini ni omenil v svoji izjavi Rumunije, se vendar želja Italije, da bi drugi narodi ostali izven vojne, dosledno nanaša tudi na našo državo. Rumunska politika je politika stroge in lojalne nevtralnosti, politika trezne previdnosti ter lojalnega in tesnega sodelovanja s sosedi na evropskem jugovzhodu.«

List »Universul« pa označuje italijansko odločitev kot višek tragedije evropskega kontinenta. Z 10. junijem se zaključuje dosedanja doba v evropskem življenju in se začenja nova. List zaključuje svoj komentar takole: »Vstop Italije v vojno zapira normalna prometna pota v Sredozemlju in navezuje odslej balkanske in podunavske države na lastne gospodarske možnosti. Želja Italije, da bi konflikt ostal omejen le na njene zapadne sosede, varuje za sedaj jugovzhodne države pred razširjenjem vojne ter s tem opravičuje njih daljnovidno nevtralnost in dosedanjo politiko.«

Položaj Soluna v nemški luči

Berlinska »Deutsche Allgemeine Zeitung« je objavila pred dnevi članek Antona Knipphausena o Solunu kot razpotju, iz katerega posnemamo glavne misli:

V zadnjih tednih je bila v Solunu mrzlična napetost: Ali bodo udarili sem Angleži? Ali se jim bodo Italijani postavili po robu? Znano je, da je tu ena izmed strateških točk vzhodnega dela Sredozemlja. Skozi Solun je vodila pot križarje. Solun leži na potu od zapada k vzhodu. Toda Grčija želi ostati nevtralna. In katera izmed balkanskih držav bi mogla imeti drugo željo? Vse te države lahko nemoteno razvijajo svojo gospodarsko delavnost. Na vprašanje, kdo predstavlja danes najmočnejšo pomorsko silo v Sredozemlju, odgovarjajo tu sedaj drugače kakor pred letom dni, odkar je nemška izkušnja pokazala, da lahko sprejme Italija kot »nosilka letal« borbo z vsakim brodovjem.

Nemška ofenziva je pomirila duhove. Vsi so sedaj prepričani, da se vojna ne more več začeti na jugovzhodu. Vendar pa se še ne more reči, da bi bilo nastopilo popolno olajšanje napetosti. Pričakuje se velika eksplozija. (Članek je bil napisan tik pred vstopom Italije v vojno.) Eksplozij pa se tu vsi boje, ker so stalno prepričani, da predstavlja njih prostor središče vseh dogodkov. Zdi se, da bi bil najbolj presenečen oni prebivalec Soluna, ki bi ga kdo skušal prepričati, da se Berlin in London ne brigata več za Solun... Ti ljudje enostavno ne verujejo, da bi mogla večja nevihta iti mimo njih. Toda odnošaji s sosedi so uradno dobri. General Metaksas je s svojo jasno politiko mnogo doprinesel k temu, da je mogla Grčija rešiti svoje najtežje naloge. Grška mladina je osvojila nacionalno misel, ki jo zastopa Metaksas. Solun je verna slika te novogrške delavnosti.

Gospodarstvo pred in med vojno

Dr. Pejev objavlja v sofijskem »Miru« članek v gospodarski vojni. Po članku posnemamo:

»Naj bodo zamisli glede različnih metod vodstva gospodarske vojne še tako širokopotezne, splošno prepričanje je, da je gospodarska vojna eden izmed najbolj bistvenih činiteljev totalne vojne. V sedanjih okoliščinah visoko razvitega gospodarstva ter prav tako razvite tehnike ni velike razlike med gospodarsko organizacijo v vojni in miru, niti pri liberalnih, niti pri avtoritarnih režimih. Gospodarska vojna se ne začenja šele z objavo vojne. Ona se pripravlja in vodi že leta poprej. Med državami, ki so sedaj v vojni, se je gospodarska vojna dejansko začela že takoj po podpisu mirovnih pogodb, in sicer na tehle osnovah: 1. z oživljenjem proizvodnje gospodarsko važnih ozemelj, 2. z zasedbo pokrajin z važnimi surovinami, 3. z naložitvijo težkih vojnih bremen — reparacij, 4. z enostransko uvedbo klavzule o najbolj ugodnem položaju, 5. z omejevanjem prometa s posebnimi tarifami, odbijanjem veterinarskih dogovorov itd., 6. z uvedbo razlik v denarnih kurzih, kar je imelo za posledico kliringe in kompenzacije. So pa še druga sredstva, kakor na primer gospodarsko vohunstvo, sabotaža itd. Gospodarska vojna se torej razvije daleč pred objavo vojne. Znano je tudi preizkušeno sredstvo blokade.

Vojno gospodarstvo, ki naj bo doraslo potrebam vojnega vodstva, postavlja tri zahteve: 1. vojaške potrebe imajo prednost pred vsemi drugimi in jim mora biti takoj ustreženo, 2. izvoz ne sme zastati, ako se hoče dobivati od zunaj potrebne surovine, ki jih ni v državi, 3. preskrbeti je treba pravočasno za prehrano civilnega prebivalstva (otroke, žene, starčke). Ta sistem je tudi izrazito socialnega značaja, ker izhaja iz dveh temeljnih načel: zaradi vojne ne sme nihče obogateti, namesto privilegijev pa se mora povsod veljaviti patriotična služba. Pri nas so bili na srečo izdani vsi primerni ukrepi. Civilna mobilizacija predstavlja ono popolno zgradbo, ki jo je bolgarski narod pričakoval.«

Novi odnošaji med Rusijo in Japonsko?

Budimpeštanski vladni organ »Pester Lloyd« takole komentira poslednji razmejitveni dogovor, sklenjen med Rusijo in Japonsko 9. t. m.:

»Sporazum ima dvojni pomen: prvič je z njim ustaljena meja med interesnima območjema Japonske in sovjetske Rusije, in sicer med Mandžurijo in Zunanjo Mongolijo, drugič pa prihaja v uradnem komunikeju, ki je bil ob tej priliki objavljen, do izraza, da se ti interesni območji obojestransko priznavata.

Priznana resnica je, da je v politiki velikega pomena, v katerem trenutku se poskuša rešitev kakega vprašanja. Svetovnopolitični položaj se je v zadnjih mesecih bistveno spremenil. Neglede na to pa nam že samo besedilo moskovskega komunikeja kaže, da je bila mejna ureditev postavljena v širši okvir. Sovjetska Rusija je sicer Mandžurijo že priznala de facto (dejansko), o priznanju de jure (pravnem priznanju) pa tudi to pot še ne more biti govora, toda to je razumljivo spričo prijateljskih odnošajev med Kitajsko maršala Čangkajška in Moskvo. Na drugi strani pa se Zunanja Mongolija izrecno priznava kot sovjetsko interesno področje. Dogodki bodo pokazali, ali je treba pripisati kak pomen tudi okolnosti, da v komunikeju ni omenjena Notranja Mongolija, ki je sedaj pod japonskim gospostvom, čeprav so bili spopadi na dnevnem redu tudi med Notranjo in Zunanjo Mongolijo.

Sporazum vzbuja torej vtis, da zbliževanje med Japonsko in sovjetsko Rusijo napreduje. Razume se, da je to zbliževanje velikega svetovnopolitičnega pomena. O vojni na Kitajskem sicer še ni mogoče ničesar dokončnega reči, toda Japonska je s sporazumom pridobila večjo gibalno svobodo nasproti zapadnima velesilama, odnosno nasproti njihovim posestim v južnih predelih Daljnega vzhoda, zlasti v primeru zapletljajev okoli Nizozemske Indije. Ta okolnost je tem pomembnejša sedaj, ko se je vojna razširila na sredozemsko področje, pri čemer je še posebej treba upoštevati, da ne kaže sovjetska politika v Evropi nobenih spornih predelov.«

BELEŽKE

Politična situacija v Beogradu

Medtem so tudi v krogih opozicije pripravljalna posvetovanja končana in vodstva vseh treh glavnih opozicijskih strank, radikalov, JNS in demokratov, so formalno zaključila, da bodo v teku prihodnjega tedna dokončno formirala skupno stališče glede na današnjo splošno politično situacijo. V duhu načela, da je treba v današnjih časih čim tesnejše povezati vse zdrave narodne sile in postaviti v stran vse, kar slabi odporno moč naroda, hoče opozicija sestaviti temeljni politični in taktični program, ki bi nudil široko osnovo za sodelovanje vseh, ki se zavedajo dolžnosti današnjega časa.

Polemika med zavezniki

Zabeležili smo ostre napade »Samouprave« na Samostojno demokratsko stranko. Ti napadi so znatno zaostrili nasprotstva med obema vladnima strankama, vendar je sedaj konflikt, kakor zatrjujejo, v glavnem izravnan in odgovor »Nove riječi« na »Samoupravo« kaže stremljenje, da se polemika med obema vladnima glasiloma zaključi. »Nova riječ« se zato ne spušča podrobno v očitke in obtožbe »Samouprave«. Pravi, da je bilo pričakovati, da bo »Samouprava« v duhu izjave predsednika vlade Cvetkovića, da so njegovi pristaši samo oni, ki brezkompromisno odobravajo sporazum od 26. avgusta, poudarjala, da sta JRZ in SDS na Hrvatskem izvojevali sijajno zmago nad protisporazumaškimi skupinami. Zgodilo se je pa nasprotno. V času, ko Evropa prisluškuje poročilom o drugačnih zmagah, je glavno glasilo JRZ posvetilo tretjino svojega prostora napadom na stranko, s katero sedi JRZ v vladi. »Nova riječ« izjavlja, da ne bo odgovarjala na »Samoupravine« napade in očitke in tudi ne bo primerjala številk. SDS je svojo moč pokazala pri zadnjih svobodnih volitvah leta 1927. JRZ take prilike še ni imela.

Predlogi glasil vladne koalicije

»Narodni list«, glasilo jugoslovenskih nacionalistov za banovino Hrvatsko, objavlja uvodnik z naslovom, »Resnost položaja«. V njem ugotavlja, da se vsi Jugosloveni zavedajo resnosti današnjih dni. Tega se zavedajo tudi razni listi, ki zastopajo in zagovarjajo vlado, ter zato prihajajo s celo vrsto dobrih in koristnih predlogov in nasvetov.

»Pojavlja pa se vprašanje — pravi dalje imenovani list —, komu so vsi ti lepi predlogi prav za prav namenjeni. Kadar iznašajo slične predloge zastopniki opozicije, se ve, da so namenjeni tistim, ki jih lahko sprejmejo in izvedejo. Če pa iznašajo take predloge organi vlade, ki ima v svojih rokah vsa sredstva za izpolnitev teh predlogov, se postavlja samo po sebi vprašanje, komu so namenjeni. Morda šefom strank, ki sede v vladni koaliciji? Ali pa lastnim pristašem, katere želijo predlagatelji prepričati o potrebi izvedbe teh svojih predlogov?«

Kar se tiče opozicije je več ko gotovo, da apeli vladnih organov o potrebi likvidacije vseh medsebojnih borb in ustavitve vseh preganjanja za nje ne veljajo. Opozicija pri nas ni v takem položaju, da bi mogla kogarkoli preganjati. Ugotoviti pa je treba tudi, da še do danes ni bila od nikogar pozvana, naj »opusti medsebojne boje in spore« in sodeluje v koncentraciji vseh pozitivnih sil. Dejstvo je, da za enkrat čujemo in čitamo samo lepe besede in dobre nasvete, ki pa so daleč od tega, kar počenjajo stranke v vladni koaliciji. Mi samo ugotavljamo, da so se stranke vladne koalicije, zavedale, kaj bi morale storiti v sedanjih resnih in odgovornih časih in da so to tudi potrdile s pisanjem svojih glasil. Zato pa je že tudi pribita odgovornost za trenutek, ko bo narod ugotovil da niso hoteli izvršiti tega, česar je bila država v najbolj kritičnih časih najbolj potrebna.«

List ministra Kulenovića o Bosni in Hercegovini

»Narodna pravda«, glasilo ministra dr. Kulenovića posveča uvodnik našim notranjepolitičnim vprašanjem. Najprej pravi, da se vedno bolj nujno pojavlja potreba dokončne ureditve naših notranje-političnih prilik, pri čemer zavrača trditve, da so v banovini Hrvatski zapostavljeni srbski in muslimanski interesi. Nato list nadaljuje:

»Prepričani smo tudi za bodoče, da ne bodo vodili v Hrvatski nikdar politiko, ki bi kratila tamošnjim Srbom in muslimanom njihove pravice. Vodstvo hrvatske politike je že ponovno naglasilo, da vodi vsenarodno politiko. Mi nismo opazili doslej še nobenih znakov, ki bi kazali, da se misli hrvatska politika odreči načelu enakopravnosti. Res so bili primeri, ki so vzbujali prilično nezadovoljstvo, vendar pa se ne smejo pripisovati v zlo hrvatski politiki, nego jih je treba smatrati bolj za prehoden pojav. V mnogočem so samo posledica prilik, ki so jih prevzeli sedanji voditelji hrvatske politike od prejšnjih dob.«

Organ dr. Kulenovića zaključuje svoj uvodnik s ponovitvijo stare zahteve bosanskih muslimanov po avtonomiji Bosne in Hercegovine. »Vztrajamo na stališču, da se mora urediti položaj Bosne in Hercegovine v okviru njenih starih meja. Zavedamo se, da je mogoče urediti položaj Bosne in Hercegovine samo v sporazumu med Srbi in Hrvati., Ureditev našega vprašanja bo nemogoča, če na njo ne bodo pristali tako Srbi kakor Hrvati. Kar se tiče Zagreba in Hrvatov smo prepričani že sedaj, da imajo polno razumevanje za naše želje in zahteve ter da jih bodo podprli z vsemi silami.«

Prvi trgovski posli z Rusijo

»Hrvatski dnevnik« poroča, da je izjavil sovjetski trgovski komisar v Sofiji Dimitrijev, da spada zaenkrat Jugoslavija v njegov poslovni rajon. V razgovoru z bolgarskimi novinarji je dalje dejal, da je prodal v Jugoslavijo 22 sovjetskih filmov in celo vrsto drugih predmetov, predvsem večje količine bombaža, ki ga je Jugoslavija že nekaj mescev sem uvažala iz Rusije s posredovanjem bolgarskih trgovcev.

Reforma v zaščiti dece na Hrvatskem

Zagrebški listi javljajo, da je oddelek za socialno skrbstvo pri banski oblasti uvedel »važno reformo« v zaščiti in oskrbi zapuščene dece. Sklenjeno je namreč odpraviti dečje domove, kamor so sprejemali nepreskrbljeno deco v vzgojo in oskrbo. V bodoče bodo te uboge otroke pošiljali v kmečke občine, kjer jih bodo oddajali v rejo. S tem se bodo izdatki za posameznega otroka znatno zmanjšali, na drugi strani pa bodo kmetje lahko nekaj zaslužili, pravijo zagrebški listi.

Nas in Rusov...

Na Sušaku izhaja tednik »Primorje«, ki zastopa politiko Hrvatske seljačke stranke. V zadnji številki razpravlja o naših odnošajih s sovjetsko Rusijo in prihaja do zaključka, da je »za Rusijo še posebno važno prijateljstvo in naklonjenost Hrvatov. Hrvati imamo od Rusov lahko gotove koristi. Toda Rusi bodo imeli od nas še večje.«

Do sedaj so Črnogorci ponosno trdili, »E, pa nas i Rusa — dvijesta milijuna...« Sedaj so se jim pridružili še gospodje okoli sušaškega »Primorja«.

Humor v Baslu

V Švici so zadnje dni zelo poostrili časopisno cenzuro. Med drugim je cenzura prepovedala pisati o topniškem dvoboju med Maginotovo in Siegfriedovo črto. Znani dnevnik »Basler Nachrichten« je zato objavil o tem topniškem dvoboju, ki so ga opazovali baselski meščani, sledečo beleško: »V noči od sobote na nedeljo smo čuli v Baslu od severa sem svetovnozgodovinske šume. Opazovali smo tudi čudovito svetlobo sredi noči, ki pa ni bila v nobeni zvezi z viharjem v tej noči, kakor tudi ne s polarnim sijem.«

Nemški listi objavljajo to beleško baselskega lista z naslovom »Humor v Baslu.«

Češka premiera nemške opere

Kakor poročajo listi, je bila te dni v Pragi prva češka predstava »Ariadne na Naksosu«, opere Richarda Straussa Češki prevod je oskrbel Zdenek Knittel, pri predstavi pa so pod vodstvom dirigenta Chalabale nastopili prvi pevci in pevke praškega narodnega gledališča. Po vesteh listov je predstava doživela popoln uspeh

Nevtralni Vatikan

Švicarski list »Der Bund« je objavil te dni pod zgornjim naslovom na uvodnem mestu članek, v katerem piše med drugim:

»Poprej je bil papež močno zapleten v razvoj dogodkov ter je od časa do časa dajal izraza svojim simpatijam ali antipatijam. Kaj je sedaj vplivalo na papeža, da je opustil zasledovanje dogodkov s posebnih vidikov in da sedaj deli blagoslov vsem narodom? Ali je edini vzrok temu popolni neuspeh poslednje nade v kompromisni mir? Morda so mu dogodki narekovali previdnost. Morda pa tudi spoznanje, da se mora duhovščina, ako želi v poedinih državah še nadalje vršiti svoj apostolat, postaviti na nacionalno osnovo, medtem ko naj bi osrednja oblast ostala v papeževih rokah samo še v zgolj dogmatskih zadevah. Ker pa to pojmovanje nacionalnih dolžnosti duhovščine predpostavlja odpoved vatikanski naddržavni politiki, se bo — vsaj začasno — naloga Cerkve omejila na zgolj versko področje. S takšnim postopanjem si Vatikan pridržuje odprt tudi nadaljnji razvoj, kajti mora najti svojo pot tako k zmagovalcu kakor k poražencu.«

Osem glavnih francoskih napak

Pariški list »Aube« je pred dnevi objavil osem glavnih francoskih napak v zvezi s sedanjo vojno. List jih našteva takole:

1. Največja in najhujša od vseh napak je bila ona, ki je gledala v Nemčiji protikomunistično predstražo.

2. Nič manj neresna ni bila utvara onih, ki so mislili, da je mogoče mir rešiti s kompromisi, konferencami, sporazumi itd.

3. Bedaste so bile sugestije onih, ki so še lansko poletje svetovali, da moramo skleniti sporazum s sovražnikom namesto s prijatelji.

4. Kaj naj rečemo o onih, ki so smatrali sleherno zunanjo nevarnost za izmišljotino Židov in bogsigavedi koga še...

5. Kaj naj rečemo o »strokovnjakih«, ki so trdili, da Nemčija še 20 let ne bo dosegla naše oborožitve zaradi — pomanjkanja denarnih sredstev...

6. Kaj spet o onih, ki so videli oboroževanje, pa so mislili, da je znabiti naperjeno vendarle drugam...

7. Kaj o onih, ki so mislili, da bo vojna leta 1940. navadna ponovitev vojne iz leta 1914...

8. Kaj naj končno rečemo o vseh onih, ki so trmoglavo odbijali vsak namig na možnost vojne ter zato odklanjali tudi oborožitvene žrtve.

Kaj je bila — zaključuje list — osnova vseh teh napak? Strankarska strast, lenoba duha, pomanjkanje poguma in značaja, sebičnost ter včasih degenerirani idealizem. Predvsem pa pomanjkanje ocenjevanja in presoje.

Smrt znanega beograjskega gospodarstvenika

Beograd, 14. junija. p. V pretekli noči je v Beogradu umrl znani beograjski velepodjetnik Vojislav Petković. Opravljal je celo vrsto pomembnih gospodarskih funkcij. Bil je predsednik beograjske trgovinske zbornice, član borze. Prizada, društva izvoznikov, upravnega odbora Narodne banke in predsednik upravnega odbora beograjske radijske družbe. Jutri popoldne bo pokopan.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kam pa, kam?

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pri Putrichu
Danes in jutri ples. — Vsi vabljeni. 15344-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vrvarskega pomočnika
zanesljivega sprejmem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15286-1

Izurjene šivilje
sprejmem v stalno službo. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 18. 15383-1

Aranžer
za modno trgovino dobi takoj mesto. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Zmožen«. 15367-1

Gradbeni tehnik
s prakso ali mlajši **gradbeni inženjer** dobi zaposlitev pri gradb. podjetju v Mariboru. Razen državnega jezika mora obvladati tudi nemški jezik. Ponudbe s plačilnimi zahtevki, podatki o študiju in praksi pod »Preudaren in sposoben« na podružnico Jutra Maribor. 15368-1

Brivskega pomočnika
sprejmem takoj. — Merlak, Sv. Petra cesta 76. 19999-1

Službe išče

Beseda 50 par, davek 3 din, ter 3 din za šifro ali dajanje naslova. — Najmanjši znesek din 15.

Dobro delo
bi rada nudila trgovski pisarni ali podjetju pridna absolventka trgovskega tečaja, iz dobre skromne družine. Strojepis in stenografijo obvlada dobro. Kdor bi ji mogel nuditi skromen zaslužek, je naprošen, da sporoči to pod šifro »Dobro delo« na ogl. odd. Jutra. 15236-2

Brivski pomočnik
dober in soliden delavec, vojaščine prost, išče stalno dobro službo. Nastop 20. junija. Vučetić Drago, Salon Lisac, Hrastnik. 15211-2

Absolvent srednje kmetijske šole
išče primernega mesta. Je specializiran v sadjarstvu in vinogradništvu. Nastop takoj. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Vesten in marljiv«. 15299-2

Mesar in prekajevalec
popolnoma samostojen v to stroko spadajočih del, vojaščine popolnoma prost, želi premeniti službo, najraji v Savinjsko dolino, bodisi v mesto ali na deželo. Ponudbe na: Dakskobler August, Komenskega št. 17 Celje. 15331-2

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Lesene stopnice
4 m visoke, 2 m široke (stopnice po 90 cm) iz mecesnovega lesa, za enostanovanjsko hišo ali pisarno, poceni prodamo. — Ogleda se: Ljubljana, Gosposka ul. 12, hišnik. 15246-6

V nedeljo 16. t. m.
se bo prodala košnja sena in otave na Perdanovih travnikih v bližini dolenjskega kolodvora. Reflektanti naj se zglasijo ob pol 4. uri popoldan v gostilni pri Marenčetu, Dolenjska cesta. 15348-6

Košnja
5 travnikov v izmeri 40.000 kv. m se takoj odda. Ogleda se na mestu v nedeljo ob 10. uri. Cesta na Loko, štev. 5. 15321-6

Zaslužek

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vsako prepisovanje na stroj
prevzamem na dom. Naslov pustiti v oglasnem oddelku Jutra. 15200-3

Vajenci(ke)

Vajenca
s primerno šolsko izobrazbo, močnega, 14 do 15 let starega, poštenih staršev, — sprejmem takoj v trgovino. I. Andrašič, Kranj. 15294-44

Avto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Tovorni avto
3—4 tonski, rablien, v dobrem stanju, se kupi. Bencin ali nafta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15181-10

Avto
1 in pol tonski prodam. Poizve se od 2.—3. ure. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15329-10

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Lepo staro pohištvo
masivno in solidno izdelano zaradi smrtnega slučaja poceni naprodaj. Ogled istega ob delavnikih od 14. do 15.30 pri Rasch, Celje, Pred Grofijo 9/I. 15270-12

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Damsko in moško kolo
prima znamke za vsako ceno naprodaj. Poizve se gostilna: Sv. Petra cesta 85, Cizerl. 15369-11

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Skladišče
Poslopje, pripravno za vskladiščenje blaga ali za manjšo industrijo dam v najem za več let. Poslopje se nahaja v manjšem mestu v Srbiji cca 150 km oddaljeno od Beograda, na glavni progi. Vprašanja z oznako, v kake svrhe bi se poslopje uporabljalo pod »Šumadija« na oglasni zavod »Publicitas«, Beograd, pošt. fah 60. 15295-19

Skladišče
veliko, suho, primerno tudi za delavnico, oddamo. Poizve se Kolodvorska 25. 15333-19

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Parcele
naprodaj v Št. Vidu in Vižmarjih. Ob parcelah vodovod in elektrika. Vižmarje 78 ,nasproti »Mizarske zadruge«. 15187-20

10 stavbnih parcel
prodam po nizki ceni ob Celovški cesti. Miškec, Jernejeva 22. 15308-20

Njivo
v izmeri 3.300 kv. m ob državni cesti na Zg. Hudinji prodam. Več: Josipina Ahtik, Šmarjeta 37, p. Celje. 15273-20

Gozd
posekan deloma posajen 32 oralov, z večjim ribnikom 12 km od Celja, prodam. Več: Josipina Ahtik, Šmarjeta 37, p. Celje. 15272-20

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Žgano apno
kupim vsako količino (vagonske pošiljke). Ponudbe na »Tara«, trgovina gradjevinskega materiala, Beograd-Radnička 70. 15110-7.

Železno blagajno
veliko, dobro ohranjeno — kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tvornica«. 15322-7

Stanovanje odda

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dvosob. stanovanje
parketirano, solnčno in svetlo, oddam na Cesti 29. oktobra (Rimski) št. 23. 15332-21

Stanovanja išče

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

3—4 sobno stanovanje
za 1. avgust išče družina 4 odraslih oseb v vili od Bežigrada do Stadiona ali proge) blizu Tyrševe ceste. Želi mirno in stalno stanovanje event. z vrtom. Vzame tudi dvosobno in enosobno v isti hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mir in stalnost«. 15347-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Lepo solnčno sobo
s souporabo kopalnice in posebnim vhodom, oddam 1. julija. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15285-23

Garsoniero
komfortno, oddam v centru za 1. julij. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15214-23

Sobo
s kopalnico in souporabo kuhinje oddam na Marijinem trgu 3/II. Dr. Brenčič. 15325-23

Opremljeno sobo
ali prazno, vhod s stopnišča v bližini banske uprave oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15312-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam. Cesta 29. oktobra (Rimska) 13, pritličje, desno. 15326-23

Udobno sobo
s separir. vhodom s stopnišča, strogi center, moderno pohištvo, kopalnica, telefon, oddam boljše situiranemu gospodu. Pojasnila telefon 46-27. 15327-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice, s separiranim vhodom, oddam takoj. Tabor, Sokolski dom I. nadstr., levo. 15328-23

Lepo solnčno sobo
oddam boljšemu gospodu Maistrova 14. 15340-23

Sobo
elegantno opremljeno, s strogo separiranim vhodom, oddam samo boljšemu gospodu. Florijanska ul. 31/I. 15350-23

Lepo sobo
opremljeno, oddam takoj ali 1. julija eni osebi, na željo tudi s hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15349-23

Lepo sobo
s posebnim vhodom, mirno, solnčno, s souporabo kopalnice, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15378-23

Sobo
lepo opremljeno, oddam. Levčeva ulica 11. 15382-23

Čedno sobico
s prostim vhodom oddam solidnemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15370-23

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din. Za dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 20 din.

Gospod z dežele
srednjih let, kateri pride večkrat v Ljubljano, išče znanja z gospodično ali gospo. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod značko »Razvedrilo«. 15298-24

V podružnici Jutra v Celju je dvigniti sledeča pisma:
Diskretnost zajamčena, Dober mož, Dobra bodočnost, Dobra frizerka, Dobra moč, Dobro izurjena, Industrija, Iskreno prijateljstvo, Kavcija, Kuharica, Lepo življenje, Ljubim uniformo, Ma vlast, Marz 59, Osamljen trgovec, Pošten in zanesljiv, Pridna, Sigurna eksistenca, Takojšnje plačilo, Veselje, Zanesljiv, Veselje do posestva.

Letovišče

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Hišo za letoviščarja
ali upokojenca, prodam v mirnem svežem zraku, 5 sob, kuhinja, z nekaj zemljišča, z gospodarskim poslopjem ali brez. Via Rajhenburg. Naslov: Poštni predal 1885, Podsreda. 15145-38

Izgubljeno

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Damska zapestnica
se je izgubila od poliklinike do Frančiškanske ulice. Najditelj naj jo proti nagradi odda pri urarju Kajfežu. Miklošičeva cesta. 15376-28

Obrt

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vse tapetniške izdelke
kauče, fotelje, peresnice, žimnice, napravim po zmernih cenah. Zima že od 29 din naprej. Marjan Pavle, tapetnik, Tyrševa cesta 58 (gostilna Kačič). 15307-30

Pridelki

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslova 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Košnjo
2 travnikov na Galjevici oddam. Poizve se: Hotel »Soča«, dvorišče. 15239-33

SOKOL

Ljubljanski Sokol članstvu in naraščaju

V nedeljo 16. t. m. priredimo obvezni, celodnevni pešizlet za vse članstvo in naraščaj. Izlet bo v duhu sokolske pripravljenosti in ob vsakem vremenu. Hrano in pijačo vzemite za ves dan s seboj. Po možnosti naj ima vsak nahrbtnik. Starši lahko vzamejo otroke s seboj; gozdna pot bo dolga osem kilometrov. Zbirališče ob pol 7. zjutraj na letnem telovadišču našega društva, četrt ure pozneje zbor, a ob 7. odhod. Vrnitev ob 18. Udeležite se izleta trezpogojno vsi, ki niste res nujno zadržani.

Nadalje prosimo vse, ki še niso oddali osebnih podatkov za potrebe sokolske pripravljenosti naj to takoj store, ker je stvar važna in nujna. Isto velja tudi za potrditev sokolskih legitimacij. — Zdravo!

Uprava Ljubljanskega Sokola.

10 dni 10 dni

RAZPRODAJA

DAMSKIH ČEVLJEV MOŠKIH

Izkoristite priliko. Prodam tudi trg. opremo s stoli in zrcalom. — Trgovci in konzumi, POZOR. — Ročno delo. — Cene nizke.

LJUBLJANA, PREČNA ULICA.

Večje rudarsko podjetje v Dalmaciji

IŠČE RUDARSKE INŽENJERJE kot prometne upravitelje.

Nastop takoj. — Ponudbe z referencami na ogl. oddelek »Jutra« pod »štev. 930«.

NAROČAJTE IN INSERIRAJTE V „JUTRU“!

ZA VSAKO PRILIKO najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri **Preskerju,** Sv. PETRA C. 14.

SPORT

Drugi polfinale pri SNZ.

Ali bosta finalista oba mariborska kluba, ki sta že prvi dve tekmi odločila v svojo korist

Domače prvenstveno tekmovanje je napredovalo že tako daleč, da bosta v jutrišnjih dveh tekmah izločena še dva kandidata za naslov nogometnega prvaka Slovenije izmed preostalih štirih. Jutrišnji tekmi, od katerih bo ena v Mariboru, druga pa v Čakovcu bosta dali odgovor na vprašanje, ali bosta oba mariborska kluba, ki sta prvi dve polfinalni tekmi že odločila v svojo korist, obdržala to prednost tudi še jutri in postala tako letošnja finalista v prvenstvu SNZ. Dosedanji potek tega tekmovanja je pokazal, da bi to zaslužila, seveda pa v igri na nogometnem polju taki računi nikoli niso pravilni in je treba pač počakati do zadnjega sodnikovega žvižga.

Da pokličemo čitateljem nekoliko v spomin, po kakšni poti sta se oba mariborska kluba s svojima današnjima nasprotnikoma priborila do trenotne pozicije, objavljamo v naslednjem pregled dosedanjih finalnih tekem med zadnjimi osmimi moštvi, ki so se po rezultatih tekmovanja v svojih skupinah kvalificirala za ožje tekmovanje. Rezultati vseh 10 tekem v tej konkurenci so bili dozdaj naslednji:

Mars ČSK	ČSK 4:2, 5:2	Maribor 4:2, ...
Olimp Maribor	Maribor 3:0, 3:1	
Amater Kranj	Kranj 2:2, 4:0	Železničar 3:2, ...
Železničar Bratstvo	Železničar 6:1, 0:3	

Jutrišnji spored je odrejen takole:

v Mariboru: Železničar—Kranj ob 16.30 na igrišču Železničarja in v Čakovcu ČSK—Maribor, ob 16 na igrišču ČSK.

Dve ljubljanski moštvi v Celju

Hermes proti Celju, Mladika proti Jugoslaviji

Jutrišnjo prijateljsko srečanje v Celju med Celjem in Hermesom obeta nuditi zanimiv nogometni sport. Obe moštvi bosta nastopili z mladimi borbenimi močmi, tako da bomo priče napetih momentov v borbi za čim častnejši rezultat. Medtem ko bodo v Hermesovih vrstah nastopili že rutiniranejši igralci, bo Celje nastopilo z mlado enajstorico, ki bo v bodočih srečanjih zamenjala starejše igralce, ki so ali opustili nogomet ali jih, v veliki večini v teh dnevih ni doma. Pričetek tekme bo na Glaziji ob 16.30.

Mladika—Jugoslavija. Na Olimpovem igrišču v Gaberju pri Celju se bo pričela jutri ob 16.30 prijateljska tekma med ljubljansko Mladiko in celjsko Jugoslavijo, ob 15.15 pa se bo pričela predtekma mladin obeh moštev.

Pokalni turnir Korotana

Jutri popoldne bo na igrišču Korotana pokalni turnir. Že imena klubov, ki nastopajo, pričajo, da bo borba zelo zanimiva in torej vredna, da si jo ogledajo ljubitelji lepe nogometne igre. Lep pokal prireditelji bo pa to borbo še bolj poživil. Sodelujejo znani ljubljanski klubi: Mars, Grafika, Jadran in Korotan.

Izbirni miting za atlete

Slovenska atletska zveza objavlja službeno:

Za sestavo državne reprezentance proti Madžarski, s katero bomo imeli meddržavni dvoboj v dnevih 22. in 23. t. m. v Beogradu, bo danes ob 16. in jutri ob 9. izbirni miting za vse slovenske atlete, ki pridejo v poštev za to reprezentanco. Spored obeh dni je bil že objavljen. Toliko v vednost in ravnanje vsem atletom!

V nekaj vrstah

Na teniškem turnirju za prvenstvo Srbije

bodo po zadnjih poročilih nastopili samo domači igralci in nekateri Slovenci — med njimi tudi sedanji Beograjčan Boris Smerdu —, medtem ko je teniški savez prepovedal nastop naših najboljših teniških igralcev Punčeca, Pallade in Mitića, ki so člani zagrebških klubov. Ta svoj sklep utemeljuje JTS s tem, da srbski teniški savez tega turnirja ni prijavil njemu, čeprav njegova funkcija še ni prestala in je član mednarodne federacije ter je zato tudi pristojen, da odobrava vse turnirje v državi. To stališče je nekoliko v nasprotju z onim, ki ga sicer zavzemajo hrvatski sportniki glede članstva pri mednarodnih sportnih federacijah. Saj so prav v zadnjem času postavili zahtevo, da se morajo njihove narodne sportne zveze organizirati neposredno pri omenjenih mednarodnih sportnih organizacijah, čeprav je vsaka sportna panoga iz Jugoslavije že včlanjena tamkaj po svojem sedaj obstoječem vrhovnem savezu.

Glede vprašanja reprezentance v tujini

ki so ga sprožili na Hrvatskem obenem, ko so odrekli ministrstvu za telesno vzgojo vsako pristojnost za nadzorstvo nad poslovanjem vseh sportnih forumov, ki delujejo na območju banovine Hrvatske, je včeraj zapisal nekaj tehnih besed tudi eden izmed beograjskih kolegov, ki pravi med drugim:

»Nemogoče je, da bi bile vrhovne sportne zveze, od katerih jih je trenotno največ v območju banovine Hrvatske, odvisne od banske oblasti v Zagrebu, ker so v teh zvezah včlanjeni ne samo hrvatski, ampak tudi srbski in slovenski klubi, ki imajo povrhu še večino v državi. Prav tako je v duhu pravil mednarodnih sportnih zvez izključeno, da bi bila država v velikih sportnih tekmovanjih svetovnega ali evropskega značaja zastopana z dvema enakopravnima reprezentancama. To v ostalem tudi ne bi prineslo nobene koristi jugoslovenskemu sportu, temveč bi bila njegova moč še oslabljena. Nihče ne ugovarja temu, če hočejo Hrvati kot narodna reprezentanca tekmovati z drugimi narodnimi reprezentancami, toda tamkaj, kjer je treba, da se pokaže prava sportna moč, naše skupne države, bi bilo nerazumljivo, zakaj bi se Jugoslavija pojavljala s tremi narodnimi ekipami. Zaradi vojne sedaj to vprašanje ni preveč pereče, toda, ko se bodo razmere v svetu uredile, bo vsekakor črtano z dnevnega reda že zaradi znanega stališča mednarodnih federacij.«

*

Razen dveh najboljših madžarskih enajstoric, ki bosta v ponedeljek odn. sredo gostovali pri nas v tekmah za mali srednjeevropski pokal, bo za pravoslavne binkoštne praznike odigral dve tekmi v Novem Sadu tudi budimpeštanski **Kispest.** Za nasprotnika bo imel domačo Vojvodino in Jugoslavijo iz Beograda.

Za zagrebško tekmo za srednjeevropski pokal, v kateri bo Gradjanski igral bodisi z Ujpestom iz Budimpešte ali z Venusom iz Bukarešte, je določen kot sodnik agilni član Zbora nogometnih sodnikov iz Ljubljane g. Stane **Deržaj,** eden najboljših nogometnih sodnikov iz naše srede.

»Ljubljanska kolesarska podzveza obvešča dirkače, da za jutri napovedanih kolesarskih dirk za prvenstvo podzveze zaradi nepredvidenih tehničnih ovir ne bo. Dirka za prvenstvo podzveze bo sedaj dne 14. julija, na kar se že danes opozarjajo vsi dirkači.«

SK Grafika. Jutri naj bodo juniorji I. ob 9.30 na igrišču Korotana. Juniorji II. naj pridejo ob 13.30, I. moštvo pa ob 15.30, prav tako na to igrišče. Kdor nima opreme, naj jo dvigne danes med 17. in 18. na igrišču Ilirije. Načelnik.

SK Mars. Jutri igra I. moštvo na turnirju, Korotana, ob 15. naj bodo vsi igralci v garderobi. Juniorji igrajo ob 10. prijateljsko tekmo z Slavijo na igrišču Ilirije. Postava moštva je razvidna na oglasni deski. Prosim vsi in točno! Načelnik.

ŽSK Hermes (nogometna sekcija). Opozarjam igralce I. skupine na jutrišnjo prijateljsko tekmo s SK Celjem v Celju. Podrobnosti so razvidne na objavni deski na igrišču. Vsi in točno! Mrežar sigurno. Načelnik.

SK Jadran. Drevi ob 19. strogo obvezni sestanek za vse igralce in člane v klubskih prostorih v gostilni Soklič-Trnovo. Važno tudi zaradi nedeljskih tekem.

Iz življenja na deželi

Iz Novega mesta

n— **Sprejemni izpiti za prvi razred na državni realni gimnaziji v Novem mestu** bodo 24. in 25. t. m., in sicer bodo 24. t. m. prišli na vrsto vsi učenci, ki stanujejo izven Novega mesta in delno Novomeščani, 25. t. m. pa ostali Novomeščani. Prošnje za pripustitev k sprejemnemu izpitu bo sprejemalo ravnateljstvo 21. do 22. t. m. od 8. ure dalje. Prošnjo je treba kolkovati z 10dinarskim državnim kolkom ter ji priložiti rojstni list in izpričevalo 4. razreda ljudske šole. Kdor je pa obiskoval že višjo ljudsko šolo ali meščansko šolo, mora priložiti tudi zadnje izpričevalo te šole poleg izpričevala o dovršeni ljudski šoli. Prinesti je treba izpričevala, ne knjižic. Rojstnim listom v tujem jeziku (razen v latinščini) mora biti priložen sodno potrjen prevod. Priloge morajo imeti vsaj štiridinarski državni kolek (tudi v primeru, če je bilo izpričevalo izdano zaradi uboštva brez takse). Zunanji učenci se lahko priglasijo tudi pismeno in naj pridejo k izpitu 24. t. m. zjutraj ob osmih. K sprejemnemu izpitu bodo pripuščeni učenci, rojeni v letih 1927, 1928, 1929 in 1930.

Iz Gornje Radgone

gr— **Osebne vesti.** Poštna uradnica Sobjakova Kamila je premeščena k pošti Maribor I., na njeno mesto pa je bila premeščena iz Maribora Strožerjeva Roza, doma z Gomilskega. K davčni upravi v Gornji Radgoni je premeščen Kajzer Rado iz Dravograda namesto odišlega Mallyja Erminolda. K okrajnemu sodišču v Gor. Radgoni je premeščen iz Marenberga sodnik Matija Dolničar, ki je nastopil svoje novo službeno mesto v četrtek 13. t. m.

gr— **Požar.** V Segovcih v Apački kotlini je uničil požar gospodarsko poslopje in hišo posestnika Hedla. Na kraj nesreče so bili prispeli gasilci iz Apač in Lutvercev. Škoda je tem občutnejša, ker je zgorel tudi ves letošnji pridelek sena.

gr— **Pižmovke.** Po zadnjem padcu vode se zalega pižmovk vzdolž obmejne reke Mure silno množi. Nujno potrebno bi bilo, da bi naša oblastva nudila zadostno pomoč za uničenje tega nevarnega škodljivca, preden se zalega še bolj ne razmnoži. Je pa tudi dolžnost vsakogar, zlasti zakupnikov lovišč v teh okoliših, da organizirajo uspešen lov na pižmovke.

gr— **Sokolska Petrova tombola** bo letos na Petrovo 29. t. m. v obmejni Gornji Radgoni. Ker je čisti dobiček te tombole namenjen za dograditev sokolskega doma, je društvo razposlalo prošnje za darove raznim tvrdkam in drugim dobrotnikom. Naprošajo se vsi, ki so te prošnje prejeli, da priskočijo na pomoč in na ta način podprejo delovanje obmejne sokolske edinice.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 15.: zaprto.
Nedelja, 16.: Ljubim te. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nenavaden uspeh v ino- in tuzemstvu je dosegla na številnih odrih Newiarovicczeva veseloigra v treh dejanjih »Ljubim te«. Pri nas bosta kreirala edini vlogi v igri Vida Juvanova in Slavko Jan. S to igro, ki sta jo igrala na raznih odrih širom Slovenije sta imela velik uspeh.

OPERA

Sobota, 15.: Werther. Premierski abonma. Gostovanje hrvaške mezzosopranistke Elze Karlovčeve in Josipa Gostiča.
Nedelja, 16.: Kleopatra. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Premierski abonma bo imel drevi predstavo Massenetovega »Wertherja« z gostoma Josipom Gostičem v naslovni partiji in Elzo Karlovčevo v partiji Lote. Dočim je Gostičeva pevsko in igralsko odlična kreacija našemu občinstvu znana, se nam bo z Elzo Karlovčevo predstavila hrvaška mezzosopranistka izrednih glasovnih kvalitet, prijetnega timbra in lepe izšolanosti. Visoko inteligentna pevka ima zelo obsežen repertoar ter je bila v Zagrebu, kjer je bila več let angažirana, deležna polne pozornosti. Zadnji čas se je mudila v Nemčiji, kjer je v številnih, zlasti koncertnih nastopih žela najlepše uspehe. Sodelujejo še Ribičeva, Dolničar, Zupan, Perko in Kristančič. Dirigent Neffat, režiser Zupan.

V nedeljo zvečer se bo ponovila poslednjič v tej sezoni izvrstna domača novitета najmonumentalnejše zamisli, Švarova velika zgodovinska opera »Kleopatra«, ki je vzbudila tako pri občinstvu kakor pri kritiki tako veliko pozornost. Delo pomeni nedvomno i v odrskem i v glasbenem oziru najinteresantnejši poskus naše izvirne operne tvorbe, zasnovane v stilu največjih del svetovne literature, kljub temu pa v izpeljavi povsem samostojne in originalne. Našo vseskozi odlično uprizoritev sta pripravila šef-režiser Debevec in avtor sam, v glavnih partijah pa so se predvsem izkazali Heybalova, Francl, Janko in Betetto.

RADIO

Sobota, 15. junija

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi in poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Vožnja neznano kam (plošče). — 12.30: Poročila in objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Vožnja neznano kam (plošče). — 14: Poročila. — 17: Otroška ura (z mladino kramlja Manca Komanova). — 17.30: Za našo deco (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Obramba pred zračno pešadijo. — 19: Napovedi in poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20: Zunajnepolitični pregled (g. Terseglav). — 20.30: »O kukavici, gosenici in drugih živalih (pisan večer, ki ga izvajajo člani radijske družine). — 22.15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester.

Beograd 19.40: Narodne pesmi. — 20.40: Zabavni koncert velikega radijskega orkestra. — 22: Prenos glasbe iz kavarne. — 22.50: Plesna glasba. — **Zagreb** program ni prispel. — **Sofija** 18: Kvartet mandolin. — 18.30: Glasba s plošč. — 19: Sopran. — 20: Orkester. — 20.45: Zborsko petje. — 22: Plesna glasba. — 22.30: Narodna glasba. — **Praga** 19.30: Prenos Zellerjeve operete »Ptičar«. — 21.20: Lahka orkestrska glasba. — **London** program ni prispel. — **Pariz** program ni prispel. — **Rim** 17.15: Glasba s plošč. — 21: Lahka glasba. — 22: Simfonični koncert. — 23.15: Plesna glasba.

Smrt nadarjenega jadralnega letalca

Smrt nam je ugrabila enega izmed najboljših jadralcev, študenta tehnike in jadralnega učitelja 29-letnega Dušana Nedoklanca. Rajnki je bil iz ugledne srbske družine v Srbobranu. Že od mladih nog je Dušan kazal izreden talent za tehniko. Bil je prvi, ki je pristopil k društvu Akademskega aerokluba na tehnični fakulteti v Beogradu. Leta 1936 je šel v jadralni tečaj na Zlatiboru, kjer je napravil prve jadralne izpite. Leto nato je na Čigoti napravil izpit »C«, nato pa je šel v Vršac, kjer se je pripravljala visoka jadralna šola. Zaradi izrednih zmožnosti je bil sprejet v tečaj za jadralne učitelje. Ko je bil diplomiran za učitelja, je šel nazaj na Zlatibor, kjer je vso sezono vestno vršil učiteljsko službo, ki nikakor ni najprijetnejša.

Na pragu letošnje jadralne sezone, ko je nameraval doseči še boljše izkušnje, ki so potrebne za točno izvrševanje jadralne učiteljske službe, pa je postal žrtev jadralnega letalstva.

Tragična smrt pilota Nedoklanca pomeni nenadomestljivo izgubo za Akademski aeroklub v Beogradu. Sodelavca, kakršen je bil pokojni Dušan, klub ne bo imel zlepa več. Njegovo geslo je bilo: »Primi za delo in ne odnehaj, dokler ni končano!«

Kot tak ni poznal ovir in oklevanja, šel je preko njih z nasmehom na ustnicah in z močno voljo, ki ga je dvigala nad vse njegove tovariše v klubu. Poleg tega pa je vendar našel še dovolj časa, da se je pripravljal za svoj bodoči inženirski poklic, ki ga žal ni dočakal.

Zemeljski ostanki mladega jugoslovenskega jadralnega heroja so bili takoj po nesreči prepeljani iz Beograda v njegovo rojstno mesto Srbobran, kjer so ga položili k večnemu počitku v skupno rodbinsko grobnico. Krsto so nosili njegovi prijatelji iz Akademskega aerokluba in iz Udruženja turističnih pilotov. Ob grobu je očrtal vrline rajnkega g. Milorad Beleslijin, a v imenu Akademskega aerokluba se je poslovil od njega akademik g. Dušan Caričević. Pokojni Dušan Nedoklanac je padel za napredek našega jadralnega letalstva. Počivaj v miru!

Domačija žrtev ognja

Murska Sobota, 13. junija

V Bratoncih so imeli te dni hud požar, ki je bil v silnem vetru zelo nevaren strnjeni skupini hiš, med katerimi je še mnogo pokritih s slamo. Goreti je začela drvarnica posestnika Mujdrice in ogenj se je razširil na vse gospodarsko poslopje in hišo. Domači so bili na polju, in ko so prihiteli ljudje na kraj požara, so komaj še utegnili rešiti živino iz hleva in svinje iz svinjaka. Okoliški gasilci so pripeljali k ognju pet ročnih brizgaln in skušali rešiti sosedna poslopja. Šele, ko so prihiteli prostovoljni inBenkovi gasilci iz Murske Sobote z dvema motorkama, je bilo mogoče ogenj pogasiti in odvrniti nevarnost. Iz hiše domači niso mogli ničesar rešiti, zato škoda presega 80.000 din.

Ta požar je pokazal, kako usodno bi lahko postalo za vso vas, ker manjka v veliki občini Beltincih najmodernejše gasilno orodje, predvsem dobra motorka. Ročne brizgalne pri velikem požaru ne pomenijo mnogo, zato bi bilo potrebno, da si tako velika in razmerno premožna občina oskrbi dobro motorko.

Urejuje Davorin Ravljen, — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant, — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.